МІКАЛАЙ КРЫЛОЎ І АПЕРАЦЫЯ «БАГРАЦІЁН» 8

ЛЯТУЧАЯ ПРЫЧЫНА ГАСТРЫТУ І РАКУ 10

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

10 КРАСАВІКА 2019 г. СЕРАДА

№ 67 (28934)

ЗВЯЗДА

ЯК ПАСЕЕШ, ТАК І ПАЖНЕШ

Прэзідэнт працягвае інспекцыю сельскагаспадарчых прадпрыемстваў падчас вясенне-палявых работ

Фота БелТА.

У аўторак Аляксандр Лукашэнка наведаў тры гаспадаркі ў Лагойскім раёне, якія калісьці перадалі пад шэфства прамысловым прадпрыемствам. Першым пунктам на карце Лагойшчыны, куды накіраваўся Прэзідэнт, — поле яравога ячменю ва ўрочышчы «Сілічы». Яно належыць сельскагаспадарчаму комплексу «Лагойскі» філіяла РУП «Беларуснафта-Мінскаблнафтапрадукт». Там кіраўніку дзяржавы далажылі аб развіцці аграпрамысловага комплексу ў Лагойскім раёне і Мінскай вобласці.

Асноўны тэзіс, з якім падчас рабочай паездкі Прэзідэнт звярнуўся да працаўнікоў сельскай гаспадаркі,— прытрымлівацца дысцыпліны і больш разлічваць на свае сілы.

«Наша бяда — псіхалогія, — заўважыў Аляксандр Лукашэнка.— Мы, аграрыі, пачынаем ныць: а вось цяжка. Дворнік (віцэ-прэм'ер. — **Зв.**) ходзіць, думае: так, сапраўды. Увайшоў у становішча, цяжка. Трэба ім дапамагаць. Бяжыць да мяне, мяне пераконвае. Я таксама думаю: так, трэба дапамагаць. А ён сядзіць і рукі пацірае, дзесьці нават пасмейваецца: вось я напружыў — мне далі. — Паглядзеў, усё добра, дапамаглі. Давай напружвайся, напружвай людзей».

Прэзідэнт заўважыў, што разумее аграрыяў, бо мінулы год быў цяжкім з пункту гледжання наяўнасці канцэнтратаў (корм для жывёлы з высокім узроўнем пажыўных рэчываў). Крыху падводзіць і надвор'е: «Няма дажджоў, але я спадзяюся, што гэта не катастрофа. Збожжа пачакае крыху. Мы рана пачалі сеяць, гэта пераадолеем», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Сёлета палепшылася сітуацыя з забеспячэннем гаспадарак угнаеннямі — плюс 17 % (да ўзроўню 2018 года). Задача для аграрыяў — захаваць станоўчую дынаміку і ў будучым.

«Ні ў якім выпадку нельга падаць. Трэба хоць патроху дадаваць, каб дынаміка была станоўчая. Зараз 117 %, у наступным годзе трэба 125 % у параўнанні з 2018 годам. А да гэтага года, трэба пастарацца дабавіць прыкладна 10 %», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Асаблівую ўвагу трэба аддаваць рабоце з зямлёй, і з восені імкнуцца ўсё перааараць.

«Нельга вясной араць. З пункту гледжання тэхналогіі я правяраў гэта. Узаралі, апрацавалі, пасеялі, усходы пайшлі — зямля садзіцца, карані абрываюцца ў раслін. І прадукцыйнасць ужо не тая, ці наогул гінуць расліны. Таму трэба, каб з восені ўсё было перааравана. Гэта вопыт мінулых гадоў. І ніякіх навацый няма, а мы гэта пачынаем забываць. У гаспадарках, дзе гэта не забываюць, там ёсць і ўраджай», — растлумачыў Аляксандр Лукашэнка.

На думку віцэ-прэм'ера Уладзіміра Дворніка, трэба навучыцца атрымліваць выручку ад продажу збожжа, а не толькі працаваць з раслінамі для забеспячэння жывёлаводства кормам.

Паводле слоў Прэзідэнта, на Лагойшчыне яго асабліва хвалюе стан зямель, якія перададзены прамыслоўцам. «Хачу паглядзець, як гэтыя падшэфныя, кажучы па-старому, гаспадаркі працуюць. Думаю, трэба кагосьці яшчэ дагрузіць дадаткова калгасамі, саўгасамі. Дапусцім, Мінскі трактарны завод ці «Беларуснафту», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

На думку Аляксандра Лукашэнкі, прадпрыемствы могуць не згадзіцца ўзяць на сябе дадатковую ношу. Але менавіта такія комплексы маюць працоўныя, матэрыяльныя рэсурсы, валодаюць культурай працы на зямлі. Яны хутчэй падцягнуць да неабходнага ўзроўню гаспадаркі, што адстаюць.

Нядрэнныя вынікі ў аграрным сектары Лагойшчыны дэманструюць комплексы «Лагойскі» філіял РУП «Беларуснафта-Мінскаблнафтапрадукт», «Гайна» ААТ «Мінскі трактарны завод» і «Астрошыцы» ААТ «Мінскі камбінат хлебапрадуктаў». Наведванне ўсіх гэтых сельскагаспадарчых прадпрыемстваў было ў парадку дня паездкі кіраўніка дзяржавы.

Не адстае ад іх і гаспадарка прыватнай кампаніі «Трайпл». «Я не супраць, каб прыватнік узяў (праблемныя прадпрыемствы. — **Зв.**), але не ва ўласнасць. Пакуль пакажы, як ты працуеш, а потым мы перададзім.

СТАР. 2

Дзяўчаты з вёсламі

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Аляксандра АБРАМЕНКА, Валерыя ШЭНДЗЕЛЬ, Паліна ЗАЛАТАРОВА, Лізавета КАСПЯРОВІЧ — полацкія школьніцы. А яшчэ — удзельніцы і чэмпіёнкі юніёрскіх Міжнародных спаборніцтваў, першынстваў Беларусі, магчыма, і будучыя ўдзельніцы Еўрапейскіх і Алімпійскіх гульняў. Смелыя, загартаваныя, вынослівыя выхаванкі спецыялізаванай Дзяржаўнай вучэбна-спартыўнай установы «Віцебскі абласны цэнтр алімпійскага рэзерву па вяслярных відах спорту», якая знаходзіцца ў Полацку, кожны дзень наведваюць прыгожы сучасны, падобны на ветразь, будынак на беразе Дзвіны — вучэбна-трэніровачны комплекс Цэнтра алімпійскага рэзерву. Трэніруюцца ў спартыўных залах, аснашчаных сучаснымі трэнажорамі, «плаваюць» у штучным закрытым вяслярным басейне, а ў вясенне-летні сезон вяслуюць па шырокай ды імклівай Дзвіне — назапашваюць спартыўныя спрыт і досвед.

СТАР. 3

Чвэрць стагоддзя

Чарговая публікацыя нашай рубрыкі – аб рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы развіцця Прыпяцкага Палесся.

ПАРОМ НА СЯРЭДНЯЙ ПРЫПЯЦІ

Вытворчыя аб'екты, навучальныя ўстановы, інжынерныя сеткі — усё для паляпшэння якасці жыцця палешукоў

Дзяржаўная праграма сацыяльна-эканамічнага развіцця і комплекснага выкарыстання прыродных рэсурсаў Прыпяцкага Палесся на 2010—2015 гады была прынятая Указам Прэзідэнта № 161. Праграма датычылася сямі раёнаў з Брэсцкай і Гомельскай абласцей. Карэспандэнт «Звязды» наведала шэраг аб'ектаў у Лунінецкім раёне, якія з'явіліся менавіта па гэтай праграме.

ПЕРАПРАВА

Выпраўляючыся на Лунінеччыну, перагартала «Зямлю пад белымі крыламі» Караткевіча. Там наш пісьменнік хораша апісаў ваколіцы Прыпяці, там жа пакінуў спадзяванні, што некалі гэтыя мясціны зробяцца квітнеючым краем ды турыстычнай Меккай. Прыемна ўсведамляць, што на гэтым шляху сучаснікамі зроблены значныя крокі.

Цяпер і ўявіць цяжка, што ўсяго некалькі гадоў таму суседнія райцэнтры Столін і Лунінец раздзялялі 120 кіламетраў. Цяпер шлях паміж імі скараціўся да 50 кіламетраў. Скажаце, так не бывае? Так ёсць, менавіта дзякуючы парому, які стаў курсіраваць па Прыпяці. Яго ўзвялі па праграме ў 2011—2012 гадах. І цяпер з пачаткам сезона паром адпраўляецца ад прычала кожную гадзіну.

СТАР. 5

Свая справа

ГРОШЫ — З ЗЯМЛІ, ІНІЦЫЯТЫВА — АД ЛЮДЗЕЙ

«Прадпрымальная землеўласніца» прыцягвае актыўных беларусаў. А «Звязда» працягвае знаёміць чытачоў з цікавым праектам

Сацыяльны праект пакрысе пераходзіць ад тэорыі да практыкі. Спецыялісты ўжо правялі аналіз глебы на агародах патэнцыйных прадпрымальніц і вызначыліся, якая агародніна на чыім участку лепш «прыжывецца». Пакуль чакаюць насенне і інвентар, арганізатары і ўдзельнікі аграрнага бізнесу не сядзяць на месцы і расказваюць пра сваю ініцыятыву іншым. Усё больш беларусаў жадаюць даведацца пра магчымасці заробку на агародніне і калі не далучыцца да праекта, разлічанага для рэалізацыі пакуль толькі ў Аршанскім раёне, то хоць бы паслухаць, як гэта працуе. Нядаўна «Прадпрымальная землеўласніца» пабывала ў Крычаве, дзе падзялілася сваім вопытам з мясцовымі жыхарамі, зацікаўленымі зарабляць з агарода.

Ідэі самаразвіцця і кампетэнцыя прадпрымальнасці

Асобны праект «Як на зямлі зарабіць грошы», магчыма, пачнуць рэалізоўваць у Крычаве наступнай вясной. Пакуль жа тут, у мясцовым бізнес-цэнтры, пры актыўнай падтрымцы райвыканкама, гатовага далучацца да ўсіх пачынанняў, якія пасадзейнічаюць развіццю раёна, зладзілі адукацыйныя семінары. Да мерапрыемства далучыліся і карэспандэнты «Звязды», якія працягваюць сачыць за рэалізацыяй праекта.

СТАР. 2

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

ЗША прызналі іранскі Корпус вартавых ісламскай рэвалюцыі тэрарыстычнай арганізацыяй

Аб гэтым абвясціў прэзідэнт ЗША Дональд Трамп. Гэта першы выпадак, калі Вашынгтон аб'яўляе ўзброенае фарміраванне іншай дзяржавы тэрарыстычнай групоўкай. Іран у адказ абвясціў кантынгент амерыканскіх узброеных сіл на Блізкім Усходзе тэрарыстычнай арганізацыяй, пішуць іранскія дзяржаўныя СМІ. Меры ўвойдуць у сілу праз тыдзень, паведаміў дзяржсакратар ЗША Майк Пампеа. Паводле яго слоў, ЗША пакінуць у сіле рэжым санкцый і працягнуць аказваць ціск на Іран, каб ён пачаў паводзіць сябе як нармальная краіна. Таксама ён заклікаў саюзнікаў зрабіць аналагічным чынам. Раней ЗША ўводзілі санкцыі супраць дзясяткаў іранскіх арганізацый і асоб, звязаных з КВІР, але саму арганізацыю ніякім санкцыям не падвяргалі. Напружанасць у адносінах паміж Вашынгтонам і Тэгеранам вырасла пасля таго, як Трамп вырашыў выйсці з ядзернай здзелкі з Іранам. Корпус вартавых ісламскай рэвалюцыі быў створаны ў хуткім часе пасля звяржэння шаха ў 1979 годзе ў якасці фарміравання, закліканага абараняць новы рэжым і служыць процівагай іранскай рэгулярнай арміі. Колькасць «вартавых» ацэньваецца ў 150 тысяч чалавек. Усё гэта функцыянуе паралельна іранскім узброеным сілам.

У Казахстане абвясцілі датэрміновыя прэзідэнцкія выбары

Прэзідэнт Казахстана Касым-Жамарт Такаеў, які ўступіў на пасаду пасля адстаўкі Нурсултана Назарбаева, абвясціў аб правядзенні ў краіне датэрміновых выбараў. Яны павінны адбыцца праз два месяцы. «Я прыняў рашэнне аб правядзенні пазачарговых выбараў 9 чэрвеня 2019 года», — заявіў Такаеў у тэлезвароце да грамадзян. Ён падкрэсліў, што раіўся з гэтай нагоды з елбасы — «лідарам нацыі». Гэты афіцыйны тытул носіць Назарбаеў. Такаеў павінен быў выконваць абавязкі кіраўніка дзяржавы да красавіка 2020 года — на астатні тэрмін паўнамоцтваў Назарбаева. Чарговыя выбары прэзідэнта Казахстана павінны былі прайсці ў снежні 2020-га. Датэрміновае галасаванне, паводле канстытуцыі Казахстана, праводзіцца праз два месяцы пасля абвяшчэння. Як вядома, выбары прэзідэнта ў Казахстане праходзілі пяць разоў — у 1991, 1999, 2005, 2011 і 2015 гадах. Большасць з іх былі датэрміновыя, на ўсіх перамогу атрымліваў Назарбаеў.

У Алжыры прызначылі часовага кіраўніка дзяржавы

Кіраўнік Савета нацыі (верхняй палаты парламента) Алжыра Абдэлькадэр Бенсалех зацверджаны часовым прэзідэнтам краіны. Зацвярджэнне на пасадзе кіраўніка дзяржавы і ўрада прайшло на пасяджэнні абедзвюх палат парламента краіны, перадаў у прамым эфіры тэлеканал An-Nahar. 77-гадовы Бенсалех узначаліць Алжыр на тэрмін не больш за 90 дзён, на працягу якога павінны быць праведзены прэзідэнцкія выбары. Пры гэтым выконваючы абавязкі прэзідэнта ўжо не можа балатавацца на вышэйшую дзяржаўную пасаду ў краіне. Як вядома, Абдэльазіз Бутэфліка сышоў са сваёй пасады 2 красавіка, паведаміўшы пра гэта старшыні Канстытуцыйнага савета. Па канстытуцыі краіны, «у выпадку адстаўкі або смерці прэзідэнта рэспублікі Канстытуцыйны савет збіраецца ў поўным складзе і зацвярджае вакансію прэзідэнта», гэта значыць, юрыдычна замацоўвае яго адстаўку. Затым гэты акт перадаецца ў парламент, які склікаецца ў поўным складзе для аналагічнай працэдуры зацвярджэння вызвалення пасады кіраўніка дзяржавы. Пасля гэтага старшыня Савета нацыі заступае на пасаду часовага кіраўніка дзяржавы.

КАРОТКА

- Спецыяліст у сферы IT з ПВТ плаціць у пяць разоў больш падаткаў, чым сярэдні беларус.
- **У Гомельскай вобласці сёлета плануюць забяспечыць відэаназіраннем 100 % ляснога фонду.**

- У Ганцавіцкім раённым музеі адкрылася прысвечаная Вялікадню выстаўка вышытых абразоў «Сакрамэнт святога абраза».
- **Учора на 71-м годзе пайшоў з жыцця алімпійскі чэмпіён Мюнхена-1972, чэмпіён свету вясляр-байдарачнік Мікалай Гарбачоў.**
- У Ваўкавыску «Пежо» вылецела на прыпынак грамадскага транспарту і збіла людзей, якія там стаялі. Пацярпелі два чалавекі.

Нерухомасць

ПЕРАЛОМНЫ МОМАНТ ПАСТАЯНСТВА

Сённяшні ўзровень цэн на жыллё — гэта мяжа таго, што можа дазволіць сабе пакупнік

Эксперты сталічнага рынку нерухомасці ўпэўненыя ў тым, што ўсё ў свеце мае цыклічнасць. І не з'яўляецца выключэннем той жа другасны рынак жылля ў Мінску. Што ж мы на ім бачым? Перыяд уздыму змяняецца стабільнасцю, якая не значыць нічога дрэннага. Спецыялісты адзначаюць, што менавіта ў гэты перыяд фарміруецца вектар далейшага цэнаўтварэння. А яшчэ яны заўважылі, што яго напрамак шмат у чым залежыць ад прадаўцоў.

Успомніць мінулае

Апошні цыкл «узлёт—стабільнасць—падзенне» на другасным рынку жылля сталіцы адзначаўся з 2012-га да 2016 года. Прычым фазы «ўзлёту» і «падзення» былі аднолькавыя па працягласці. Тады, за паўтара года «ўзлёту» — да канца 2013 года, кошт квадратнага метра мінскіх кватэр вырас у сярэднім на 500 долараў, у выніку чаго сярэднестатыстычная аднапакаёвая кватэра падаражэла практычна на 20 тысяч «зялёных», двухпакаёвая стала каштаваць больш на 17 тысяч USD, а трохпакаёвая — на 12 тысяч долараў.

2014-ы можна лічыць перыядам стабільнасці са знакам «мінус». Спыніўся рост даходаў і пачаў павялічвацца абменны курс долара. Усё гэта разам выступіла абмежавальнікам для пакупнікоў. Фінансава забяспечаны попыт зніжаўся, але прадаўцы па інерцыі стараліся падняць цэны. Паколькі любы тавар каштуе роўна столькі, колькі на пэўны момант часу за яго гатовы або здольны заплаціць пакупнік, то цэны ўсё ж паступова ішлі ўніз. Бо крэдытамі па стаўцы 30 % гадавых у той перыяд карысталіся толькі лічаныя пакупнікі.

Апошняй кропляй, якая прывяла да пачатку імклівага падзення цэн на кватэры, выступіла рэзкае «прасяданне» беларускага рубля ў адносінах да долара ў пачатку 2015 года. Доўжылася падзенне цэн паўтара года — да сярэдзіны 2016 года. А далей... услед за зніжэннем стаўкі рэфінансавання сталі зніжацца і стаўкі па крэдытах, што азначала пачатак новага цыкла на рынку.

СТАР. 4

ISSN 1990 - 763X

ЯК ПАСЕЕШ, ТАК І ПАЖНЕШ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Хоць я не выключаю, штосьці можна і ва ўласнасць аддаваць. У прыватную ўласнасць зямлю мы не перадаём, у нас гэта немагчыма. Але «Трайпл» працуе, гэта прыватная гаспадарка і арандуе зямлю. І нармальна працуе. Прынамсі, не горш за іншых», — канстатаваў Аляксандр Лукашэнка.

Падчас візіту ў Лагойскі раён Прэзідэнт пракаментаваў рэакцыю на яго адказы наконт выбараў ва Украіне. Сваё стаўленне да сітуацыі ў панядзелак Аляксандр Лукашэнка расказаў у інтэрв'ю турэцкаму агенцтву «Анадолу».

«Не, ён кажуць Парашэнка падтрымлівае. Як быццам Парашэнка ў мяне сябар, а Зяленскі вораг, — сказаў Аляксандр Лукашэнка і задаў пытанне: «А што, акцёр не можа быць прэзідэнтам?»

Беларускі лідар адзначыў, што прэзідэнт ва Украіне не можа вырашыць важныя пытанні без парламента.

«Усё вырашыцца на парламенцкіх выбарах. А там будзе роскід вялікі», — заключыў Прэзідэнт.

Прэзідэнту прадэманстравалі новыя мадэлі сельскагаспадарчай тэхнікі. Асабліва выдзяляўся гібрыдны трактар МТЗ на электрацязе. Ён абсталяваны традыцыйным дызельным рухавіком і электратрансмісіяй, якая дазваляе эканоміць паліва. Кіраўнік краіны даручыў вывучыць магчымасці выкарыстання новага трактара.

Таксама ўчора Прэзідэнт наведаў жывёлагадоўчы комплекс сельскагаспадарчага цэха «Гайна» Мінскага трактарнага завода і машынны двор сельскагаспадарчага комплексу «Астрошыцы», які адносіцца да Мінскага камбіната хлебапрадуктаў.

У тэму

Пасля сустрэчы з Прэзідэнтам на пытанні журналістаў адказаў **Дзмітрый СІДАР, дырэктар СК «Астрошыцы» філіяла ААТ «Мінскі камбінат хлебапрадуктаў».**

«Гаспадарка мае дзве малочнатаварныя фермы і 2500 гектараў сельгасугоддзяў з іх 2000 гектараў раллі. Займаемся малочнай жывёлагадоўляй і вырошчваннем збожжавых культур, — расказаў пра сваю гаспадарку кіраўнік. — Па выніках паездкі прыйшлі да рашэння, што трэба мадэрнізаваць тэрыторыю майстэрняў, зрабіць усё больш кампактна, стварыць лепшыя ўмовы для людзей».

Нягледзячы на невялікія памеры ў параўнанні з астатнімі гаспадаркамі раёна, «Астрошыцы» імкнуцца быць у лідарах вытворчасці. Па ўдою на карову займаюць трэцяе месца ў раёне за 2018 год, па ўраджайнасці збожжа — чацвёртае.

«У першую чаргу, як сказаў Прэзідэнт, трэба будаваць малочнатаварны комплекс. Гэта правільнае рашэнне, і яно нас выратуе», — лічыць Дзмітрый Сідар.

Марыя ДАДАЛКА,
Лагойскі раён.

Перадавікі тэхнавытворчасцяў

У Мінску праходзіць XXVI Міжнародны форум па інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогіях «ТІБО-2019». Прывітанне яго ўдзельнікам і гасцям накіраваў Аляксандр Лукашэнка.

Фота БелТА.

«Дзякуючы гэтым штогадовым сустрэчам Мінск стаў адной з самых значных пляцовак ва Усходняй Еўропе для прэзентацыі найноўшых дасягненняў у сферы інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій», — сказана ў прывітанні.

Паводле слоў беларускага лідара, менавіта на гэтым форуме дзясяткі кампаній з розных краін прадстаўляюць прагрэсіўныя распрацоўкі ў вобласці штучнага інтэлекту, інтэрнэту, воблачных тэхналогій, дапоўненай рэальнасці і мабільнай сувязі.

Кіраўнік дзяржавы нагадаў, што наша краіна зрабіла стаўку на лічбавізацыю сваёй эканомікі, што дазволіла ёй стаць лічбавым мостам паміж краінамі ЕС, Еўразійскага эканамічнага саюза і Азіяцка-Ціхаакіянскага рэгіёна. Важна, што айчынны Парк высокіх тэхналогій пастаянна прырастае новымі рэзідэнтамі, а моладзь усё часцей звязвае сваю будучыню з ІТ-сферай.

Такім чынам, упэўнены Аляксандр Лукашэнка, абмен перадавым вопытам на форуме будзе садзейнічаць развіццю інавацыйных тэхналогій у Беларусі і за яе межамі.

На адкрыцці «ТІБО-2019» міністр сувязі і інфарматызацыі Канстанцін Шульган заявіў, што ў Беларусі неабходна сфарміраваць дакладную і канкрэтную стратэгію лічбавізацыі ўсіх галін і краіны ў цэлым.

На думку міністра, гэты форум закліканы ўнесці свой уклад у вырашэнне пастаўленых задач і фарміраванне разгорнутага плана дзеянняў па комплекснай лічбавай трансфармацыі.

Нагадаем, мерапрыемства будзе доўжыцца да 12 красавіка на пляцоўцы комплексу «Мінск-Арэна». Форум праходзіць штогод, у 2018 годзе яго наведвальнікамі сталі 27,5 тысячы чалавек.

Паводле БелТА.

Кніжная выстаўка да памятных дат

Да 25-годдзя з дня прыняцця Канстытуцыі Беларусі і станаўлення інстытута прэзідэнцтва прымеркаваная кніжная выстаўка, якая адкрылася Міністэрствам інфармацыі ў Інстытуце дзяржаўнай службы Акадэміі кіравання, перадае карэспандэнт БелТА.

На выставе прадстаўлены выданні, аўтары якіх у розны час уносілі свой уклад у фарміраванне дзяржавы, асноў для найважнейшай задачы структуравання ідэалогіі, кансалідуючай грамадства нацыянальнай ідэі.

«Дзякуючы бібліятэцы Акадэміі кіравання, Нацыянальнай кніжнай палаце і іншым бібліятэчным рэсурсам, кнігам, якія ёсць у арсенале Міністэрства інфармацыі, мы пастараліся прадставіць шырокую палітру той літаратуры, якая адлюстроўвае галоўны дзеючы закон жыцця ў нашай краіне — Канстытуцыю, сацыяльныя, эканамічныя і палітычныя адносіны ў дзяржаве і грамадстве», — адзначыў на адкрыцці **міністр інфармацыі Аляксандр КАРЛЮКЕВІЧ.**

Як чакаецца, выстаўка будзе экспанавацца ў Інстытуце дзяржаўнай службы Акадэміі кіравання на працягу тыдня. «Мне здаецца, што гэты праект, калі ён прабудзе на гэтай пляцоўцы некалькі дзён, стане асновай для многіх разважанняў, а прадстаўленая літаратура, безумоўна, пакажа, у якім кірунку рухалася філасофская, палітычная, сацыяльная, эканамічная думка вучоных нашай краіны», — падкрэсліў міністр.

ЗАО «СМУ-77» извещает своих акционеров о том, что отдельным акционером 01.04.2019 подано предложение о продаже принадлежащих им акций Общества, в количестве 169 (сто шестьдесят девять) штук по цене 18 (восемнадцать) рублей за 1(одну) акцию. Тел./факс 017-344-23-21. УНП 100064641

Открытое акционерное общество «Сантехэлектромонтаж» вносит изменения в объявление, опубликованное в газете «Звязда» 05.04.2019 № 64, дату проведения внеочередного общего собрания акционеров 12 апреля заменить словами **«16 апреля»**. УНП 400052115

Пасля «Вялікай размовы»

ВАКАНСІІ ЁСЦЬ. БЫЛО Б ЖАДАННЕ ПРАЦАВАЦЬ

Пытанні працаўладкавання застаюцца актуальнымі для палескай глыбінкі. З гэтымі праблемамі пры правядзенні акцыі «Ваша пытанне Прэзідэнту» звярнуліся грамадзяне з Хойнікаў і Ельска. Невялічкія райцэнтры не маюць вялізных магчымасцяў, але ж і ў іх ёсць прапановы для тых, хто жадае працаваць.

У Хойніцкім раёне на 1 красавіка было 134 вакансіі. На ўліку ва ўпраўленні па працы, занятасці і сацыяльнай абароне 40 беспрацоўных. На аднаго беспрацоўнага атрымліваецца больш за тры вакансіі. У Ельскім цяпер 185 вакансій на 29 беспрацоўных. Тут на аднаго беспрацоўнага — шэсць вакансій.

Дарэчы, у Хойніцкім раёне сёлета даведзена заданне па стварэнні больш чым 80 рабочых месцаў, у Ельскім — 67.

Рынак працы дынамічны. Банк вакансій перыядычна абнаўляецца. Сітуацыю кожнага, хто звяртаецца па садзейнічанне ў працаўладкаванні, разглядаюць індывідуальна. Дзве трэці вакансій у Ельскім раёне — рабочыя спецыяльнасці, накшталт: вальшчыка лесу, даяркі і механізатара. Тут працаўладкавацца можна на пяці прамысловых прадпрыемствах (у асноўным дрэваапрацоўчых) ці ў пяць гаспадарак. У мясцовым лясгасе два дзясяткі вакансій і заробкі больш за 1000 рублёў у месяц. Работа пры гэтым вельмі цяжкая.

На хойніцкія прадпрыемствы цяпер патрабуюцца кіроўцы і аўтаслесары, ветэрынарныя фельчары і ўрачы, электрагазазваршчыкі і іншыя спецыялісты, у тым ліку юрысконсульты. Акрамя таго, летась жыхары раёна актыўна выкарыстоўвалі магчымасць атрымаць бязвыплатную субсідыю на адкрыццё сваёй справы. Так, на рэалізацыю ўласнага бізнес-плана ў 2018 годзе рашыліся 13 чалавек. З пачатку гэтага года стартавым капіталам тут скарысталіся чатыры чалавекі. Прынамсі, у Ельскім раёне пакуль толькі адзін чалавек атрымаў такую субсідыю.

Для зручнасці грамадзян на сайтах райвыканкамаў ёсць спасылка на агульнарэспубліканскі банк вакансій, актуальных у кожным рэгіёне. Па словах **начальніка ўпраўлення занятасці насельніцтва камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Гомельскага аблвыканкама Ігара МІХАЛЬКОВА,** у рэгіёне назіраецца тэндэнцыя зніжэння колькасці грамадзян, якія звяртаюцца для рэгістрацыі ў якасці беспрацоўных. У той жа час павялічваецца колькасць прапаноў ад наймальнікаў. У студзені — сакавіку іх колькасць вырасла на 15 % у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года.

Цяпер банк вакансій у Гомельскай вобласці налічвае 10 316 рабочых месцаў: фактычна чатыры прапановы на аднаго зарэгістраванага беспрацоўнага. У наймальнікаў вобласці найболей запатрабаваны медыцынскія работнікі, аператары машыннага даення і кіроўцы аўтамабіляў.

У ліку прыярытэтных кірункаў садзейнічання занятасці насельніцтва — перанавучанне і павышэнне кваліфікацыі тых, хто стаіць на ўліку ў органах па працы, занятасці і сацыяльнай абароне. Сёлета на прафесійную падрыхтоўку, перападрыхтоўку і павышэнне кваліфікацыі па запатрабаваных прафесіях плануецца накіраваць каля 1,3 тысячы беспрацоўных грамадзян.

Вялікая ўвага будзе аддавацца таксама развіццю самазанятасці жыхароў рэгіёна. Бязвыплатныя субсідыі на арганізацыю ўласнай справы сёлета плануецца даць 379 беспрацоўным. Дарэчы, толькі ў студзені — сакавіку па вобласці такой магчымасцю скарысталіся 123 чалавекі.

У 2019 годзе на рэалізацыю мерапрыемстваў Дзяржаўнай праграмы аб сацыяльнай абароне і садзейнічанні занятасці насельніцтва ў Гомельскай вобласці плануецца накіраваць 5,6 мільёна рублёў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ГРОШЫ — З ЗЯМЛІ, ІНІЦЫЯТЫВА — АД ЛЮДЗЕЙ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— У Крычаве мы расказваем пра магчымасць заробку на сваім участку ўсім зацікаўленым, а не толькі жанчынам, і гэта добра, бо людзям з розных месцаў трэба кааперавацца адно з адным, — лічыць **Рыма ЕПУР, выканаўчы дырэктар праекта «Прадпрымальная землеўласніца».** — Хоць наш праект, які фінансава падтрымлівае кампанія «Кока-кола», датычыцца толькі Аршанскага раёна, мы можам падзяліцца сваім вопытам арганізацыі і да восені ўжо падрыхтуем мясцовых людзей, з якімі вясной можам стартаваць наступным годам. Калі будзе цікавасць, то мы будзем шукаць грошы, каб рэалізаваць праект на зямлі таксама і для Крычаўскага раёна.

Яна не выключае, што ўжо нават сёлета можна будзе купіць крыху насення для мясцовых, каб яны ў маі пасадзілі тую ж спаржу ці спаржавую фасолю. А спецыялісты-аграномы змогуць пад'язджаць кансультаваць людзей і сюды, а не толькі на Аршаншчыне.

Крычаўская ўлада не спіць у шапку і ўжо арганізавала шэраг мерапрыемстваў, якія павінны станоўча адбіцца на эканоміцы раёна. Так, летась тут адкрыўся бізнес-цэнтр па падтрымцы ўсіх ініцыятыў раёна, які быў створаны ў межах праекта «Садзейнічанне занятасці і самазанятасці насельніцтва ў малых і сярэдніх гарадах Рэспублікі Беларусь, які рэалізуецца Праграмай развіцця ААН. **Старшыня Крычаўскага райвыканкама Дзмітрый БАЧКОЎ *(на фота)*** пазіцыянуе яго як «цэнтр ініцыятыўных людзей» і спадзяецца, што ён стане месцам для акумуляцыі ідэй, скіраваных на самаразвіццё.

Пад цэнтр падтрымкі прадпрымальніцтва ў 2016 годзе прыстасавалі будынак мясцовага рынку, які знаходзіўся ў валоданні камунальнікаў. Напачатку пад гэта выдзелілі 25 квадратных метраў. Гэтае памяшканне стала зручным, бо тут сканцэнтраваны ўсе службы: падатковая, зямельная, адно акно і іншыя. Так што можна атрымаць кансультацыю адразу па ўсіх пытаннях.

Цяпер у цэнтры арганізавана 12 рабочых месцаў з усім неабходным абсталяваннем, каб людзі не думалі, дзе ім арганізаваць работу, а прыходзілі са сваімі ініцыятывамі і маглі рэалізоўваць іх тут. Адукацыйныя мерапрыемствы таксама стараюцца праводзіць для людзей. Вось як сённяшняе, кажа старшыня райвыканкама:

— Нам неабходна ўстойлівасць з пункту гледжання развіцця ініцыятыў, якая будзе прывязана да дакладных патрэб насельніцтва. І людзі праяўляюць сябе. Праз упраўленне па працы і сацыяльнай абароне можна шляхам субсідавання выдзяляць няхай і невялікі, але стартавы капітал у 2000 рублёў, калі чалавек звернецца да нас з ідэяй і прадставіць свой бізнес-план. Вось, напрыклад, да нас прыйшла пару гадоў таму Наталля Батранец, якая была не занятая ў эканоміцы. Яна пры нашай падтрымцы адкрыла краму для пчаляроў, і яна ж прапанавала правесці ў 2017-м форум пчаляроў. Летась гэтае мерапрыемства ўжо стала значна большым.

У канцы 2017-га ў Крычаве правялі першы форум ініцыятыўных людзей і пачалі рэалізоўваць розныя праекты. Летась прайшоў другі форум, дзе мясцовыя і даведаліся аб праекце «Прадпрымальная землеўласніца» ды вырашылі навучыцца зарабляць на ўласнай зямлі.

— Калі людзі ўбачаць няхай яшчэ не росквіт, а хоць бы першыя парасткі рэалізацыі сваёй ініцыятывы, у іх будзе яшчэ больш зацікаўленасці, — упэўнены Дзмітрый Бачкоў. — А яшчэ важна, каб было навучанне і перакваліфікацыя людзей, каб яны маглі рэалізоўваць сябе.

Думку аб неабходнасці пастаяннага навучання, бо свет імкнецца да таго, што людзям давядзецца за жыццё мяняць некалькі прафесій і мець розныя кампетэнцыі, падтрымлівае і Рыма Епур. Яна дадае, што ў Еўропе, у прыватнасці, вельмі цэніцца цяпер кампетэнцыя прадпрымальнасці. Сюды ўкладваецца ўменне дамаўляцца, камунікаваць, выбудоўваць стасункі і іншае. Усё тое, што трэба для бізнесу на зямлі.

Золата, якое цудоўна вырасце

Першая група на семінары амаль цалкам складалася з навучэнцаў Крычаўскага агра-тэхнічнага каледжа, якія, нягледзячы на юны ўзрост, пісалі ў анкетах даволі дарослыя думкі. Накшталт жадання правесці аналіз глебы на сваім участку і ідэі аб вырошчванні часнаку і памідораў як прыбытковых культур.

У моладзі старшыня райвыканкама бачыць патэнцыял аграрнай будучыні краю і хоча, каб дзеці з маленства разумелі, што да чаго, знаёміліся з укладам сельскага жыцця. «Хочам, каб вучні аграрных класаў атрымалі і навыкі працы, і веды. Вядома, яны не стануць адразу бізнесменамі, аднак задзейнічаюць свой мозг, даведаюцца, як гэта працуе», — кажа ён.

У межах сустрэчы прысутныя не толькі даведаліся пра сам праект і магчымасці заробку, але і атрымалі некаторыя падказкі ад арганізатараў. Напрыклад, пра тое, што яны самі могуць купіць насенне спаржы і паспрабаваць вырасціць яе на ўласным участку ўжо гэтым летам.

— Спаржа засейваецца, і тры гады вы, лічыце, на тым месцы нічога не робіце. Яна расце як хрэн, — кажа Рыма Епур. — На чацвёрты год з соткі спаржы вы можаце атрымаць 700 долараў, на пяты — тысячу, на шосты і далей — 1200, і так цягам 15 гадоў. Гэта золата, якое цудоўна вырасце. Тым больш што гэта экапрадукцыя, па якую паедуць пакупнікі з Расіі. Вялікія фермерскія гаспадаркі такой экалогіі не створаць, бо ўсе выкарыстоўваюць хімію, а ў невялікіх дапаможных гаспадарках — калі ласка.

Праект «Прадпрымальная землеўласніца» быў разлічаны на 600 удзельніц, якія ўжо прайшлі навучанне. Аднак зацікаўленых з Аршанскага раёна ўжо значна больш.

— Людзі працягваюць цікавіцца гэтым сацыяльным пачынаннем, прычым кажуць, што даведаліся пра яго ад суседзяў і знаёмых. Яны запісваюцца, хочуць удзельнічаць, — кажа **Яніна ЛАПАЦЕНКА, адміністратар Цэнтра падтрымкі прадпрымальніцтва г. Барань,** што ў Аршанскім раёне. — Нават званілі з аднаго прадпрыемства з іншага раёна, якое закрываюць, і прасілі арганізатараў прыехаць да іх, каб дапамагчы заняць людзей, аднак мы фізічна не можам пакуль ахапіць усіх ахвотных.

Рыма Епур мяркуе арганізаваць паездку для старшынь сельскіх Саветаў Крычаўскага раёна і звазіць іх на Століншчыну, каб паказаць ім, як там працуюць моцныя «агародніннyя» прадпрымальнікі. Каб наступным годам можна было арганізаваць падобны аграрны праект і ў гэтым раёне.

— Людзі ездзілі з намі па гаспадарках, і яны мянялі сваё стаўленне да аграбізнесу і свайго ўдзелу ў ім проста на вачах. На пачатку і ў канцы мерапрыемства гэта былі ўжо жанчыны з зусім іншымі запытамі, — кажа яна. — Па маіх разліках, пры правільна выбудаванай сістэме (з дапамогай бізнес-інкубатара, ліній перапрацоўкі прадукцыі, наладжанай сістэмай рэалізацыі агародніны) можна па годзе зарабіць 300 долараў у месяц.

Падчас першай паездкі з «Прадпрымальнай землеўласніцай», калі мы наведвалі прыватныя гаспадаркі, пачула фразу: «У нас на Століншчыне самы вялікі працэнт тых, хто працуе на сваім агародзе, і самы вялікі аб'ём гандлю ў сельпо, а ў пасаг дораць цяпліцу». Гэта яскрава цвярджае, наколькі там людзі зацікаўлены ў аграрным заробку. Пры гэтым зямлі там ужо не хапае на ўсіх ахвотных. У Крычаўскім і Аршанскім раёнах яе пакуль можна ўзяць у карыстанне. Так што тыя, хто далучыцца да праекта, думаецца, не пашкадуюць. Наступны крок — грады. Так што яшчэ сустрэнемся.

Ірына СІДАРОК.
Фота Андрэя САЗОНАВА.

Сталічны ЧАС

• Атрымаць жыллё і палепшыць жыллёвыя ўмовы ў 2018 годзе змаглі 2,1 тысячы мінчан, якія стаяць на ўліку для паляпшэння жыллёвых умоў. Пра гэта карэспандэнту агенцтва «Мінск-Навіны» паведамілі ў галоўным статыстычным упраўленні горада Мінска. Сярод іх 600 маладых сем'яў, 600 шматдзетных сем'яў і 200 грамадзян (сем'яў), якія маюць права на атрыманне жылых памяшканняў сацыяльнага карыстання. Паводле статыстычных даных, на ўліку для паляпшэння жыллёвых умоў на канец 2018 года знаходзіліся 198,7 тысяч жыхароў сталіцы, што на 4,3 тысячы менш, чым на канец 2017 года.

• Кожны спажывец сталіцы зараз выкарыстоўвае ў сярэднім 3,9 кубаметра вады ў месяц, у той час як у 2005 годзе гэты паказчык складаў 8 кубаметраў, паведаміў карэспандэнту агенцтва «Мінск-Навіны» начальнік цэнтра па разліках са спажыўцамі «Вадазбыт» УП «Мінскводаканал» Васіль Ананіч. «У дзень на чалавека прыходзіцца прыкладна 127 літраў — практычна як у Еўропе, — сказаў В. Ананіч. — Таму што людзі сталі па-гаспадарску ставіцца да каштоўнага прыроднага рэсурсу і ваду эканомяць. Гэтаму паспрыялі ў тым ліку ўстаноўка лічыльнікаў і павышэнне тарыфаў». Па словах В. Ананіча, у Мінску ўстаноўлена каля 1 млн 800 тыс. прыбораў уліку спажывання вады. Імі абсталявана 98 % жылога фонду і 89 % прыватнага сектара (15 тыс. домаўладанняў). Прыкладна адзін раз на 4-5 гадоў лічыльнікі праходзяць праверку на пацвярджэнне іх метралагічнай дакладнасці.

Парламенцкі дзённік

СТАРЭННЕ — НЕ ПАГРОЗА, А ВЫКЛІК

У Беларусі распрацоўваецца Нацыянальная стратэгія ў інтарэсах пажылых грамадзян

Добрая навіна: мы сталі жыць даўжэй, і гэта тэндэнцыя стабільная. Дрэнная: да 2040-га кожны чацвёрты беларус будзе ва ўзросце 65 і болей. Такім чынам, Беларусь — не проста старая, па ацэнках Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, але і краіна, што ўстойліва, інтэнсіўна старэе. Гэта ў прынцыпе характэрна для еўрапейскіх дзяржаў: паказчык старэння насельніцтва ў Германіі, напрыклад, 21,5 %. У Беларусі — 14,7 %, толькі ў Казахстане — 7 %, дзякуючы высокай нараджальнасці.

Як паменшыць негатыўны ўплыў узросту і захаваць яго перавагі, абмеркавалі ўдзельнікі круглага стала «Сацыяльныя практыкі і стратэгіі актыўнага даўгалецця — патэнцыял для развіцця грамадства», што правялі Пастаянныя камісіі Палаты прадстаўнікоў па працы і сацыяльных пытаннях і па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і маладзёжнай палітыцы.

«У нашай краіне амаль 14 % ВУП ідзе на пенсіі і дапамогі, і па ўсіх прагнозах з цягам часу гэтая сума будзе павялічвацца», — падкрэсліла **старшыня Пастаяннай камісіі па працы і сацыяльных пытаннях Тамара КРАСОЎСКАЯ.**

Навукова-даследчы інстытут Міністэрства працы і сацыяльнай абароны распрацоўвае Нацыянальную стратэгію дзеянняў у інтарэсах пажылых грамадзян. Змяненне ўзроставай структуры — гэта не пагроза, а выклік сучаснасці.

«Больш за 2,5 мільёна грамадзян атрымліваюць пенсію. Сацпаслугі дома аказваюцца 91 тысячы беларусаў, дзейнічае 72 дамы-інтэрнаты для пажылых і інвалідаў. Праблема старэння насельніцтва — комплексная, закранае ўсе бакі жыцця», — падкрэсліў **намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Аляксандр РУМАК.**

Чалавек мае права на актыўны лад жыцця ў любым узросце, дзяржава павінна забяспечыць для гэтага ўмовы. Напрыклад, наяўнасць у парках побач з дзіцячымі — спецыяльных зон для пажылых ці стварэнне безбар'ернага асяроддзя з улікам іх патрэбнасцяў.

«Старасці таксама трэба вучыць: як рухацца, як харчавацца, як мець зносіны», — згадзіліся ўдзельнікі круглага стала. Не пераацаніць у гэтай справе ролю сясцёр міласэрнасці, якіх працуе 225, урачоў агульнай практыкі, што здольныя ўлічваць шматлікія «ўзроставыя» змяненні, супрацоўнікаў ФАПаў (яны ў некаторых населеных пунктах увогуле застаюцца адзіным пунктам прыцягнення).

Сацыяльная актыўнасць таксама дае эфект: у тых, хто займаецца ў гуртках, становіцца валанцёрам, мае шырокае кола стасункаў, — рызыка інфаркту скарачаецца на 14 %, інсульту — на 8 %. Прасцей і заўважыць першыя прыкметы дэменцыі.

Для захавання паўнаты жыцця вельмі важна папярэдзіць захворванні і адмовіцца ад «злачынстваў» супраць уласнага арганізма. Асабліва для мужчын: беларусы наведваюць медыкаў у тры разы радзей за беларусак — і то, відаць, пасля «штуршка» ад прыгожай паловы. У тым ліку і таму, магчыма, напэўна, жывуць на дзесяць гадоў менш. Раней жылі менш на дванаццаць.

«Адаптацыя асяроддзя да патрэб сталых жыхароў у выніку атрымліваецца рэнтабельнай у памеры сто сем да аднаго», — падзялілася замежным досведам **міжнародны эксперт Раіса СІНЕЛЬНІКАВА.** Яна падкрэсліла: не трэба выхоўваць у сталых людзях эгаізм і залежнасць ад блізкіх і краіны, не варта ставіцца, як да непаўнацэнных, лічыць нейкімі «паўграмадзянамі». Наадварот, упэўнены эксперт, пасля 65 гадоў чалавеку трэба працаваць, дзяліцца ведамі, ганарыцца тым, што ён запатрабаваны.

Нездарма такімі карыснымі для абодвух бакоў атрымаліся дамы для дзяцей-сірот і для пажылых людзей, пабудаваныя побач. Малыя займелі бабуль і дзядуль, дарослыя — «унукаў», якія глядзяць з павагай да мудрасці.

Зразумела, забяспечыць усіх беларусаў «залатога» ўзросту ўтульнымі рабочымі месцамі, адпаведным медабслугоўваннем, дастатковай сувяззю з іншымі не атрымаецца адразу. Аднак першым адказам глабальным зменам павінна стаць Нацыянальная стратэгія. Тады дыскрымінацыі па ўзросце не будзе не толькі ў заканадаўстве, але і ў галовах і сэрцах.

Варвара МАРОЗАВА.

Камунальныя стасункі

«ЗЯЛЁНЫ ДВОР РАЗАМ!»

Партал з такой назвай запрацаваў у сталіцы. Тут адлюстраваны сеткі камунікацый амаль усіх мінскіх двароў і абазначана, дзе на гэтых тэрыторыях у перспектыве збіраюцца нешта рабіць, капаць і будаваць. Усё дзеля таго, каб азеляняць, добраўпарадкаваць і ўпрыгожваць двары правільна, адзначаюць стваральнікі праграмы.

Арганізатары спадзяюцца далучыць да праекта як мага больш людзей і максімальна ўлічыць усе нюансы пры азеляненні тэрыторый. У праграму ўнесены не ўсе двары, у прыватнасці ёсць яшчэ 600 тэрыторый таварыствaў уласнікаў, якія знаходзяцца на самаабслугоўванні, аднак спецыялісты спадзяюцца, што ніводзін не застанецца без увагі.

На думку **намесніка старшыні Мінгарвыканкама Аляксандра ДАРАХОВІЧА,** на партале пакуль з'явіліся двары, якія патрабуюць найперш увагі адносна азелянення, а з часам партал будзе ўдасканальвацца.

Каб не марнаваць нічыю ініцыятыву, на тэрыторыях абазначылі месцы, дзе дазволена саджаць дрэвы, дзе — не, дзе можна ўладкаваць толькі куст. Пакуль тут 365 участкаў. А больш за сотню мінчан ужо зарэгістраваліся на сайце і выказалі намер паўдзельнічаць у азеляненні.

— Мы хочам, каб гэты прадукт быў якасны. Каб не было так, што высадзілі дрэвы і палажылі асфальт, а пасля сталі ўкладваць кабель. Ды і жыхары часта самі саджаюць дрэва каля дома, ганка, адмосткі будынка, а пасля расліна разбурае каранямі нават тратуар. Наша задача — зрабіць так, каб пасля не пераробліваць, а расліны ўпрыгожвалі наш горад і не стваралі нязручнасцяў, — расказаў Аляксандр Дараховіч. — Стараліся прадумаць мноства дэталяў. Улічана многае, але, думаю, не ўсё, таму мы адкрытыя для дыялогу, таму што толькі разам з грамадзянамі мы дасягнём патрэбнага выніку.

Белыя плямы на карце сведчаць, напрыклад, пра тое, што тэрыторыі яшчэ будуць забудоўвацца. Сінія — месцы, дзе можна саджаць, і кожны жыхар можа накіраваць свае запыты і прапановы ў ЖКГ раёна. Добрым пачынаннем намеснік старшыні лічыць жывыя загарадзі ці кампазіцыі з квітнеючых кустоў, якія пры правільнай пасадцы будуць не толькі закрываць тэрыторыю двара, але і выконваць эстэтычную функцыю.

Ірына СІДАРОК.

ПАКУЛЬ МЫ ЎСЁ ЯШЧЭ Ў РОЛІ ДАГАНЯЮЧАГА

Галоўны ўрач Магілёўскага анкадыспансера Антон ЛЫСОЎ пра тое, што робіцца ў вобласці, каб своечасова дыягнаставаць рак

Урачы б'юць трывогу: колькасць анкахворых год ад году расце. Магілёўшчына не выключэнне. За апошнія тры гады лічба пацыентаў, якім упершыню быў пастаўлены такі дыягназ, склала больш за пяць тысяч чалавек. Раней яна вышэй планкі ў пяць тысяч не падымалася. Значны прырост далі раёны, пацярпелыя ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС, — Краснапольскі, Слаўгарадскі, Чавускі. Але, як ні дзіўна, рэкорд паставіў чысты ад уздзеяння радыенуклідаў Кіраўскі раён. Ён у гэтых сумных паказчыках нават апераджае не толькі сярэднеабласны, але і сярэднерэспубліканскі ўзровень.

— Усяго сёння ў нас на ўліку знаходзяцца больш за трыццаць дзве тысячы жыхароў, — удакладняе Антон Лысоў. — На першым месцы рак скуры, на другім, трэцім, чацвёртым — коларэктальны, рак лёгкіх, страўніка... Хвароба, як правіла, доля людзей састарэлых. Сярэдні ўзрост нашых пацыентаў складае 65—67 гадоў. Сёння абсталяванне дазваляе дыягнаставаць захворванне на ранніх стадыях, але трэба і самому быць пільным. Калі паяўляюцца якія-небудзь выдзяленні, кроў, кашаль, які ні з чым не звязаны, беспрычыннае пахудзенне, трэба ісці да доктара. А пасля сарака гэта трэба рабіць нават тады, калі трывожных сімптомаў няма. Запішыцеся на прыём да ўчастковага, зрабіце флюараграфію, гастрафібраскапію. Жанчыны раз у тры гады павінны наведваць гінеколага і здаваць аналіз на цыталагічнае даследаванне, а ва ўзросце ад 45 да 65 гадоў пабываць на прыёме ў мамографа і зрабіць здымкі малочных залоз, паўдзельнічаць у скрынінгу раку малочнай залозы. Толькі мамаграфія дазваляе ўстанавіць ранняя бессімптомныя выпадкі раку.

— Адны кажуць, што рост ракавых захворванняў наўпрост звязаны з наступствамі аварыі на Чарнобыльскай АЭС, другія, што са спадчынасцю, трэція звязваюць гэта з дрэннай экалогіяй і няправільным харчаваннем...

— Што менавіта выклікала гэта захворванне, са стапрацэнтнай гарантыяй сказаць немагчыма. Не выключана, што яно і спадчыннае: група людзей жыве ў аднолькавых умовах, аднолькава харчуецца, вядзе аднолькавы лад жыцця. Ёсць, канешне, генетычная схільнасць, але наколькі яна іграе ролю, цяжка сказаць.

Чалавек на працягу жыцця нажывае пэўныя захворванні, у выніку якіх узнікае злаякасная пухліна. Нездарма ж кажуць, што трэба весці здаровы лад жыцця. Інакш на пэўным этапе сістэма дасць збой. Чаму шмат раку тоўстай кішкі? Таму што мы няправільна харчуемся. Нам падабаецца смажанае, а трэба ўжываць здаровую ежу. Інакш адбываецца раздражненне слізістай тоўстага кішэчніка, узнікае паліп, а з яго потым развіваецца рак. Каб гэта не стала сюрпрызам, трэба раз у пяць гадоў рабіць калоноскапію.

— Рак — хвароба непрадказальная. Неаднаразова прыходзілася чуць, што нават апошняя стадыя гэтага захворвання не заўсёды прысуд...

— Так. Ёсць выпадкі, калі аперыруеш хворага і пачынаеш сумнявацца, што вынік будзе добры, але, на шчасце, усё атрымліваецца інакш. І такое нярэдка здараецца. Людзі яшчэ жывуць па 15—20 гадоў. Ужо і забудзешся пра таго пацыента, сустрэнеш яго дзе-небудзь, а ён: доктар, вы мяне памятаеце? І гэта заўсёды радасна, бо разумееш, што твая работа прыносіць карысць.

— Сёння медыцына здольная выратаваць чалавека ад страшнага захворвання, калі дыягназ будзе пастаўлены своечасова. Што робіцца для таго, каб папярэдзіць хваробу?

— Мы праводзім рэканструкцыю аднаго з будынкаў нашага дыспансера пад марфалагічны корпус, дзе будзе два аддзяленні — імунагістахіміі і гісталагічнае. Гэтыя аддзяленні прызначаныя для таго, каб мы як мага хутчэй і найбольш якасна выдавалі заключэнні аб марфалагічнай і гістахімічнай структуры пухліны. Ад гэтага даследавання залежыць, якім будзе лячэнне. Думаю, што да канца красавіка будаўніча-мантажныя работы будуць закончаныя. Ужо праведзены таргі па набыцці медыцынскага абсталявання.

Раней мы карысталіся паслугамі абласнога патолагаанатамічнага бюро — гэта іншая юрыдычная асоба, якая працавала адасоблена ад нас. Былі пэўныя складанасці — даўжэй рабіліся аналізы, а зараз гэты час паменшыцца на пару тыдняў. Выйгрыш хоць невялікі ў часе, але пры гэтым захворванні вельмі важны. Мы, на жаль, знаходзімся ў ролі даганяючага. І калі паспяваем дагнаць, атрымліваем станоўчы вынік. Калі не, усё адбываецца наадварот.

Прагрэс, вядома, даў магчымасць рабіць тое, што немагчыма было яшчэ 15—20 гадоў таму. Зараз больш становіцца пацыентаў, у якіх захворванне выяўлена на ранніх стадыях — першай або другой. А значыць, чалавек жыве даўжэй. Я не магу сказаць, што мы сёння вылечылі хворага, але мы дасягнулі працяглай рэмісіі, людзі жывуць па 5,10,15, 20 гадоў.

— У канцы мінулага года анкадыспансер атрымаў новае высокатэхналагічнае абсталяванне для аперацыйнай хірургічнага корпуса. Як яно сёння выкарыстоўваецца?

— Дзякуючы яму мы пачалі ўкараняць відэаасісціраваныя аперацыі. Гэта калі робіцца пракол лапараскапічным або тораскапічным спосабам і пухліна выдаляецца. Вельмі эфектыўная аперацыя на ранніх стадыях злаякасных новаўтварэнняў. Чалавек на трэці-чацвёрты дзень можа ўжо вярнуцца дадому.

Акрамя гэтага сёння ў нас адбываецца рэканструкцыя лабараторыі радыенукледнай дыягностыкі, якая здавалася ў эксплуатацыю ў 1992 годзе. Будзе ўстаноўлена сучаснае абсталяванне, якое дазволіць на самых ранніх стадыях выяўляць змяненні ў лімфавузлах. Ад гэтага будзе залежаць аб'ём аператыўнага ўмяшання і прамянёвай тэрапіі.

— Летась адбылася непрыемная гісторыя з прамянёвымі паскаральнікамі, якія выйшлі са строю і іх доўга не маглі адрамантаваць. Чаму такое адбылося?

— Сапраўды, праблемы былі. Цяпер прамянёвыя паскаральнікі працуюць. Абсталяванне ў нас дастаткова, але яго трэба своечасова рамантаваць, не чакаць па паўгода і болей. Каб такога не адбывалася, трэба было б перагледзець заканадаўчую базу і дазволіць медыцынскім установам самастойна весці перамовы з пастаўшчыкамі абсталявання. Цяпер усё гэта робіцца цэнтралізавана, а таму вельмі доўга. Дарэчы, рамонт паскаральнікаў абышоўся дзяржаве ў 48 тысяч рублёў.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

Міншчына дзівосная

СВІНКА З МАНДАРЫНКАЙ І ЯЕ КАМПАНІЯ

Арыгінальны ансамбль скульптур, прысвечаных знакам задыяка, створаны ў горадзе Любань на Міншчыне. А ў пачатку 2019-га — года жоўтага Кабана — да кампаніі далучылася яшчэ і свінка з мандарынкай. Скульптура выраблена па заказе аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Любанскага райвыканкама. Аўтар яе, як і ў папярэдніх выпадках, — рэзчык па дрэве з Петрыкаўскага раёна Аляксандр Кніга.

Помнікі гэтай рахманай жывёліне ўстаноўлены ў многіх краінах свету. У тым ліку ў Бельгіі, Германіі, Іспаніі, Англіі, Эстоніі, Даніі, Чэхіі, Партугаліі, Злучаных Штатах Амерыкі. У Фларэнцыі знаходзіцца, бадай, самы вядомы фантан «Кабанчык», які ўжо чатырыста гадоў стаіць у цэнтры горада на плошчы каля старога рынку. Жыхары і госці кладуць парсючку ў рот манетку і загадваюць жаданні. І калі яна ўпадзе праз рашотку фантана, лічыцца, што задуманае абавязкова здзейсніцца.

Ёсць спадзяванне, што і любанская свінка будзе дастаўляць жыхарам райцэнтра і гасцям толькі радасць.

У нашых амаль што суседзяў эстонцаў бронзавая свіння з'явілася 17 студзеня 2008 года, у дзень 70-гадовага юбілею Тартускага рынку. На адным баку яе напісаны радкі верша Індрэка Хірвэ. Сэнс іх у тым, што чалавек усе свае дрэнныя ўчынкі і злачынствы падносіць як дабро. Свіння больш сумленная, бо яна заўсёды свіння.

Любанская свінка з мандарынкай — другая скульптура ў Беларусі. Першая — дзядзька Антон, які прыехаў прадаваць свінку ў сталіцу, — сустракае наведвальнікаў Заходняга рынку ў Мінску.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.
Фота Андрэя САЗОНАВА.

НА МАЙСКІЯ — ДАДАТКОВЫЯ ЦЯГНІКІ

З 26 красавіка да 12 мая Беларуская чыгунка прызначыла 40 дадатковых цягнікоў, з якіх 34 — у міжрэгіянальных зносінах, 6 — у міжнародных.

У міжрэгіянальных зносінах дадатковыя цягнікі будуць курсіраваць паміж Мінскам і абласнымі цэнтрамі, а таксама па маршрутах Мінск — Мазыр (ст. Козенкі) — Мінск і Мінск — Пінск. Дадатковыя міжнародныя цягнікі прадугледжваюцца па маршрутах Мінск — Вільнюс — Мінск, Санкт-Пецярбург — Бранск.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ДЗЯЎЧАТЫ З ВЁСЛАМІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Цэнтр алімпійскага рэзерву ў Полацку выхоўвае будучых спартсменаў па акадэмічным веславанні, весляроў на каноэ і на байдарках. Тым самым працягвае летапіс Полацкай школы веславання, які пачаўся з 1973 года. У 2011 на базе старой школы ўзведзены шыкоўны комплекс, які ўключае ў сябе вучэбна-трэніровачныя залы, гасцініцу, кафэ. Цяпер у Цэнтры займаюцца 312 падлеткаў і юнакоў. Сярод іх — 77 дзяўчат. Апякуюцца над будучымі зоркамі трэнеры вышэйшай і першай трэнерскай катэгорыі, майстры спорту СССР і міжнароднага класа, заслужаныя трэнеры, пераможцы першынстваў Еўропы і свету. Адным з такіх тытулаваных трэнераў Цэнтра з'яўляецца Міхаіл Камінскі, на занятках якога мне пашчасціла пабыць. У секцыі акадэмічнага веславання, якую вядзе Міхаіл Іванавіч, займаюцца 6 юнакоў і 10 дзяўчат. Штодня зранку, перад заняткамі ў агульнаадукацыйнай школе, яго выхаванцы «разаграюцца» на сілавых адмысловых трэнажорах, асвойваюць штучнае веславанне. Пасля школы — зноў трэніроўкі, але гэтым разам на адкрытым паветры і сапраўдных лодках. Весляры настройваюць металічныя канструкцыі пад вёслы, зносяць свае персанальныя «адзіночкі», «двойкі» і «чацвёркі» да вады, каб працаваць да стомы, да мазалёў. Сёлета трэніровачны сезон на Дзвіне пачаўся ў першых чыслах сакавіка.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

Больш здымкаў гэтага фотарэпартажу глядзіце на сайце «Звязды».

Знайсці сябе

Салодкі бізнес

У пчаляроў распачаўся новы сезон. Напярэдадні яго карэспандэнт «Звязды» пагутарыў з кіраўніком сялянска-фермерскай гаспадаркі «Пчаляр Полаччыны» Ігарам ШЭНДЗЕЛЕМ, які расказаў, як пачаў займацца гэтай справай і як правільна выбраць мёд.

Па 80 кіло мёду

Суразмоўнік — сябра салігорскага таварыства «Бортнік», якое ўзначальвае Васіль Кавалец.

У Ігара Шэндзеля — пчальнік на 200 сем'яў у Верхнядзвінскім раёне. Ёсць і крама ў Полацку. Разам з падначаленымі займаюцца вытворчасцю дамкоў па польскай тэхналогіі — у Полацкім раёне (гарадскі пасёлак Ветрына). У пчаляра ў калектыве больш за трыццаць чалавек. Мёд і прадукты пчалярства, дамкі рэалізуюць у Беларусі і Расіі.

— З чаго ўсё пачыналася? Ды, бадай, лёс. Нарадзіўся ў Наваполацку, які будавалі бацькі. Яны з вёсак родам. А працу з пчоламі ўбачыў упершыню ў дзяцінстве ў Курскай вобласці Расіі. Гэта адбылося на невялічкім пчальніку маёй цёткі і яе мужа. Там было сто сем'яў. Вельмі цікава было назіраць за сваяком-пчаляром, як ён нешта робіць, — расказвае бізнесмен.

Пасля школы Ігар Леанідавіч служыў у арміі, працаваў на прадпрыемстве «Вымяральнік» кіроўцам. Потым вырашыў распачаць сваю справу. У пчаліным бізнесе — каля дзесяці гадоў. Наконт «салодкага ўраджаю», як кажуць, год на год не прыпадае.

— Летась кожная сям'я дала каля 80 кіло мёду. Многае, вядома, залежыць ад прафесіяналізму пчаляра. Мяне гэтаму ніхто не вучыў. Лічу, што яшчэ не дасягнуў майстэрства з вялікай літары. Але, каб больш-менш нешта зразумець, думаю, як у ВНУ, трэба гадоў пяць-шэсць вучыцца, — упэўнены ён.

Пчаліная «філасофія»

Пчолы, як і людзі, усе розныя. На жаль, у свеце іх становіцца ўсё меней. Гэта вынік выкарыстання хімікатаў у сельскай гаспадарцы: пчолы проста пачалі вымірaць. Адпаведна, з'явіліся праблемы з ураджайнасцю...

— Калі пчала апыляе, напрыклад, грэчку і рапс, ураджай вышэйшы на 20—30 %, — кажа прадпрымальнік. — Калі задумацца, не будзе іх, не будзе апылення, ураджаяў таксама.

Калі ёсць развіццё пчалярства, паралельна прагрэсіруе сельская гаспадарка.

А яшчэ ён прадае дамкі і іншае абсталяванне з экалагічна чыстых матэрыялаў. Напрыклад, медагонка робіцца выключна з нержавейкі, прыдатнай для харчовых мэт. Дарэчы, з кожным годам на параўнальна дарагія «аксесуары» попыт павялічваецца.

Як выбраць якасны прадукт

У суразмоўніка на пчальніку пчолы двух відаў: карніка і бакфаст. У нашай краіне ёсць яшчэ і сярэдняруская, каўказская... Апошніх у БССР прывозілі з Каўказа пасля вайны, бо сваіх было вельмі мала.

— Зразумела, у кожнага віду свой характар: яны па-рознаму перапрацоўваюць сыравіну. Я выбраў згаданых вышэй, бо мёд у іх атрымліваецца самы якасны. Дарэчы, штодня раніцай трэба з'есці лыжачку гэтага прадукту з цёплай вадой, што ўплывае на паляпшэнне імунітэту, вельмі карысна для страўніка, а таксама дадае сіл і гарантуе добры настрой, — сцвярджае пчаляр.

Усе гатункі мёду карысныя. Але ёсць нюансы. Напрыклад, ліпавы мёд рэкамендуюць пры прастудных захворваннях. У мёдзе грэцкім больш жалеза, што лепш для прафілактыкі захворванняў крыві. У верасовым шмат мінералаў...

Усе прадукты пчалярства Ігар раіць купляць у фірменных крамах або ў гандляра, якому можна давяраць. Як жа выбраць такога спецыяліста пчаліных спраў? Канешне, на смак мёду. Але ёсць і яшчэ адзін сакрэт.

— Узімку, напрыклад, мёд павінен быць крышталізаваны, а вадкім апрыёры быць не можа! У ідэале лепш узяць на пробу крыху мёду на спецыялізаваным кірмашы, фэсце, потым звяртацца па мёд да пчаляра, — тлумачыць.

Прадпрымальнік упэўнены ў карысным выніку апітэрапіі. Калі нехта баіцца ўкусаў, можна паправіць здароўе ў «хатках», якія над пчаліным дамкамі. Насякомыя сваёй вібрацыяй, што фарміруе станоўчую энергетыку, уплываюць на паляпшэнне агульнага стану. Як і пах пропалісу. Пчаляр не па чутках ведае, што ў Еўропе, напрыклад у Чэхіі, такі старажытны від аздараўлення вельмі папулярны.

У Ігара Шэндзеля тры дачкі. Старэйшай трыццаць гадоў, і пчалярства, кажа, не яе. Не выключае, што сямігадовая або чатырохгадовая захопяцца вельмі карыснай і даволі прыбытковай справай бацькі. І будзе каму перадаць салодкі бізнес.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

«ПОЛЫМЯ СВЕТУ» ЗАВІТАЕ Ў КОЖНЫ КУТОК БЕЛАРУСІ

Запальванне агню II Еўрапейскіх гульняў прызначана на 3 мая ў Рыме

А затым маршрут эстафеты агню «Полымя свету» будзе пракладзены па тэрыторыі Італіі, Славеніі, Аўстрыі, Венгрыі, Славакіі, Чэхіі, Польшчы і завершыцца ў Беларусі.

«Эстафета агню — традыцыйнае мерапрыемства, якое праводзіцца ў рамках Алімпійскіх гульняў. Для Еўрапейскіх гульняў традыцыя яшчэ закладваецца, але на I Еўрапейскіх гульнях таксама была эстафета агню, якая праходзіла толькі па тэрыторыі краіны-арганізатара. Наша эстафета будзе адрознівацца большай маштабнасцю і большай значнасцю», — адзначае **начальнік упраўлення па цырымоніях і культурнай праграме Дырэкцыі Сяргей Хоміч** у сваім інтэрв'ю афіцыйнаму сайту Гульняў. І дадае, што многія традыцыі Еўрапейскіх гульняў яшчэ толькі закладваюцца і менавіта беларусы стаяць каля іх вытокаў, якія гадоў праз 20—30 будуць звыклымі для падобных спаборніцтваў.

Было прынята рашэнне, што эстафета агню павінна стартаваць у Рыме, дзе знаходзіцца штаб-кватэра ЕАК. Мяркуецца, што і на ўсіх наступных Еўрапейскіх гульнях эстафета агню будзе стартаваць менавіта тут. У Вечным горадзе 3 мая адбудзецца вялікая ўрачыстая цырымонія запальвання агню для Гульняў у Мінску. Месцам яе правядзення стане музейны комплекс Ara Pacis Museum, дзе знаходзіцца Арка свету — помнік архітэктуры, узрост якога больш за дзве тысячы гадоў. У ходзе ўрачыстага мерапрыемства будзе прэзентаваны сімвал акцыі — аліўкавае дрэва, а таксама запалены першы факел эстафеты агню II Еўрапейскіх гульняў.

Аліўкавае дрэва выраблена спецыяльна для ЕАК. Яно распасцірае свае карані ў глыбіню часоў і падымае галіны, каб прыняць спартсменаў 50 нацый. Сімвалічна, што працягласць эстафеты агню складзе 50 дзён. Першыя дні полымя будзе знаходзіцца ў Італіі. Яго даставяць у мястэчка Курмаёр (вобласць Валле-д'Аоста) на мяжы Італіі і Францыі. Тут непадалёк знаходзіцца найвышэйшая кропка Еўропы — гара Манблан. Полымя і сцяг II Еўрапейскіх гульняў, а таксама дзяржаўны сцяг Беларусі будуць узняты на гэты пік беларускімі альпіністамі, сярод якіх ёсць і пакарыцелі Эверэста.

«Пасля ўдзельнікі байкерскага клуба The one chapter Belarus будуць суправаджаць «Полымя свету» ў Беларусь, прарабіўшы вялікі шлях па такіх краінах Еўропы, як Славенія, Аўстрыя, Венгрыя, Славакія, Чэхія, Польшча. Падчас руху калоны па Еўропе на кожным матацыкле будзе размешчаны дзяржаўны сцяг Беларусі і сцяг эстафеты. Караван эстафеты наведае ўсе нацыянальныя алімпійскія камітэты вышэйпералічаных краін», — расказвае Сяргей Хоміч.

Частка эстафеты па тэрыторыі нашай краіны пачнецца з Брэста. У кожнай вобласці эстафета прабудзе па шэсць дзён. Стартуюць абласныя этапы з урачыстага канцэрта. Маршрут эстафеты будзе максімальна набліжаны да самых знакавых аб'ектаў і мясцін рэгіёнаў.

У Брэсцкай вобласці «Полымя свету» будзе знаходзіцца 12—17 мая, у Гродзенскай — 18—23 мая, у Віцебскай — 24—29 мая, у Магілёўскай — 30 мая — 4 чэрвеня, у Гомельскай — 5—10 чэрвеня, у Мінскай вобласці — 11—16 чэрвеня.

Непасрэдна ў Мінску эстафета пройдзе 17—21 чэрвеня. За гэты час Полымя правязуць па цэнтральных праспектах (Пераможцаў, Незалежнасці). Таксама яно пабывае на мінскіх прадпрыемствах, у парках і сталічных славутасцях. Маршрут эстафеты завершыцца на Нацыянальным алімпійскім стадыёне «Дынама». На гэтай арэне 21 чэрвеня падчас цырымоніі адкрыцця II Еўрапейскіх гульняў будзе запалены агонь форуму.

Удзел у эстафеце агню ў Беларусі возьмуць 450 факеланосцаў, якімі стануць найлепшыя спартсмены краіны, вядомыя спецыялісты, аўтарытэтныя дзеячы навукі, культуры і мастацтваў.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

Факел распрацавала дызайнер Юлія Брайчук, ён выраблены ў Навагрудку на заводзе газавай апаратуры. Корпус зроблены з нержавеючай сталі, важыць факел крыху больш за 1,7 кг, яго вышыня 81 см. А галоўная асаблівасць — контур «папараць-кветкі», скрозь які будзе прарывацца агонь.

ПЕРАЛОМНЫ МОМАНТ ПАСТАЯНСТВА

Сённяшні рост выдыхаецца канчаткова

Цяпер ужо ні для кога не сакрэт, што актыватарам устойлівага попыту на рынку жылля Мінска (які назіраецца ў апошнія некалькі гадоў) выступіла спалучэнне двух фактараў. Гэта з'яўленне «танных» крэдытаў на фоне адсутнасці эканамічных узрушэнняў, у прыватнасці стабільнасці абменных курсаў валют. Напалову зменшыліся стаўкі крэдытавання (у сярэднім з 35 % да 15 % гадавых), якія цалкам кампенсавалі пакупнікам і недахоп уласных сродкаў і, адсутнасць адчувальнага росту даходаў.

У выніку стабільнага фінансава забяспечанага попыту цэны ў 2017 годзе пайшлі ўверх. Але не так інтэнсіўна, як гэта было раней (у 2012—2013 гадах). Усяго за перыяд з апошняга падарожання да цяперашняга часу дэльта росту склала плюс 15 % ці + 160 долараў.

— Сёння крэдытаванне набыцця кватэр на другасным рынку скарочана, што памяншае пакупніцкую здольнасць і вядзе да зніжэння попыту, — каментуе сітуацыю на рынку **намеснік дырэктара па продажах на другасным рынку жылля сталічнага агенцтва нерухомасці Святлана КУДЗЕЛКА.** — І таму з надыходам новага сезона можна назіраць карціну, калі набываюцца ў асноўным даступныя па цане кватэры, уласнікі якіх альбо першапачаткова ставяць аб'ектыўную цану, альбо ахвотна ідуць на абгрунтаваны гандаль.

Па словах прадстаўніка агенцтва нерухомасці, у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года сёлета пакупніцкая актыўнасць знізілася больш чым на 40 %. За кошт павелічэння тэрміну продажу кватэр і таго факту, што пакупнікі сталі больш таргавацца, павялічыўся сярэдні памер зніжкі, якая даецца прадаўцом пакупніку, — з 3 % да 5 %. І гэты працэс у красавіку працягвае набіраць абароты.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

❍ У тэму

Беларусбанк аднавіў выдачу крэдытаў

Нагадаем, гэты банк прыпыніў прыём новых заявак на крэдыты пад другаснае жыллё з лістапада мінулага года. А з 8 красавіка Беларусбанк зноў выдае доўгатэрміновыя крэдыты пакупнікам кватэр. Банк толькі падкарэктаваў умовы выдачы гэтых пазык. Што змянілася?

Крэдыты на куплю жылля на другасным рынку Беларусбанк цяпер выдае пад 15,4 % гадавых (стаўка рэфінансавання плюс 5,4 працэнтнага пункта). Крэдыт можна атрымаць на тэрмін да 20 гадоў. Банк улічвае сукупны даход блізкіх сваякоў і членаў сям'і. Беларусбанк можа даць да 90 % кошту набыцця жылога памяшкання, але ў межах плацежаздольнасці крэдытаатрымальніка.

Банк таксама змяніў каэфіцыент плацежаздольнасці атрымальнікаў крэдытаў на набыццё жылых памяшканняў. Зараз штомесячныя выплаты па крэдыце не павінны перавышаць 70 % ад штомесячных даходаў крэдытаатрымальніка (раней — 40 %). Гэты паказчык з 8 красавіка дзейнічае як пры куплі жылля на першасным рынку, так і на другасным.

Заўтра — пачатак падзення

На думку аналітыкаў рынку жылой нерухомасці, цэны на сталічныя няновыя кватэры спынілі свой рост яшчэ летам мінулага года. Сярэдняя цана квадратнага метра аднапакаёвых кватэр стандартных спажывецкіх якасцяў па факце здзелак цяпер роўная 1 240 доларам, двухпакаёвых апартаментаў — 1 135 доларам, трохпакаёвых — 1 080 доларам. Рэальная сярэдняя цана аднапакаёвай кватэры дасягала 42 тысяч долараў, двухпакаёвай — 55 тысяч долараў, а трохпакаёвай — 65 тысяч долараў.

Трохі даражэй прадаваліся сталічныя кватэры, гатовыя да пражывання. Сярэдняя цана на другасным рынку такога аднапакаёвага жылля па факце здзелак складала 49 тысяч долараў. Двухпакаёвыя кватэры прадаваліся за 65 тысяч долараў, трохпакаёвыя — за 77 тысяч долараў. Як адзначаюць аналітыкі, сённяшні ўзровень цэн — гэта мяжа таго, што можа дазволіць пакупнікам надзённая эканамічная сітуацыя.

За апошнія два гады інтэнсіўнага попыту на жыллё асноўны пласт пакупнікоў, якія маглі сабе дазволіць узяць крэдыт, ужо істотна паменшыўся. Акрамя таго, апошнія паўгода адзначаецца невялікае, але ўсё ж сістэматычнае павелічэнне ставак крэдытавання і ўскладненне ўмоў атрымання крэдытаў.

Акрамя таго, колькасць прапанаваных на продаж кватэр да гэтага часу знаходзіцца на досыць высокім для Мінска ўзроўні — больш за сем тысяч кватэр. У далейшым, калі прапанова пачне назапашвацца з-за малой колькасці здзелак, то, паводле законаў рынкавага цэнаўтварэння, цэны ўжо не змогуць заставацца на месцы і пойдуць уніз. Наколькі інтэнсіўным будзе зніжэнне, залежыць ад эканамічнай сітуацыі і жадання прадаўцоў ісці насустрач пакупнікам.

— Пакуль нічога страшнага на рынку не адбываецца, — упэўненыя эксперты. — Цяпер ён знаходзіцца ў стане стабільнага чакання. Зніжэнне пакупніцкай здольнасці — гэта аб'ектыўная акалічнасць бягучай сітуацыі. І не ўлічваць яе пры вызначэнні цэн на кватэры азначае гуляць супраць саміх сябе. Бо як паказвае практыка апошніх дзесяці гадоў, усё можа памяняцца. Для наступлення негатыўных наступстваў не абавязковы нават скачок курсу валют — дастаткова захаванне практыкі завышэння цэн. Пасля чаго будзе назірацца рост колькасці прапанаваных на продаж кватэр з-за змяншэння здзелак. Наступны этап — зніжэнне цэн.

Экалогія

Праблема бытавых адходаў — «на пальцах»

Інтэрактыўная Zero waste-выстаўка адкрыецца ў Мінску 11 красавіка. Ключавой з'яўляецца частка экспазіцыі, прысвечаная прадухіленню ўтварэння адходаў. Выстаўка створана ў рамках кампаніі «Мэта 99» дзяржаўнай установай «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў» у супрацоўніцтве з Цэнтрам экалагічных рашэнняў за кошт сродкаў вытворцаў і пастаўшчыкоў тавараў і ўпакоўкі.

Zero waste даслоўна перакладаецца як «нуль адходаў», «нуль страт». Гэта канцэпцыя, заснаваная на змяншэнні колькасці смецця шляхам выкарыстання шматразовых прадметаў і рэчаў, падаўжэння тэрміну службы тавараў і іх паўторнага выкарыстання ды ўвогуле скарачэння спажывання.

— Нягледзячы на ўсе намаганні па сартаванні і перапрацоўцы адходаў, што прыкладаюцца ў Беларусі, мы бачым, як колькасць смецця на звалках расце, асабліва колькасць пластыку, — акрэслівае праблему **дырэктар Цэнтра экалагічных рашэнняў Яўген ЛАБАНАЎ.** — Інтэрактыўная выстаўка — магчымасць наглядна прадэманстраваць, што кожны з нас можа змяніць сітуацыю.

Выстаўка ўключае наглядныя інтэрактыўныя стэнды, дзе дэманструюцца ўсе этапы абыходжання з адходамі і даюцца падказкі, як можна скараціць колькасць смецця, якія існуюць шматразовыя альтэрнатывы. Акрамя таго, выстаўка мае і анлайн-кампанент — мультымедыйную гісторыю, якая размешчана па спасылцы http://zawtra.by.

— Выстаўка Zero waste — першы падобны вопыт у нашай краіне: мы імкнуліся раскрыць праблему бытавых адходаў ад пачатку і да канца: ад нашага ладу жыцця, які ўплывае на склад і колькасць смецця, да спосабаў, якія чалавецтва выкарыстоўвае, каб пазбавіцца ад адходаў. Захаванне, спальванне, перапрацоўка... Ні адзін з гэтых спосабаў не можа вырашыць да канца праблему адходаў. Паўплываць на сітуацыю мы зможам, толькі калі зменім свае спажывецкія звычкі, — падкрэслівае **дырэктар установы «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў» Наталля ГРЫНЦЭВІЧ.**

Першы паказ выстаўкі адбудзецца ў Мінскім дзяржаўным палацы дзяцей і моладзі (Старавіленскі тракт, 41). На працягу года арганізатары плануюць прадэманстраваць выстаўку таксама і ў іншых гарадах краіны.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Транспарт

БЮДЖЭТНЫЯ АВІЯКАМПАНІІ СТАРТАНУЦЬ З РЭГІЁНАЎ

У Міністэрстве транспарту і камунікацый канкрэтна заяўляюць аб тым, што іх ведамства зацікаўлена, каб лаўкосты прыйшлі ў абласныя гарады краіны.

«Наша базавая стратэгія вызначана такім чынам, што мы павінны займацца развіццём рэгіянальных аэрапортаў, — паведаміў **міністр транспарту і камунікацый Аляксей АЎРАМЕНКА** ў прэс-цэнтры БелТА. — Гэтыя аэрапорты сёння адпавядаюць усім стандартам. За мінулы год практычна ўсе яны прадэманстравалі нядрэнную дынаміку».

На дадзеным этапе міжнародныя аэрапорты, якія адпавядаюць усім стандартам, — гэта Гродна, Гомель, Віцебск і Магілёў. За мінулы год па ўсіх гэтых аэрапортах ёсць нядрэнная дынаміка, але гэтага вельмі недастаткова. У асноўным — выкананне чартарнай праграмы — перавозкі на адпачынак.

У Міністэрстве прынялі канцэпцыю развіцця абласных аэрапортаў. «Яна прадугледжвае стварэнне лаўкост-базы на тэрыторыі Гродзенскага аэрапорта, — адзначыў **Арцём СІКОРСКІ, дырэктар Дэпартамента па авіяцыі Міністэрства транспарту і камунікацый.** — Мы правялі шэраг перагавораў, у тым ліку ў канцы мінулага года і з азербайджанскім бокам, для прыцягнення лаўкост-кірункаў для палётаў у аэрапорты Гомель і Гродна. Сустракаліся з пасольствам Венгрыі для прыцягнення Wizz Air у аэрапорт Гродна. Падпісалі пагадненне з Эстоніяй, якое прадугледжвае магчымасць прыцягнення перавозчыка на лінію Талін — Мінск.

Дырэктар дэпартамента адзначыў, што на летні сезон падпісана пагадненне з Расіяй аб павелічэнні колькасці рэйсаў. Цяпер гэта 63 рэйсы ў тыдзень для кожнага з бакоў. На рэйс Мінск — Жукоўскі прызначаная авіякампанія «Уральскія авіялініі» з частатой 14 рэйсаў у тыдзень. Цяпер расійская кампанія «ІрАэра» атрымала прызначэнне на тры рэйсы ў гомельскі аэрапорт. Прапрацоўваюцца з кампаніяй S7 палёты ў аэрапорт Гродна.

Крыху раней праходзілі перагаворы з польскім бокам. Спецыялісты абмяркоўвалі арганізацыю палётаў з Кракава ў Гродна і з Варшавы ў Гомель. На наступным тыдні ці праз тыдзень будуць перагаворы з украінскім бокам. Найбольш прыдатнай тэрыторыяй для развіцця лаўкост-кірунку ў Мінтрансе лічаць менавіта аэрапорт у Гродне.

Сяргей КУРКАЧ.

❍ Тым часам

А ў Магілёве значна танней

У кожным абласным горадзе прапанова кватэр значна перавышае дзеючы попыт. Самая малая колькасць прыватнага другаснага жылля на продаж знаходзіцца ў Брэсце. Агенцтвы нерухомасці прапануюць у гэтым рэгіёне прыкладна 1,5 тысячы аб'ектаў жылой нерухомасці. Цэны тут не такія завоблачныя, як у сталіцы, але ўсё-ткі «кусаюцца». Сярэдняя цана квадратнага метра стандартнай кватэры знаходзіцца ў дыяпазоне ад 650 да 750 долараў. Невялікія аднапакаёвыя кватэры можна вытаргаваць за 25 тысяч долараў. А вось прасторная трохпакаёвая кватэра з еўрарамонтам прапануюцца ўжо за 66 тысяч долараў. Даражэй у горадзе над Бугам бываюць толькі кватэры, гатовыя да пражывання. Такое жыллё з кухняй і бытавымі прыборамі будзе каштаваць з разліку 800—850 долараў за квадратны метр.

Прыёмная кампанія — 2019

У Гродне пачнуць рыхтаваць фізікаў-праграмістаў

Як паведамляе прэс-служба Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, сёлета ўпершыню на фізіка-тэхнічным факультэце будзе аб'яўлены набор на спецыяльнасць «Камп'ютарная фізіка». Каб у будучыні стаць фізікам-праграмістам, абітурыенту неабходна здаць цэнтралізаванае тэсціраванне па беларускай або рускай мове, фізіцы і матэматыцы.

Пасля чатырох гадоў навучання выпускнік атрымае кваліфікацыю «Фізік. Праграміст». Важным адрозненнем новай спецыяльнасці з'яўляецца фундаментальная падрыхтоўка па агульнай і тэарэтычнай фізіцы, а таксама вывучэнне электронікі, мікрапрацэсарнай тэхнікі, аўтаматызацыі і робататэхнікі. Гэта адкрывае магчымасці для працаўладкавання не толькі ў IT-кампаніях, але і на сучасных высокатэхналагічных вытворчасцях.

Акрамя таго, сёлета ў ГрДУ імя Янкі Купалы будзе адноўлены набор па спецыяльнасці «Гісторыя (археалогія)» на факультэце гісторыі, камунікацыі і турызму. Выпускнік атрымае кваліфікацыю «Гісторык-археолаг. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-гуманітарных дысцыплін». А на факультэце эканомікі і кіравання аднаўляецца набор на завочнае скарочанае навучанне па спецыяльнасці «Камерцыйная дзейнасць». Пасля заканчэння вучобы выпускніку прысвойваецца кваліфікацыя «Эканаміст».

Варта адзначыць, што ў 2019 у Гродзенскім дзяржаўным універсітэце ўпершыню будзе зроблены набор студэнтаў для навучання на завочнай (скарочанай) форме па спецыяльнасці «Транспартная лагістыка» (кірунак «Аўтамабільны транспарт») на факультэце інавацыйных тэхналогій машынабудавання. Выпускнікам будзе прысвойвацца кваліфікацыя «Інжынер-эканаміст. Лагіст».

Акрамя таго, у гэтым годзе абітурыенты, якія паступаюць на філалагічны факультэт па спецыяльнасці «Рамана-германская філалогія (нямецкая)», змогуць падаць сертыфікат ЦТ на выбар або па нямецкай, або па англійскай мове. Разам з сертыфікатам па замежных мовах выпускнік павінен падаць у прыёмную камісію сертыфікаты па беларускай або рускай мове, а таксама па гісторыі Беларусі. Падобныя новаўвядзенні чакаюць і тых, хто паступае на факультэт гісторыі, камунікацыі і турызму на спецыяльнасць «Лінгвістычнае забеспячэнне міжкультурных камунікацый», кірунак «Знешнеэканамічныя сувязі». Абітурыент можа падаць сертыфікат па англійскай або кітайскай мове на выбар, а таксама па беларускай або рускай мове і па гісторыі Беларусі.

Усяго сёлета ў ГрДУ імя Янкі Купалы на першай ступені вышэйшай адукацыі будзе ажыццяўляцца набор па 50 спецыяльнасцях.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ФАКТЫ ПАДЗЕІ НАВІНЫ

ПАСАДЗІ ДРЭВА — ПРАЯВІ ЛЮБОЎ ДА КРАІНЫ

Міністэрства лясной гаспадаркі прапаноўвае ўсім ахвотным прыняць удзел у штогадовай акцыі «Тыдзень лесу», якая сёлета пройдзе з 13 да 20 красавіка. Яна прысвечана 75-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і прымеркавана да Года малой радзімы. «Дрэва саджаю — і тым ганаруся! Будзе зялёнай мая Беларусь!» — такі слоган акцыі, яго выбралі па выніках конкурсу на лепшы дэвіз кампаніі сёлета.

Першы намеснік міністра лясной гаспадаркі Валянцін Шатраўка адзначыў, што з дапамогай валанцёраў плануецца пасадзіць 20 мільёнаў дрэў на агульнай плошчы больш за чатыры тысячы гектараў, і работа будзе праводзіцца на 2293 аб'ектах па ўсёй краіне. Да таго ж, будзе добраўпарадкавана 190 месцаў адпачынку, створана больш за 100 алей памяці. Удзельнікам мерапрыемства можа стаць кожны, дастаткова звярнуцца ў найбліжэйшае лясніцтва або лясгас.

Дарэчы, акцыя пройдзе дванаццаты раз. Летась у ёй прыняло ўдзел 80 тысяч чалавек і было пасаджана 25 мільёнаў дрэў. Таксама ўпершыню сёлета па ініцыятыве Міністэрства лясной гаспадаркі пройдзе конкурс сярод устаноў агульнай сярэдняй адукацыі. У кожнай вобласці адзначаць самыя актыўныя класы і школы, якія высадзяць найбольшую колькасць дрэў.

Дар'я ШЛАПАКОВА.

ЦІ ЛЁГКА БЫЦЬ ДЫРЭКТАРАМ ШКОЛЫ?

Адказ на гэтае пытанне павінны даць фіналісты конкурсу «Малады дырэктар — 2019», які пройдзе ў Мінскай вобласці 11—12 красавіка. Падобныя конкурсы для кіраўнікоў-«навабранцаў» становяцца для сталічнага рэгіёна ўжо традыцыйнымі. Сёлета мерапрыемства праводзіцца трэці раз, у ім бяруць удзел 23 дырэктары, якія маюць стаж работы на кіруючай пасадзе да пяці гадоў.

17 удзельнікаў абласнога конкурсу «Малады дырэктар — 2019» працуюць у сельскай мясцовасці, шасцёра прадстаўляюць вучэбна-педагагічныя комплексы, двое ўзначальваюць гімназіі, пяцёра маюць стаж кіраўніцкай дзейнасці да аднаго года. Мужчын-кіраўнікоў у гэтым годзе сем. Педагогі ўжо спаборнічалі ў завочных конкурсных выпрабаваннях: стварэнні відэакейса «Я — дырэктар» і распрацоўцы праграмы развіцця сваёй установы адукацыі. Арганізатарамі мерапрыемства выступаюць галоўнае ўпраўленне па адукацыі Мінскага аблвыканкама, Мінскі абласны інстытут развіцця адукацыі і абласны камітэт Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі.

Надзея НІКАЛАЕВА

ПЕНСІЯНЕРЫ ПАЛІЛІ СМЕЦЦЕ І ТРАВУ...

Чарговае такое здарэнне адбылося ў Глыбоцкім раёне.

Увечары ў службу ратавання паступіла паведамленне пра загаранне дома ў вёсцы Лужкі. Калі ратавальнікі прыбылі на месца, дзве гаспадарчыя пабудовы і дах жылога дома былі цалкам ахоплены полымем. Гаспадыня падворка, 80-гадовая пенсіянерка, на момант узнікнення пажару знаходзілася ў доме, да прыбыцця падраздзялення МНС пакінула жыллё самастойна, не пацярпела.

Па інфармацыі МНС, агнём цалкам знішчаны лазня і хлеў, дах жылога дома і маёмасць унутры. Па гэтым факце праводзіцца праверка. Версія пажару, якая разглядаецца, — неасцярожнае абыходжанне з агнём пры спальванні смецця гаспадыняй падворка.

А ў Жлобінскі раённы аддзел МНС ад фельчара па прамой лініі паступіла паведамленне аб загаранні дома і травы ў вёсцы Краснабярэжская Слабодка. Калі да месца выкліку прыбылі ратавальнікі, было ўстаноўлена, што на прысядзібным участку адбылося загаранне сухой расліннасці на плошчы 0,2 гектара, загінуў гаспадар. Гарэнне хаты не пацвердзілася.

Высветлілася, што пажылыя жонка і муж наводзілі парадак на сваім прысядзібным участку, спальвалі смецце. У нейкі момант вогнішча засталося без нагляду. Ад яго пачала гарэць сухая трава. Жанчына паклікала мужа дапамагчы тушыць агонь. Муж і жонка рабілі гэта, затоптваючы траву і выкарыстоўваючы падручныя сродкі. Праз нейкі час на мужчыне загарэлася адзенне... Жанчына атрымала апёкі рукі, нагі і твару першай-другой ступені (ад шпіталізацыі адмовілася). Да прыбыцця ратавальнікаў агонь патушылі суседзі.

Паводле аператыўных даных МНС, гэта пяты выпадак з пачатку пажаранебяспечнага перыяду, калі разам з загараннем травы выяўлялі загінулых людзей. Усяго з пачатку года ратавальнікам паступіла больш за тысячу паведамленняў аб загаранні травы і кустоў.

Ні ў якім разе не паліце траву, нагадваюць чарговы раз у МНС. Не пакідайце агонь без нагляду. Старанна тушыце недакуркі і запалкі перад тым, як выкінуць іх. Так, прычынай пажару, які знішчыў 17 пабудоў у Смаргонскім раёне, згодна з папярэдняй версіяй, стаў менавіта кінуты недакурак. Дапамажыце бяспечна навесці парадак сваім старым і суседзям.

Сяргей РАСОЛЬКА.

У пошуках містыкі, волатаў і «электрычнага чалавека»

Юбілейны, дзясяты фэст экскурсаводаў сёлета запрашае наведаць больш за тры сотні экскурсій, якія пройдуць па ўсёй краіне. Найбольш прапаноў для цікавых падарожжаў у Мінску.

13 і 14 красавіка вы зможаце выбраць такія праграмы для ўік-энду, якіх пазней не замовіць ні ў адным турыстычным агенцтве. Тут не будзе аглядных экскурсій. Як прафесійныя атэставаныя, так і маладыя гіды распрацавалі аўтарскія праграмы. Да мерапрыемства далучыліся краязнаўцы, настаўнікі, гісторыкі, музейныя супрацоўнікі. Пазнавальныя сустрэчы ў вёсках таксама будуць праводзіць святары, а ў Віцебску паспрабуюць свае сілы маленькія экскурсаводы — выхаванцы абласнога палаца дзяцей і моладзі. Арганізатары абяцаюць, што падрыхтавана багата навінак, будуць квэсты, інтэлектуальная гульня, лекцыі з археолагамі і гісторыкамі.

Галоўная ідэя фэсту — звярнуць увагу людзей на мясціны, у якіх яны жывуць. Усюды можна знайсці арыгінальную і цікавую інфармацыю. Так, у Мінску пройдуць экскурсіі па Грушаўцы, Серабранцы, Гарадскім вале, Старажоўцы, можна будзе даведацца пра таямніцы Пушкінскага пасёлка каля парку імя Чалюскінцаў ды іншае.

Шмат незвычайных падарожжаў падрыхтавалі рэгіёны. Напрыклад, на пошукі волатаў запрашае **Віцебскі раённы гісторыка-краязнаўчы музей**, што ў **аграгарадку Акцябрская** Віцебскага раёна. **«Сцяжынамі Коласа»** прапануюць прайсці ў **Люсіне** на Піншчыне, тут у пачатку мінулага стагодзя беларускі класік працаваў настаўнікам і падаў гэтыя мясціны пад назвай Цельшына ў трылогіі «На ростанях». Дзяцей і людзей з абмежаванымі магчымасцямі чакаюць на квэст-экскурсіях у Глыбокім. Аматараў веласіпедных экскурсій парадуе Жабінка — маршрут, падчас якога яны будуць знаёміцца з біяграфіяй Тадэвуша Касцюшкі, складае 52 кіламетры і разлічаны на шэсць гадзін! А чаму б не даведацца, дзе жыў «электрычны чалавек»? Так у народзе празвалі Якуба Наркевіча-Ёдку (гасцей сустрэнуць у фальварку Наднёман).

Рэгістрацыя на ўдзел у фэсце экскурсаводаў на сайце festguides.by толькі пачалася, але на многія бясплатныя экскурсіі ўжо не трапіць — групы набраліся за першыя некалькі гадзін. Асаблівы попыт на містычнае падарожжа па Мінску, экскурсію на піўзавод і дзіцячыя квэсты. Але яшчэ многа куды можна трапіць і без рэгістрацыі. Турыстаў чакаюць Гомель, Жлобін, Пружаны, Зэльва, Добруш, Бешанковічы, Ляхавічы, Полацк, Слонім, Гродна, Ваўкавыск, Бабруйск, Докшыцы, Слуцк, Крычаў, Пухавічы, Івацэвічы, Высокае і нават у Мадрыдзе і Беластоку беларусам будуць рады.

Фэст экскурсаводаў — беларуская версія святкавання Міжнароднага дня помнікаў і мясцін. Як заўважыў **прадстаўнік беларускага камітэта ICOMOS (аднаго з арганізатараў мерапрыемства) Цімох АКУДОВІЧ,** экскурсіі — гэта адна з формаў захавання гістарычных аб'ектаў. Пасля лакальных падарожжаў людзі мяняюць сваё стаўленне да спадчыны, клапоцяцца пра яе захаванне, больш даведваюцца пра гісторыю і культуру сваёй радзімы.

Кансультант аддзела планавання і арганізацыі турысцкай дзейнасці Дэпартамента па турызме Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь Марына МАСТАШОВА адзначыла, што фэст экскурсаводаў спрыяе развіццю ўнутранага турызму. За дзесяць гадоў, як ён праводзіцца, з рознымі мясцінамі Беларусі пазнаёмілася больш за чатыры тысячы чалавек. Падчас мерапрыемства нараджаюцца новыя формы работы з турыстамі. Напрыклад, веласіпедныя экскурсіі і падарожжы для людзей з інваліднасцю спачатку былі апрабаваныя менавіта на фэстах экскурсаводаў.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

З гісторыі пытання

ВЫРАТАВАННЕ «МОРА ГЕРАДОТА»

ШТО ТАКОЕ ДЗЯРЖПРАГРАМА РАЗВІЦЦЯ ПРЫПЯЦКАГА ПАЛЕССЯ І ЯКІЯ ВЫНІКІ ЯНА ДАЛА

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

...Дзевяць гадоў таму — у 2010 годзе — кіраўнік дзяржавы пралятаў на верталёце над тэрыторыяй палескага рэгіёна. Ён звярнуў увагу на поймавую частку Палесся. Прыпяцкія паплавы зарасталі хмызняком. Карцінку дапаўняла інфармацыя пра тое, што насельніцтва ў раёнах убывае. Усё гэта сведчыла пра заняпад рэгіёна, таму трэба было прыняць рашэнне.

І яно было прынята: 29 сакавіка 2010 года Аляксандр Лукашэнка падпісаў Указ № 161, згодна з якім у Беларусі была зацверджана Дзяржаўная праграма сацыяльна-эканамічнага развіцця і комплекснага выкарыстання прыродных рэсурсаў Прыпяцкага Палесся на 2010—2015 гады.

Дарэчы, а што ж такое Прыпяцкае Палессе? Гэта тры раёны Брэсцкай вобласці — Пінскі, Столінскі і Лунінецкі — і чатыры Гомельскай — Жыткавіцкі, Петрыкаўскі, Мазырскі і Нараўлянскі.

Мэта праграмы — у вышэйназваных раёнах забяспечыць устойлівае сацыяльна-эканамічнае развіццё на аснове комплекснага выкарыстання прыродных рэсурсаў, павелічэнне экспарту, прыцягненне інвестыцый, захаванне ўмоў узнаўлення прыродна-рэсурснага патэнцыялу і стварэнне спрыяльных умоў для пражывання насельніцтва.

Прадугледжаныя мерапрыемствы былі накіраваны на цэлы россып мэт: развіццё сацыяльнай сферы, павышэнне эфектыўнасці выкарыстання меліяраваных зямель, прадухіленне дэградацыі зямель і аграландшафтаў, развіццё сельскай і рыбнай гаспадаркі, рацыянальнае выкарыстанне водных рэсурсаў і захаванне іх ад спусташэння і забруджвання.

Вядома, былі прадугледжаны працэдуры па ахове лясных рэсурсаў і рэсурсаў расліннага і жывёльнага свету, выкарыстанні рэсурсаў паляўнічай фаўны, мінімізацыі наступстваў надзвычайных сітуацый і тэхнагеннага ўздзеяння на навакольнае асяроддзе. Таксама ў праграме закраналася развіццё турызму, прыдарожнага і рачнога сэрвісу, стварэнне адпаведнай інфраструктуры для пашырэння турыстычных паслуг.

Дарэчы, для арганізацый, якія ажыццяўлялі дзейнасць на тэрыторыі Прыпяцкага Палесся, быў усталяваны шэраг ільгот.

Якія вынікі дала праграма? Іх коратка і ясна абазначыў сённяшні памочнік Прэзідэнта — інспектар па Магілёўскай вобласці Міхаіл Русы, які доўгі час быў віцэ-прэм'ерам, у інтэрв'ю «Сельскай газеце» праз шэсць гадоў дзеяння праграмы ў верасні 2016 года:

«На тэрыторыі 11 рэгіёнаў Гомельшчыны і Брэстчыны пабудавана 66 і столькі ж рэканструявана малочнатаварных фермаў, 19 зернесушыльных комплексаў, 3 даільныя блокі, 3 агароднінасховішчы, 6 бульбасховішчаў, рэканструявана 3 свінакомплексы, 4 бульбасховішчы, набыта тэхніка для сельскагаспадарчых арганізацый. Рэалізаваны найбольш буйныя праекты па развіцці прамысловага патэнцыялу палескага рэгіёна. Гэта і будаўніцтва пятай тэхналагічнай лініі па вытворчасці шчэбню на РУВП «Граніт», Тураўскага малочнага камбіната, малой ГЭС на гідравузле «Стахава», і тэхнічнае пераазнашчэнне і рэканструкцыя Жыткавіцкага кансервавага завода і цэха па перапрацоўцы насення рапсу на ПВУП «ГЖК «Прыпяць», Нараўлянскай цэнтральнай раённай бальніцы і іншыя. У сферы турызму зроблена нямала: з'явілася 27 аб'ектаў інфраструктуры, створана 10 турыстычных маршрутаў».

Палессе на шляху развіцця не спыняецца.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ.

ПАРОМ НА СЯРЭДНЯЙ ПРЫПЯЦІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Спачатку Лунінецкім ДРБУ-101 быў праведзены капітальны рамонт дарогі Н-37 Лунінец—Прыпяць. Паром жа фактычна з'яўляецца працягам гэтай дарогі, таму пераправа таксама на балансе памянёнай дарожнай арганізацыі. Побач з прычалам узведзены невялікі домік-офіс для каманды, якая абслугоўвае паром. **Капітан-механік Яўген РАФАЛОВІЧ**, які з'яўляецца начальнікам гэтай пераправы, узгадняе і складае графікі руху, рэгулюе работу двух матарыстаў і шасці матросаў. Яўген Віктаравіч расказаў, што першы рэйс на Століншчыну выконваецца ў сем раніцы, апошні — у 20.30.

Паром забірае на борт пешаходаў і веласіпедыстаў, легкавыя машыны, грузавікі вагой да 12 тон. Цяжкія фуры не перавозяцца, на іх не разлічаны магутнасці плаўсродку. А вось летам, калі ўзровень вады ў Прыпяці значна памяншаецца, даводзіцца абмяжоўваць перавозкі і перапраўляць толькі машыны, якія важаць не больш за дзве тоны. Гэта, дарэчы, праблема. Работнікі пераправы лічаць, што трэба дзенебудзь у раёне Мікашэвіч узводзіць дамбу альбо плаціну, каб стрымліваць ваду, а то яна транзітам пралятае ў Дняпро ды папаўняе Чорнае мора. А нашы людзі церпяць нязручнасці.

Летам рух вельмі інтэнсіўны, — расказваюць работнікі пераправы. — Праязджае шмат турыстаў, у тым ліку з Расіі, Украіны. Мясціны тут сапраўды вельмі цікавыя, маляўнічыя, тэрыторыя заказніка «Сярэдняя Прыпяць».

Гэта найбуйнейшы ў Еўропе ўчастак рачной поймы, які захаваўся ў натуральным стане. Тут ёсць нізінныя балоты, пойменныя азёры, падчас паводкі ў снежныя гады ўтвараюцца часовыя вадаёмы. Можна сустрэць пясчаныя дзюны і забалочаныя пойменныя лугі і лясы. Названыя ўнікальныя біятопы паспрыялі захаванню шэрагу рэдкіх відаў флоры і фаўны. Тут цэлая процьма чырванакніжнікаў: і птушак, і раслін. Адным словам, рай для турыстаў, якія цікавяцца жывой прыродай.

На гэтым участку Прыпяці заўсёды шмат лодак, катараў. Цяпер не плаваюць, бо забаранілі гэта рабіць на перыяд нерасту рыбы, — расказваюць супрацоўнікі парома.

Разнастайнасць тутэйшай жывой прыроды каманда Рафаловіча адчула гэтай зімой. Яны мянялі падлогу на пароме, займаліся іншымі рамонтнымі работамі, дык не раз назіралі, як прабягалі ваўкі. На жаль, не абышлося без ахвяр. Іх улюбёнец-ахоўнік аўчарка па мянушцы Боцман напрадвесні стаў адлучацца ад базы, відаць, у пошуках сяброўкі. У адну з такіх прагулак яго разарвалі драпежнікі. Потым паляўнічыя падстрэлілі шэрага, зацягнуў ажно 60 кілаграмаў.

Зараз работнікі пераправы ўзялі гадаваць маленькага шчанюка аўчаркі, каб весялей было начному вартаўніку на базе. Рыхтуюцца да напружанага летняга сезона. Тады даводзіцца перавозіць і транспарт, і людзей, і розныя грузы, напрыклад, сельгаспрадукцыю. Столінскія цяплічнікі возяць ураджай на рынак у Лунінец, а то і далей, па чыгунцы на Баранавічы.

Пасажыр на пароме.

— У асноўным паром ходзіць па графіку, вытрымлівае інтэрвал часу, — расказвае Яўген Рафаловіч. — Але бываюць экстранныя сітуацыі. Напрыклад, на прычал прыходзіць машына хуткай дапамогі, якая вязе кроў у Столінскую бальніцу. Тады мы не марудзім ні хвіліны, адразу адчальваем. А што можа выклікаць затрымку? Ды розныя жыццёвыя акалічнасці. Скажам, вяселле перавозілі. Дык яны доўга збіраліся. Пакуль адны вясёлыя госці зойдуць на борт, другія ўжо выходзяць ды ідуць прагульвацца ўздоўж берага. Але ж астатнія пасажыры паставіліся з разуменнем да кампаніі, цярпліва чакалі, затое потым ехалі весела пад песні і гармонік.

А яшчэ гэты паром літаральна ўдыхнуў новае жыццё ў навакольныя населеныя пункты. Напрыклад, у прыбярэжнай столінскай вёсцы Кораб'е да пачатку дзясятых гадоў пустыя дамы аддавалі літаральна за сто долараў. Цяпер кошт павялічыўся ў шмат разоў. Нядаўна хату прадалі за 5000 умоўных адзінак. Уваколіцах з'яўляюцца аграсядзібы, людзі наводзяць парадак у былых бацькоўскіх, дзедаўскіх сядзібах. У аграсядзібы ахвотна прыязджаюць госці з Мінска, іншых вялікіх гарадоў, блізкага замежжа.

Вольга Бурдыка, супрацоўніца столінскага прадпрыемства «НП Сервіс», якая чакала парома, сказала літаральна наступнае: «Мне па рабоце амаль кожны дзень даводзіцца ездзіць са Століна ў Лунінец і назад, уяўляеце колькі часу і грошай на паліва эканоміцца гэтым паромам! Пераправа ж бясплатная для ўсіх удзельнікаў руху».

Але зноў звернемся да Караткевіча, вось цытата: « ...у 1969 годзе бачыў я на Прыпяці такое: плывуць дзве вялізныя лайбы, а ў іх стаіць грузавік. Правыя колы ў адной, левыя ў другой. Дзядзька вычэрпвае з чаўноў цёмную і празрыстую прыпяцкую ваду. Значыць, пераганяюць кудысь. Ёсць два пункты, а дарогі паміж імі няма.» А цяпер вось ёсць дарога. І на ёй — пераправа.

ПЯТАЯ ЛІНІЯ НА «ГРАНІЦЕ»

Сацыяльна-эканамічнае развіццё любога рэгіёна вызначае найперш дзейнасць вытворчых аб'ектаў. А калі гаварыць пра Лунінеччыну, то ніяк не атрымаецца не сказаць хоць слова пра «Граніт», найбуйнейшае ў Еўропе прадпрыемства па здабычы і перапрацоўцы граніту на шчэбень і пяску для будаўнічых работ. Вытворца паставіліся прадукцыю на экспарт у Расію, Польшчу, Германію, краіны Балтыі. Прадпрыемства працуе з 1975 года. І рашэнне аб нарошчванні яго магутнасцяў было прынятае яшчэ Саўмінам БССР у 1991 годзе. Работы пакрысе вяліся ў пачатку дзевяностых, але да дваццацігоддзя камбіната ўзвядзенне пятай тэхналагічнай лініі наогул было замарожана. І вось тая самая пятая лінія ўвайшла ў праграму развіцця Прыпяцкага Палесся. Ужо ў 2011 годзе пачалося інтэнсіўнае будаўніцтва. Пра запуск новай лініі на «Граніце» магутнасцю тры мільёны тон шчэбню ў год паведамілі тады нават некаторыя сусветныя інфармацыйныя агенцтвы. Гэта стала падзеяй. Новая вытворчасць азначала новыя рабочыя месцы, палепшаную інфраструктуру Мікашэвіч і задзел на далейшае развіццё вытворчасці, якое, дарэчы, паспяхова працягваецца.

СУЧАСНАЯ ФЕРМА

У сельгаспрадпрыемстве «Гарадоцкі», якое знаходзіцца ў Кажан-Гарадку, па праграме ўзвялі новы жывёлагадоўчы комплекс на 600 галоў. Такая вось фабрыка малака, яна штодня цяпер выпрацоўвае сем з паловай тысяч літраў прадукцыі. На ферму зазіраем з **намеснікам дырэктара гаспадаркі Анатолем БОГДАНАМ і галоўным заатэхнікам Людмілай АПАНОВІЧ**.

Людміла Міхайлаўна выступае экскурсаводам, паказвае спачатку цэх па вытворчасці малака, дзе ўтрымліваецца 400 кароў. У кароўніку чыста і суха. Даглядчык Сцяпан Альцыванавіч праходзіць па радах і падграбае сілас, які раскідаўся на праход. Пераходзім у даільную залу, якой асабліва ганарацца на комплексе. Усе працэсы механізаваныя, за ходам работы сочыць электроніка. Але жывёлаводы заўважаюць, што па-ранейшаму, вельмі многа выраслае славуты чалавечы фактар. Як дагледзіць аператар машыннага даення карову перад дойкай, такая і будзе якасць малака. Ад гэтага залежыць зарплата, таму людзі стараюцца. Апошнім часам 86,8 працэнта малака здаецца экстра-класам.

Увесь працоўны калектыў комплексу разам з вартаўнікамі складае 23 чалавекі. У савецкі час на абслугоўванне такога вытворчага аб'екта спатрэбілася б больш за паўсотні работнікаў — падкрэслілі мае праважатыя. А цяпер адзін толькі агрэгат РЗК-12 замяніў цэлую брыгаду даглядчыкаў. Машына набірае, здрабняе корм і раздае яго. Каля свайго камбайна-раздатчыка ўжо завіхаўся трактарыст Мікалай Зосіч, кладаўшчык-фуражыр Тамара Куней аддавала апошнія інструкцыі наконт таго, з якога бурта якую кормасумесь набіраць. Рацыён на дзень складаюць спецыялісты, трэба захоўваць усе прапорцыі.

Каровы тут на бяспрывязным утрыманні. Яны свабодна выходзяць на двор, пацяплела, і жывёла імкнецца на вуліцу. «Няхай стаяць, атрымліваюць вітамін Д, — кажа **заатэхнік-селекцыянер Людміла ЯРАХОВІЧ**. — Карова ў нас — на волі захоча прыйдзе паесць, пап'е, не хоча, пайшла на сонейка грэцца.

НОВАЯ ШКОЛА

Да гэтай пары ў Вульцы 2 памятаюць урачыстае адкрыццё новай школы, хоць прайшло ўжо амаль сем гадоў. Сучасная ўстанова адукацыі стала ці не самым жаданым аб'ектам праграмы для ўсіх пакаленняў вяскоўцаў. На адкрыццё тады прыехала шмат гасцей. А кіраўнік вобласці падарыў новы аўтобус, якім і цяпер падвозяць вучняў з навакольных вёсак. У школе для добрай вучобы і развіцця ёсць усё: 14 вучэбных кабінетаў, камп'ютарны клас, тры спецыялізаваныя майстэрні для ўрокаў працы. Ёсць спартыўная зала, стадыён, спартыўныя пляцоўкі, сучасная сталоўка і добрая бібліятэка.

— Менавіта ў чытальнай зале нядаўна прайшло свята роднай мовы, — расказвае **Вольга ЯРАХОВІЧ,** якая часова **выконвае абавязкі дырэктара школы.** — Асабліва актыўнымі былі вучні сярэдніх класаў.

У школе, дарэчы, арганізавана профільнае навучанне. І хоць групы зусім маленькія, хімію і біялогію паглыблена вывучаюць чатыры вучні, матэматыку і беларускую мову — тры вучні, ёсць магчымасць грунтоўна займацца тым, хто мэтанакіравана рыхтуецца ў вышэйшыя навучальныя ўстановы. Класы ж невялікія па 12—15 чалавек, усяго ў школе навучаецца 137 вучняў. У 10-м класе дзеці па праграме прафесійнай падрыхтоўкі атрымліваюць спецыяльнасці «Швачка» і аператар персанальных ЭВМ.

ВАДА І ЯКАСЦЬ ЖЫЦЦЯ

Была нагода наведаць надзвычай цікавы населены пункт, 525-гадовы Кажан-Гарадок. Мястэчка знакамітае найперш драўлянай царквою, помнікам мясцовага драўлянага дойлідства пад уплывам стылю барока. Царква мае 200-гадовую гісторыю. Для любога падарожніка стануць цікавымі векавыя дубы, сакральная Відуш-гара, дзе рака Цна ўпадае ў Прыпяць. Пра гару складзена процьма легендаў. Адна з іх сцвярджае, што побач быў пахаваны рымскі выгнаннік, паэт Авідзій, які загінуў недзе на Палессі. Зразумела, што Кажан-Гарадок варты добраўпарадкавання і паляпшэння інфраструктуры.

Дык вось, за двума радкамі праграмы, якія адлюстроўваюць неабходнасць пракладкі водаправодных і каналізацыйных сетак у Кажан-Гарадку, хаваецца значны крок да павелічэння якасці жыцця.

— Раней невялікая нітка водаправода была толькі каля былой птушкафабрыкі. А ў пачатку 10-х гадоў, — расказвае **кіраўнік спраў Гарадоцкага сельскага Савета Галіна МАЛАФЕЙЧЫК,** — ваду працягнулі па вуліцах Савецкай, Пятра Янкевіча, Будаўнікоў, Цнянскай, Гімбатава, Рачной, Прыпяцкай, у завулках Маставым і Ліпавым. Уздоўж вуліцы інжынерныя сеткі пракладваліся за дзяржаўны кошт, ну а падключэнне да домаўладання вялося за сродкі гаспадара. Потым узвялі станцыю абезжалезвання, вада стала чысцейшая.

Каля будынка гэтай самай станцыі сустракаем пенсіянера Фёдара Дзмітровіча. Мужчына кажа, што даўно прывык да выгод, сёння і ён, і яго суседзі не ўяўляюць сабе жыццё без душа, скажам, пасля работы ў агародзе. У вёсцы налічваецца больш за 240 абанентаў Водаканала. Але апошняе не азначае, што ўсе яны атрымалі цэнтралізаванае водазабеспячэнне тады, гадоў восем таму. Людзі ўкладваюць і свае сродкі ў паляпшэнне якасці жыцця. Асабліва гэта датычыцца навасёлаў. Скажам, на вуліцы Майдан 15 гаспадароў аб'ядналіся ў кааператыў і праклалі ваду. Дарэчы, назвы новыя вуліцы атрымліваюць ад назваў мясцовасці, дзе пачынаецца забудова новых кварталаў. Так, у аграгарадку з'явіліся вуліцы Праход, Пяскі, Чабатарка. І гэта адна з цікавінак старажытнага Кажан-Гарадка.

Трактарыст Міхаіл ЗОСІЧ і кладаўшчык Тамара КУНЕЙ каля комплексу ў «Гарадоцкім».

Святлана ЯСКЕВІЧ,
Лунінецкі раён.

Кампетэнтны каментарый

УМОВЫ ДЛЯ РОСКВІТУ

Член Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы Ірына КРАЛЕВІЧ, дэпутат Жыткавіцкай акругі № 39:

— Да Палесся ў Прэзідэнта нашай краіны асаблівае стаўленне. Ён неаднаразова справядліва адзначаў, што на Палессі жывуць працавітыя, надзейныя людзі, што тут надзвычай багатая і прыгожая прырода. Можа быць, таму палескаму рэгіёну кіраўнік дзяржавы аддае асаблівую ўвагу.

Перш за ўсё трэба ўдакладніць, што ў Гомельскай вобласці назвай Прыпяцкае Палессе аб'яднаны чатыры раёны: Нараўлянскі, Петрыкаўскі, Жыткавіцкі, Мазырскі. Раскрыць патэнцыял гэтай зямлі і павысіць якасць жыцця людзей была закліканая дзяржаўная праграма сацыяльна-эканамічнага развіцця Прыпяцкага Палесся. За перыяд дзеяння праграмы ўвасоблены ў жыццё дзясяткі канкрэтных праектаў у самых розных сферах і галінах.

Працуючы ў Жыткавіцкім і Петрыкаўскім раёнах, магу з упэўненасцю сказаць, што мэта праграмы — комплекснае выкарыстанне прыродных рэсурсаў, прыцягненне інвестыцый, павелічэнне экспарту прадукцыі і ўзнаўленне прыродна-рэсурснага патэнцыялу, стварэнне спрыяльных умоў для жыцця людзей, у большасці сваёй дасягнутая.

Адным з яркіх прыкладаў рэалізацыі дзяржпраграмы з'яўляецца будаўніцтва Тураўскага малочнага камбіната, які сёння з'яўляецца адным з горадаўтваральных прадпрыемстваў горада Турава і Жыткавіцкага раёна. Непасрэдна на камбінаце створана больш за 350 новых рабочых месцаў. Акрамя ўнікальнай вытворчасці, Тураўскі малочны камбінат мае развітую ўласную інфраструктуру: на тэрыторыі прадпрыемства размяшчаюцца адміністрацыйныя памяшканні, фірменная крама і ўласнае кафэ. Высакаякасныя сыры, прыгатаваныя па італьянскіх тэхналогіях на тураўскім камбінаце, палюбілі не толькі ў нашай краіне, але і далёка за яе межамі. Актыўна рэалізуе прадукцыю на экспарт і створаная ў Жыткавіцкім раёне ў рамках дзяржпраграмы вытворчасць па вырабе паліўных брыкетаў з адходаў дрэваапрацоўкі, аб'ём вытворчасці якіх за пяць гадоў склаў 15,6 тысячы тон.

У працэсе рэалізацыі мерапрыемстваў дзяржпраграмы ў раёнах пабудаваны малочнатаварныя фермы, зернесушыльныя комплексы і агароднінасадавінасховішчы, закладзены сад на прамысловай аснове на плошчы 120 гектараў у ААТ «Тураўшчына», праведзена мадэрнізацыя кацельняў з пераводам работы на мясцовыя віды паліва і іншае. Развіваецца прамысловасць, ствараюцца рабочыя месцы, замацоўваюцца маладыя сем'і, а значыць, у раёнаў ёсць будучыня.

Адна са значных праблем палескага рэгіёна — чыстая вада (з-за высокай колькасці жалеза ў пітной вадзе). Мерапрыемствамі дзяржпраграмы сталі будаўніцтва і рэканструкцыя станцый абезжалезвання вады, рамонтна-эксплуатацыйныя работы на меліярацыйных і водагаспадарчых сістэмах, а таксама рэканструкцыя каналізацыйных і водаправодных сетак. Праведзены мерапрыемствы па мінімізацыі наступстваў надзвычайных сітуацый — пабудаваны першачарговыя аб'екты абароны ад паводак.

Сацыяльная сфера таксама стала неад'емнай часткай дзяржпраграмы. Гэта капітальны рамонт і аснашчэнне ўстаноў адукацыі і аховы здароўя (Хваенскай сельскай урачэбнай амбулаторыі, Баркоўскага і Запясоцкага ФАПаў, Тураўскай гарадской бальніцы, паліклінікі ў горадзе Жыткавічы, стаматалагічнай паліклінікі, Чырвоненскай сярэдняй адукацыйнай школы, а таксама рэканструкцыя кінатэатра «Усход» у горадзе Жыткавічы ды іншыя аб'екты), будаўніцтва дзіцячага сада на 24 месцы, агульнаадукацыйнай школы на 144 месцы ў населеным пункце Хільчыцы. Праведзена рэканструкцыя гарадскога Дома культуры ў горадзе Тураве пад культурна-адукацыйны цэнтр і шэраг іншых мерапрыемстваў.

Напэўна, толькі на Прыпяцкім Палессі вы сустрэнеце такое ўнікальнае спалучэнне прыроднай, культурнай і гістарычнай спадчыны, разнастайнасць жывёльнага і расліннага свету, такую надзвычайную прыгажосць некранутай прыроды. У нацыянальным парку «Прыпяцкі» флора прадстаўлена 1073 відамі раслін, сярод якіх — дрэвы і хмызнякі, імхі, лішайнікі і водарасці, больш за 50 відаў раслін занесены ў Чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь. Сфарміраваныя папуляцыі аленя высакароднага (да 900—1100 асобін), казулі (да 500—600 асобін), еўрапейскага зубра (94 асобіны) і іншых жывёл. У эксперыментальнай лесапаляўнічай гаспадарцы «Ляскавічы» створаны і паспяхова функцыянуе сафары-парк.

Менавіта таму шэраг мерапрыемстваў праграмы Прыпяцкага Палесся рэалізаваны ў напрамку развіцця турызму — будаўніцтва гасцінічных, турыстычных і культурна-гістарычных комплексаў, стварэнне экалагічных сцежак на тэрыторыі Жыткавіцкага і Петрыкаўскага лясгасаў, адкрыццё аграсядзіб.

У 2010 годзе, наведваючы Гомельшчыну, кіраўнік дзяржавы сказаў: «...Знойдзем мы гэтыя 500 мільярдаў, можа, адзін трыльён рублёў, для таго, каб дапамагчы тут людзям, прафінансаваць праграму. Мы яе рэалізуем. Незатратных праектаў не бывае. Але гэтыя грошы пойдуць на карысць людзям». І час пацвердзіў справядлівасць сказанага. Сёння мы шчыра гаворым словы ўдзячнасці Прэзідэнту нашай краіны за прынятае няпростае рашэнне. Несумненна, рэалізацыя Дзяржаўнай праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця і комплекснага выкарыстання прыродных рэсурсаў Прыпяцкага Палесся паспрыяла развіццю палескага рэгіёна, таму, што прыродныя рэсурсы з максімальным эфектам запрацавалі на эканоміку краіны, на карысць людзей.

Банк торговый капитал
Закрытое акционерное общество

Наименование банка: **ЗАО «ТК Банк»**

www.tcbank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2019 года

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Сим-вол	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5	6
1	**АКТИВЫ**				
2	Денежные средства	1101	5.1	1 531	1 235
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	5.2	1 720	103
5	Средства в банках	1104	5.3	62 358	96 658
6	Ценные бумаги	1105	5.4	62 172	86 461
7	Кредиты клиентам	1106	5.5	1 517	674
8	Производные финансовые активы	1107		-	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	5.6	5 923	5 923
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	5.7	23 486	47 019
11	Доходные вложения в материальные активы	1110	5.8	23 022	-
12	Имущество, предназначенное для продажи	1111	5.9	7 327	14 740
13	Отложенные налоговые активы	1112	5.10	18	-
14	Прочие активы	1113	5,11	771	6 121
15	**ИТОГО активы**	**11**		**189 845**	**258 934**
16	**ОБЯЗАТЕЛЬСТВА**				
17	Средства Национального банка	1201		-	-
18	Средства банков	1202	5.12	13 264	91 739
19	Средства клиентов	1203	5.13	9 512	3 557
20	Ценные бумаги банка	1204		-	-
21	Производные финансовые обязательства	1205		-	-
22	Отложенные налоговые обязательства	1206		-	-
23	Прочие обязательства	1207	5.14	361	1 834
24	**ВСЕГО обязательства**	**120**		**23 137**	**97 130**
25	**СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ**				
26	Уставный фонд	1211	5.15	61 651	61 651
27	Эмиссионный доход	1212		17	17
28	Резервный фонд	1213		18 753	15 753
29	Фонды переоценки статей баланса	1214	5.16	1 326	(714)
30	Накопленная прибыль	1215	5.17	84 961	85 097
31	**ВСЕГО собственный капитал**	**121**		**166 708**	**161 804**
32	**ИТОГО обязательства и собственный капитал**	**12**		**189 845**	**258 934**

Отчет о прибылях и убытках

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Сим-вол	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		8 211	20 143
2	Процентные расходы	2012		32	7 022
3	Чистые процентные доходы	201	6.1	8 179	13 121
4	Комиссионные доходы	2021		119	495
5	Комиссионные расходы	2022		132	114
6	Чистые комиссионные доходы	202	6.2	(13)	381
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	6.3	(1 251)	(631)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	6.4	(114)	280
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206		-	-
11	Чистые отчисления в резервы	207	6.5	(6 046)	(24 906)
12	Прочие доходы	208	6.6	17 872	13 623
13	Операционные расходы	209	6.7	26 919	27 715
14	Прочие расходы	210	6.8	90	2
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		3 710	23 963
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212		853	5 196
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		2 857	18 767
18	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях				
19	Базовая прибыль на простую акцию	22	6.9	0,0005	0,0030
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23		-	-

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА за 2018 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей собственного капитала					
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса	всего собственный капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Раздел I. За год, предшествующий отчетному								
1	Остаток на 1 января 2017 г.	3011	61 651	17	13 353	68 715	1 353	145 089
1.1	В том числе: результат от изменения учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-
2	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	2 400	16 382	(2 067)	16 715
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	18 767	(2 052)	16 715
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	2 400	(2 400)	x	-
2.3	операции с учредителями (участниками):	30123	-	-	-	-	x	-
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	-	x	-
2.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
2.7	внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	301234	x	x	-	-	x	-
2.8	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	15	(15)	-
2.9	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-
3	Остаток на 1 января 2018 г.	3013	61 651	17	15 753	85 097	(714)	161 804
Раздел II. За отчетный год								
4	Остаток на 1 января 2018 г.	3011	61 651	17	15 753	85 097	(714)	161 804
5	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	3 000	(136)	2 040	4 904
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	2 857	2 047	4 904
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	3 000	(3 000)	x	-
5.3	операции с учредителями (участниками):	30123	-	-	-	-	x	-
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	-	x	-
5.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
5.7	внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	301234	x	x	-	-	x	-
5.8	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	7	(7)	-
5.9	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-
6	Остаток на 1 января 2019 г.	3013	61 651	17	18 753	84 961	1 326	166 708

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль (убыток)	301211		2 857	18 767
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212	7	2 047	(2 052)
	В том числе:				
2.1	переоценка основных средств и прочего имущества	3012121		563	-
2.2	переоценка нематериальных активов	3012122		-	-
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123		1 484	(2 052)
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124		-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125		-	-
3	ИТОГО совокупный доход	30121		4 904	16 715

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ЗА 2018 ГОД

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2018 г.	2017 г.
1	2	3	4	5	6
1	**ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**				
2	Полученные процентные доходы	70100		8 704	20 178
3	Уплаченные процентные расходы	70101		(32)	(8 413)
4	Полученные комиссионные доходы	70102		118	495
5	Уплаченные комиссионные расходы	70103		(133)	(113)
6	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104		-	-
7	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105		(1 251)	(631)
8	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106		388	297
9	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107		-	-
10	Прочие полученные доходы	70108		14 909	16 745
11	Прочие уплаченные расходы	70109		(9 997)	(7 465)
12	Уплаченный налог на прибыль	70110		(557)	(3 965)
13	Денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и операционных обязательствах – итого	701	8.3	12 149	17 128
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200		(98)	1
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201		3 316	(18 050)
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202		27 264	255 474
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203		(940)	60
18	Чистое снижение (прирост) денежных средств от производных финансовых активов	70204		-	-
19	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	70205		2 671	4 174
20	Потоки денежных средств от изменения операционных активов – итого	702	8.3	32 213	241 659
21	Чистый прирост (снижение) денежных средств Национального банка	70300		-	-
22	Чистый прирост (снижение) денежных средств банков	70301		(81 625)	(231 266)
23	Чистый прирост (снижение) денежных средств клиентов	70302		5 709	24
24	Чистый прирост (снижение) денежных средств от ценных бумаг банка	70303		-	-
25	Чистый прирост (снижение) денежных средств от производных финансовых обязательств	70304		-	-
26	Чистый прирост (снижение) денежных средств в прочих операционных обязательствах	70305		315	(5 145)
27	Потоки денежных средств от изменения операционных обязательств – итого	703	8.3	(75 601)	(236 387)
28	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от операционной деятельности	70		(31 239)	22 400
29	**ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**				
30	Приобретение основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71100		(146)	(456)
31	Продажа основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71101		519	1
32	Приобретение долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71102		-	-
33	Продажа долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71103		-	-
34	Приобретение ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71104		-	-
35	Погашение (реализация) ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71105		-	-
36	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от инвестиционной деятельности	71	8.3	373	(455)
37	**ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**				
38	Эмиссия акций	72100		-	-
39	Выкуп акций собственной эмиссии	72101		-	-
40	Продажа ранее выкупленных акций собственной эмиссии	72102		-	-
41	Выплата дивидендов	72103		-	-
42	Внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	72104		-	-
43	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от финансовой деятельности	72		-	-
44	Влияние изменений валютного курса на денежные средства и их эквиваленты	73		1 470	2 568
45	Чистый прирост (снижение) денежных средств и их эквивалентов	74		(29 396)	24 513
46	Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного периода	740	8.2	x	41 957
47	Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного периода	741	8.2	12 561	x

Председатель Правления С. Ф. Хайновский

Главный бухгалтер Н. А. Тиванова

Дата подписания: 22 февраля 2019 г.

Лицензия на осуществление банковской деятельности, выданная Национальным банком Республики Беларусь, № 30 от 19.06.2013, БИК 153001333, УНП 807000163.

ФБК
ФБК БЕЛ

PKF
Accountants & business advisers

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ГОДОВОЙ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ БУХГАЛТЕРСКОЙ (ФИНАНСОВОЙ) ОТЧЕТНОСТИ

Господину Хайновскому Сергею Францевичу
Председателю Правления
ЗАО «ТК Банк»

Акционерам, Наблюдательному Совету и Правлению
ЗАО «ТК Банк»

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ГОДОВОЙ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ БУХГАЛТЕРСКОЙ (ФИНАНСОВОЙ) ОТЧЕТНОСТИ

Аудиторское мнение

Мы провели аудит годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности (далее – годовая финансовая отчетность) закрытого акционерного общества «Банк торговый капитал» (далее – ЗАО «ТК Банк», Банк) (Республика Беларусь, 220035, г. Минск, ул. Тимирязева, 65А, зарегистрировано в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 807000163), состоящей из бухгалтерского баланса на 1 января 2019 года, отчета о прибылях и убытках; отчета об изменении собственного капитала; отчета о движении денежных средств за 2018 год, примечаний к годовой финансовой отчетности, предусмотренных законодательством Республики Беларусь.
По нашему мнению, прилагаемая годовая финансовая отчетность достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение ЗАО «ТК Банк» по состоянию на 1 января 2019 года, финансовые результаты его деятельности и изменение его финансового положения, в том числе движение денежных средств за 2018 год в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года «Об аудиторской деятельности» и национальных правил аудиторской деятельности. Наши обязанности в соответствии с этими требованиями описаны далее в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита годовой финансовой отчетности» настоящего заключения. Нами соблюдались принцип независимости по отношению к аудируемому лицу согласно требованиям законодательства и нормы профессиональной этики. Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения.

Важные обстоятельства

Мы обращаем внимание на ограничение лицензионных полномочий ЗАО «ТК Банк», а также на внешнее обстоятельство, которые влияют на деятельность ЗАО «ТК Банк», описанные в Примечании 1.5 к годовой финансовой отчетности. Мы не выражаем модифицированное аудиторское мнение в связи с этими вопросами.

Ключевые вопросы аудита

Мы определили, что ключевые вопросы аудита, о которых необходимо сообщить в нашем аудиторском заключении, отсутствуют.

Прочие вопросы

Аудит годовой финансовой отчетности ЗАО «ТК Банк» за 2017 год был проведен другой аудиторской организацией, которая выразила немодифицированное аудиторское мнение о данной отчетности в аудиторском заключении от 06 марта 2018 года.

Обязанности аудируемого лица по подготовке годовой финансовой отчетности

Руководство аудируемого лица несет ответственность за подготовку и достоверное представление годовой финансовой отчетности в соответствии с законодательством Республики Беларусь и организацию системы внутреннего контроля аудируемого лица, необходимой для подготовки годовой финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий.
При подготовке годовой финансовой отчетности руководство аудируемого лица несет ответственность за оценку способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно и уместности применения принципа непрерывности деятельности, а также за надлежащее раскрытие в годовой финансовой отчетности в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности, за исключением случаев, когда руководство намеревается ликвидировать аудируемое лицо, прекратить его деятельность или когда у него отсутствует какая-либо иная реальная альтернатива, кроме ликвидации или прекращения деятельности.
Лица, наделенные руководящими полномочиями, несут ответственность за осуществление надзора за процессом подготовки годовой финансовой отчетности аудируемого лица.

Обязанности аудиторской организации по проведению аудита годовой финансовой отчетности

Наша цель состоит в получении разумной уверенности в том, что годовая финансовая отчетность аудируемого лица не содержит существенных искажений вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий, и в составлении аудиторского заключения, включающего выраженное в установленной форме аудиторское мнение. Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с национальными правилами аудиторской деятельности, позволяет выявить все имеющиеся существенные искажения. Искажения могут возникать в результате ошибок и (или) недобросовестных действий и считаются существенными, если можно обоснованно предположить, что в отдельности или в совокупности они могут повлиять на экономические решения пользователей годовой финансовой отчетности, принимаемые на ее основе.
В рамках аудита, проводимого в соответствии с национальными правилами аудиторской деятельности, аудиторская организация применяет профессиональное суждение и сохраняет профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита. Кроме того, мы выполняем следующее:
– выявляем и оцениваем риски существенного искажения годовой финансовой отчетности вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий; разрабатываем и выполняем аудиторские процедуры в соответствии с оцененными рисками; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения. Риск необнаружения существенных искажений годовой финансовой отчетности в результате недобросовестных действий выше риска необнаружения искажений в результате ошибок, так как недобросовестные действия, как правило, подразумевают наличие специально разработанных мер, направленных на их сокрытие;
– получаем понимание системы внутреннего контроля аудируемого лица, имеющей значение для аудита, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения аудиторского мнения относительно эффективности функционирования этой системы;
– оцениваем надлежащий характер применяемой аудируемым лицом учетной политики, а также обоснованности учетных оценок и соответствующего раскрытия информации в годовой финансовой отчетности;
– оцениваем правильность применения руководством аудируемого лица допущения о непрерывности деятельности и на основании полученных аудиторских доказательств делаем вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с событиями или условиями, в результате которых могут возникнуть значительные сомнения в способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно. Если мы приходим к выводу о наличии такой существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в аудиторском заключении к соответствующему раскрытию данной информации в годовой финансовой отчетности. В случае если такое раскрытие информации отсутствует или является ненадлежащим, нам следует модифицировать аудиторское мнение. Наши выводы основываются на аудиторских доказательствах, полученных до даты подписания аудиторского заключения, однако будущие события или условия могут привести к тому, что аудируемое лицо утратит способность продолжать свою деятельность непрерывно;
– оцениваем общее представление годовой финансовой отчетности, ее структуру и содержание, включая раскрытие информации, а также того, обеспечивает ли годовая финансовая отчетность достоверное представление о лежащих в ее основе операциях и событиях.
Мы осуществляем информационное взаимодействие с лицами, наделенными руководящими полномочиями, доводя до их сведения, помимо прочего, информацию о запланированных объеме и сроках аудита, а также о значимых вопросах, возникших в ходе аудита, в том числе о значительных недостатках системы внутреннего контроля.
Мы предоставляем лицам, наделенным руководящими полномочиями, заявление о том, что нами были выполнены все требования в отношении соблюдения принципа независимости и до сведения этих лиц была доведена информация обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые можно обоснованно считать угрозами нарушения принципа независимости, и, если необходимо, обо всех предпринятых мерах предосторожности.
Из числа вопросов, доведенных до сведения лиц, наделенных руководящими полномочиями, мы выбираем ключевые вопросы аудита и раскрываем эти вопросы в аудиторском заключении (кроме тех случаев, когда раскрытие информации об этих вопросах запрещено законодательством или когда мы обоснованно приходим к выводу о том, что отрицательные последствия сообщения такой информации превысят пользу от ее раскрытия).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ОТДЕЛЬНЫМ ПРОВЕРЯЕМЫМ ВОПРОСАМ

В наши обязанности также входит оценка методики расчетов и достоверности информации, включенной в формы пруденциальной отчетности 2801 «Расчет достаточности нормативного капитала и величины левереджа», 2807 «Отчет о размере специальных резервов на покрытие возможных убытков по активам и операциям, не отраженным на балансе» и 2809 «Расчет ликвидности» по состоянию на 1 января 2019 года, составленной ЗАО «ТК Банк» в соответствии с требованиями Национального банка Республики Беларусь. Ответственность за подготовку данных форм пруденциальной отчетности несет руководство ЗАО «ТК Банк». В наши обязанности входит выражение мнения о достоверности указанных форм пруденциальной отчетности.
По нашему мнению, пруденциальная отчетность по формам 2801 «Расчет достаточности нормативного капитала и величины левереджа», 2807 «Отчет о размере специальных резервов на покрытие возможных убытков по активам и операциям, не отраженным на балансе», 2809 «Расчет ликвидности» по состоянию на 1 января 2019 года составлены во всех существенных аспектах в соответствии с Инструкцией о порядке составления и представления банками, открытым акционерным обществом «Банк развития Республики Беларусь» и небанковскими кредитно-финансовыми организациями пруденциальной отчетности в Национальный банк Республики Беларусь, утвержденной Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 31 октября 2006 года № 172 (с учетом дополнений и изменений).

Директор ООО «ФБК-Бел» А.Г. Ренейский

Аудитор, возглавлявший аудит Р.В. Кирслите

Информация об аудиторской организации:

Общество с ограниченной ответственностью «ФБК-Бел» (ООО «ФБК-Бел»).
Место нахождения: Республика Беларусь, 220090, г. Минск, Логойский тракт, 22А, пом. 201.
Сведения о государственной регистрации: зарегистрировано Минским горисполкомом 6 февраля 2009 года в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 690398039;
УНП 690398039.

Дата подписания аудиторского заключения – 25 февраля 2019 года.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 31 декабря 2018 г.

Организация	ООО «Идея Брокер»
Учетный номер плательщика	806000549
Вид экономической деятельности	Страховое посредничество
Организационно-правовая форма	Общество с ограниченной ответственностью
Орган управления	Юридическое лицо без ведомственной подчиненности
Единица измерения	тыс. руб.
Адрес	220034, г. Минск, ул. З. Бядули, 11, оф. 631

Активы	Код строки	На 31 декабря 2018 г.	На 31 декабря 2017 г.
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	3	5
Нематериальные активы	120	2	-
Доходные вложения в материальные активы	130	-	-
в том числе:			
инвестиционная недвижимость	131	-	-
предметы финансовой аренды (лизинга)	132	-	-
прочие доходные вложения в материальные активы	133	-	-
Вложения в долгосрочные активы	140	-	2
Долгосрочные финансовые вложения	150	406	-
Отложенные налоговые активы	160	-	-
Долгосрочная дебиторская задолженность	170	-	-
Прочие долгосрочные активы	180	-	-
ИТОГО по разделу I	190	411	7
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	1	1
в том числе:			
материалы	211	1	1
животные на выращивании и откорме	212	-	-
незавершенное производство	213	-	-
готовая продукция и товары	214	-	-
товары отгруженные	215	-	-
прочие запасы	216	-	-
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	220	-	-
Расходы будущих периодов	230	-	-
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240	1	1
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	101	258
Краткосрочные финансовые вложения	260	-	-
Денежные средства и эквиваленты денежных средств	270	888	2 118
Прочие краткосрочные активы	280	-	-
ИТОГО по разделу II	290	991	2 378
БАЛАНС	300	1 402	2 385

Собственный капитал и обязательства	Код строки	На 31 декабря 2018 г.	На 31 декабря 2017 г.
1	2	3	4
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	37	37
Неоплаченная часть уставного капитала	420	-	-
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	-	-
Резервный капитал	440	-	-
Добавочный капитал	450	1	1
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	1 014	1 621
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470	-	-
Целевое финансирование	480	-	-
ИТОГО по разделу III	490	1 052	1 659
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	-	-
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	-	-
Отложенные налоговые обязательства	530	-	-
Доходы будущих периодов	540	-	-
Резервы предстоящих платежей	550	-	-
Прочие долгосрочные обязательства	560	-	-
ИТОГО по разделу IV	590	-	-
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	-	-
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	-	-
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	350	726
в том числе:			
поставщикам, подрядчикам, исполнителям	631	8	10
по авансам полученным	632	-	-
по налогам и сборам	633	21	50
по социальному страхованию и обеспечению	634	1	2
по оплате труда	635	1	2
по лизинговым платежам	636	-	-
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	-	-
прочим кредиторам	638	319	662
Обязательства, предназначенные для реализации	640	-	-
Доходы будущих периодов	650	-	-
Резервы предстоящих платежей	660	-	-
Прочие краткосрочные обязательства	670	-	-
ИТОГО по разделу V	690	350	726
БАЛАНС	700	1 402	2 385

ОТЧЕТ о прибылях и убытках за январь – декабрь 2018 г.

Наименование показателей	Код строки	За январь – декабрь 2018 г.	За январь – декабрь 2017 г.
1	2	3	4
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	1 679	2 287
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	(75)	(93)
Валовая прибыль	030	1 604	2 194
Управленческие расходы	040	(163)	(130)
Расходы на реализацию	050	-	-
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	060	1 441	2 064
Прочие доходы по текущей деятельности	070	-	-
Прочие расходы по текущей деятельности	080	(366)	(69)
Прибыль (убыток) от текущей деятельности	090	1 075	1 995
Доходы по инвестиционной деятельности	100	63	63
в том числе:			
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	-	-
доходы от участия в уставных капиталах других организаций	102	-	-
проценты к получению	103	63	63
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104	-	-
Расходы по инвестиционной деятельности	110	(45)	-
в том числе:			
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	-	-
прочие расходы по инвестиционной деятельности	112	(45)	-
Доходы по финансовой деятельности	120	10	17
в том числе:			
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	10	17
прочие доходы по финансовой деятельности	122	-	-
Расходы по финансовой деятельности	130	(7)	(4)
в том числе:			
проценты к уплате	131	-	-
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	(7)	(4)
прочие расходы по финансовой деятельности	133	-	-
Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности	140	21	76
Прибыль (убыток) до налогообложения	150	1 096	2 071
Налог на прибыль	160	(267)	(385)
Изменение отложенных налоговых активов	170	-	-
Изменение отложенных налоговых обязательств	180	-	-
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	190	-	-
Прочие платежи, исчисляемые из прибыли (дохода)	200	-	-
Чистая прибыль (убыток)	210	829	1 686
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	-	-
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	230	-	-
Совокупная прибыль (убыток)	240	829	1 686
Базовая прибыль (убыток) на акцию	250	-	-
Разводненная прибыль (убыток) на акцию	260	-	-

Руководитель А. С. Ждан

Главный бухгалтер Е. О. Бурак

29 марта 2019 года

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ по публикуемой ОБОБЩЕННОЙ ГОДОВОЙ БУХГАЛТЕРСКОЙ ОТЧЕТНОСТИ

Участникам, Совету Директоров и Руководству ООО «Идея Брокер»

Мнение

Публикуемая обобщенная годовая бухгалтерская отчетность Общества с ограниченной ответственностью «Идея Брокер» (далее – «Общество») (место нахождения: 220034, Республика Беларусь, г. Минск, ул. З. Бядули, 11, 6-й этаж, каб. 631, дата государственной регистрации: 10 июня 2014 года, регистрационный номер в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей: 806000549), состоящая из бухгалтерского баланса по состоянию на 31 декабря 2018 года, отчета о прибылях и убытках, отчета об изменении собственного капитала и отчета о движении денежных средств за год, закончившийся 31 декабря 2018 года, составлена на основе проаудированной годовой бухгалтерской отчетности Общества за год, закончившийся 31 декабря 2018 года.
По нашему мнению, прилагаемая публикуемая обобщенная годовая бухгалтерская отчетность согласуется во всех существенных аспектах с проаудированной годовой бухгалтерской отчетностью в соответствии с Инструкцией «Об объеме и порядке раскрытия (опубликования, распространения, предоставления) информации о деятельности страховых организаций, страховых брокеров», утвержденной постановлением Министерства финансов Республики Беларусь № 35 от 19 июня 2014 года (далее – «Инструкция № 35»).

Публикуемая обобщенная годовая бухгалтерская отчетность

В публикуемой обобщенной годовой бухгалтерской отчетности не содержится вся необходимая информация, подлежащая раскрытию в годовой бухгалтерской отчетности в соответствии с законодательством Республики Беларусь. Поэтому ознакомление с публикуемой обобщенной годовой бухгалтерской отчетностью и аудиторским заключением по данной отчетности не заменяет ознакомление с проаудированной годовой бухгалтерской отчетностью и аудиторским заключением по данной отчетности, которая была размещена в полном объеме на сайте Общества www.ideabroker.by. Годовая бухгалтерская отчетность и публикуемая обобщенная годовая бухгалтерская отчетность не отражают влияния событий, произошедших после даты нашего аудиторского заключения по годовой бухгалтерской отчетности.

Проаудированная годовая бухгалтерская отчетность и аудиторское заключение по данной отчетности

Мы выразили немодифицированное аудиторское мнение о проаудированной годовой бухгалтерской отчетности в нашем заключении от 29 марта 2019 года.

Ответственность руководства за публикуемую обобщенную годовую бухгалтерскую отчетность

Руководство Общества отвечает за подготовку данной публикуемой обобщенной годовой бухгалтерской отчетности на основе проаудированной годовой бухгалтерской отчетности в соответствии с Инструкцией № 35.

Ответственность аудитора

Наша ответственность заключается в выражении мнения о том, согласуется ли во всех существенных аспектах публикуемая обобщенная годовая бухгалтерская отчетность с проаудированной годовой бухгалтерской отчетностью. Мнение выражено на основании процедур, проведенных в соответствии с Законом Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности» и национальными правилами аудиторской деятельности.

29 марта 2019 года

Генеральный директор Иностранного унитарного предприятия «Делойт и Туш»	О. И. Степанеева Квалификационный аттестат аудитора № 0001765 от 12 ноября 2009 года, выданный Министерством финансов Республики Беларусь
Заместитель начальника по аудиту и консалтингу предприятий финансовой и нформационной отраслей Иностранного унитарного предприятия «Делойт и Туш»	М. М. Бабицкая Квалификационный аттестат аудитора № 0001775 от 22 декабря 2009 года, выданный Министерством финансов

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «Акционерный Сберегательный банк «Беларусбанк»

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС

на 1 января 2019 г.

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5	6
1	**АКТИВЫ**				
2	Денежные средства	1101	5.1	304 294	334 122
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	5.2	175	622
4	Средства в Национальном банке	1103	5.3	1 149 180	1 277 820
5	Средства в банках	1104	5.5	3 845 080	2 645 962
6	Ценные бумаги	1105	5.4	4 824 074	5 405 297
7	Кредиты клиентам	1106	5.5	18 967 629	16 862 362
8	Производные финансовые активы	1107		-	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	5.7	187 106	133 447
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	5.8	393 172	420 989
11	Доходные вложения в материальные активы	1110	5.9	1 637	-
12	Имущество, предназначенное для продажи	1111	5.10	338	126
13	Отложенные налоговые активы	1112	5.13	1 318	1 205
14	Прочие активы	1113	5.6	84 155	70 158
15	ИТОГО активы	11		29 758 158	27 152 110
16	**ОБЯЗАТЕЛЬСТВА**				
17	Средства Национального банка	1201	5.11	789 997	343 233
18	Средства банков	1202	5.11	4 748 744	3 301 071
19	Средства клиентов	1203	5.11	18 400 967	17 373 438
20	Ценные бумаги банка	1204	5.11	1 692 947	2 240 673
21	Производные финансовые обязательства	1205		-	-
22	Отложенные налоговые обязательства	1206	5.13	1 459	1 300
23	Прочие обязательства	1207	5.11	157 721	200 934
24	ВСЕГО обязательства	120		25 791 835	23 460 649
25	**СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ**				
26	Уставный фонд	1211	5.12	2 669 093	2 669 093
27	Эмиссионный доход	1212		-	-
28	Резервный фонд	1213	5.12	318 600	258 302
29	Фонды переоценки статей баланса	1214	5.12	182 875	190 267
30	Накопленная прибыль	1215	5.12	795 755	573 799
31	ВСЕГО собственный капитал	121		3 966 323	3 691 461
32	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12		29 758 158	27 152 110

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ

за 2018 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011	6.1	2 016 901	2 198 421
2	Процентные расходы	2012	6.1	776 741	976 803
3	Чистые процентные доходы	201	6.1	1 240 160	1 221 618
4	Комиссионные доходы	2021	6.2	426 797	375 910
5	Комиссионные расходы	2022	6.2	167 261	180 670
6	Чистые комиссионные доходы	202	6.2	259 536	195 240
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	6.5	297	369
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	6.3	1 682	2 794
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	6.3	164 254	136 908
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	6.5	(3 142)	(121)
11	Чистые отчисления в резервы	207	6.4	593 253	650 995
12	Прочие доходы	208	6.5	93 691	46 474
13	Операционные расходы	209	6.6	720 778	693 472
14	Прочие расходы	210	6.6	57 889	55 916
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		384 558	202 899
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212		42 977	30 618
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		341 581	172 281
18	**Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях**				
19	Базовая прибыль на простую акцию	22	5.13.1	0,0128	0,0064
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23		-	-

ОТЧЕТ об изменении собственного капитала

за 2018 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей собственного капитала					
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса	всего собственный капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Раздел I. За год, предшествующий отчетному							
1	Остаток на 1 января 2017 г.	3011	2 669 093	-	227 343	506 761	193 698	3 596 895
1.1	В том числе: результат от изменений учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-
2	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	30 959	67 038	(3 431)	94 566
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	172 281	(2 437)	169 844
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	30 959	(30 959)	x	-
2.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	-	(75 278)	x	(75 278)
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(75 278)	x	(75 278)
2.6	операции с выкупленными акциями собственной эмиссии	301233	-	x	x	x	x	-
2.7	внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	301234	x	x	-	-	x	-
2.8	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	994	(994)	-
2.9	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-
3	Остаток на 1 января 2018 г.	3013	2 669 093	-	258 302	573 799	190 267	3 691 461
	Раздел II. За отчетный год							
4	Остаток на 1 января 2018 г.	3011	2 669 093	-	258 302	573 799	190 267	3 691 461
5	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	60 298	221 956	(7 392)	274 862
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	341 581	(4 314)	337 267
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	60 298	(60 298)	x	-
5.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	-	(62 405)	x	(62 405)
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(62 405)	x	(62 405)
5.6	операции с выкупленными акциями собственной эмиссии	301233	-	x	x	x	x	-
5.7	внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	301234	x	x	-	-	x	-
5.8	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	3 078	(3 078)	-
5.9	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-
6	Остаток на 1 января 2019 г.	3013	2 669 093	-	318 600	795 755	182 875	3 966 323

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ

за 2018 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль (убыток)	301211	5.12	341 581	172 281
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212	7	(4 314)	(2 437)
2.1	В том числе: переоценка основных средств, доходных вложений в материальные активы, объектов незавершенного строительства и оборудования к установке	3012121		(4 453)	(2 439)
2.2	переоценка нематериальных активов	3012122		-	-
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123		139	2
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124		-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125		-	-
3	ИТОГО совокупный доход	30121	7	337 267	169 844

ОТЧЕТ о движении денежных средств

за 2018 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5	6
1	**ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**				
2	Полученные процентные доходы	70100		2 044 848	2 216 417
3	Уплаченные процентные расходы	70101		(818 252)	(960 125)
4	Полученные комиссионные доходы	70102		424 432	375 714
5	Уплаченные комиссионные расходы	70103		(166 163)	(179 874)
6	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104		297	369
7	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105		1 588	2 771
8	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106		129 111	117 579
9	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107		-	-
10	Прочие полученные доходы	70108		155 780	140 135
11	Прочие уплаченные расходы	70109		(700 888)	(662 648)
12	Уплаченный налог на прибыль	70110		(41 814)	(9 154)
13	Денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и операционных обязательствах – итого	701		1 028 939	1 041 184
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200		(5 086)	(51 687)
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201		(1 235 534)	(260 677)
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202		856 474	2 107 081
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203		(2 155 249)	(1 417 716)
18	Чистое снижение (прирост) денежных средств от производных финансовых активов	70204		573	-
19	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	70205		(39 254)	222 920
20	Потоки денежных средств от изменения операционных активов – итого	702		(2 578 076)	599 921
21	Чистый прирост (снижение) денежных средств Национального банка	70300		437 715	(38 793)
22	Чистый прирост (снижение) денежных средств банков	70301		1 177 356	(897 008)
23	Чистый прирост (снижение) денежных средств клиентов	70302		299 074	(110 021)
24	Чистый прирост (снижение) денежных средств от ценных бумаг банка	70303		(644 422)	253 810
25	Чистый прирост (снижение) денежных средств от производных финансовых обязательств	70304		(3 716)	-
26	Чистый прирост (снижение) денежных средств в прочих операционных обязательствах	70305		25 460	(716 484)
27	Потоки денежных средств от изменения операционных обязательств — итого	703		1 291 467	(1 508 496)
28	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от операционной деятельности	70		(257 670)	132 609
29	**ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**				
30	Приобретение основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71100		(50 611)	(53 627)
31	Продажа основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71101		2 750	6 316
32	Приобретение долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71102		(18 646)	(19 000)
33	Продажа долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71103		-	-
34	Приобретение ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71104		-	-
35	Погашение (реализация) ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71105		-	-
36	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от инвестиционной деятельности	71		(66 507)	(66 311)
37	**ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**				
38	Эмиссия акций	72100		-	-
39	Выкуп акций собственной эмиссии	72101		-	-
40	Продажа ранее выкупленных акций собственной эмиссии	72102		-	-
41	Выплата дивидендов	72103		(62 403)	(75 278)
42	Внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	72104		-	-
43	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от финансовой деятельности	72		(62 403)	(75 278)
44	Влияние изменений валютного курса на денежные средства и их эквиваленты	73		15 504	30 019
45	Чистый прирост (снижение) денежных средств и их эквивалентов	74		(371 076)	21 039
46	Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного периода	740	8	X	2 521 696
47	Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного периода	741	8	2 150 620	X

Председатель Правления В. М. Анани

Главный бухгалтер И. П. Лысоковская

19 марта 2019 г.

Годовой отчет (бухгалтерский баланс на 01.01.2019, отчет о прибылях и убытках, отчет об изменении собственного капитала, отчет о движении денежных средств за 2018 год) вместе с аудиторским заключением, подтверждающим его достоверность, размещен на сайте belarusbank.by в разделе о Банке / Раскрытие информации / Годовая отчетность и отчетность о деятельности банка.

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 24.05.2013, выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

EY
Совершенствуя бизнес, улучшаем мир

Ernst & Young LLC	ООО "Эрнст энд Янг"
Klary Tsetkin, 51A, 15 th floor	Республика Беларусь, 220004, Минск
Tel: +375 (17) 240 42 42	ул. К. Цеткин, 51 А, 15-й этаж
Fax: +375 (17) 340 42 41	Тел.: +375 (17) 240 42 42
www.ey.com.by	Факс: +375 (17) 240 42 41

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ

независимой Аудиторской организации ООО «Эрнст энд Янг» по годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности ОАО «АСБ Беларусбанк», подготовленной по итогам деятельности за период с 1 января 2018 года по 31 декабря 2018 года

Г-ну Ананичу Виктору Михайловичу,
Председателю Правления ОАО «АСБ Беларусбанк»

Акционерам, Наблюдательному совету, Аудиторскому комитету и Правлению ОАО «АСБ Беларусбанк»

Национальному банку Республики Беларусь

Аудиторское мнение

Мы провели аудит прилагаемой годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности (далее — «годовая финансовая отчетность») Открытого акционерного общества «Сберегательный банк Беларусбанк» (далее — ОАО «АСБ Беларусбанк» или «Банк»), состоящей из бухгалтерского баланса по состоянию на 1 января 2019 года (Форма 1), отчета о прибылях и убытках (Форма 2), отчета об изменении собственного капитала (Форма 3), отчета о движении денежных средств за 2018 год (Форма 4), примечаний к годовой финансовой отчетности.

Указанная годовая финансовая отчетность была подготовлена руководством Банка в соответствии с Законом Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 57-З «О бухгалтерском учете и отчетности», постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 12 декабря 2013 года № 728 «Об утверждении Инструкции об организации ведения бухгалтерского учета и составления бухгалтерской (финансовой) отчетности в Национальном банке Республики Беларусь, банках и небанковских кредитно-финансовых организациях Республики Беларусь, открытом акционерном обществе «Банк развития Республики Беларусь», постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 9 ноября 2011 года № 507 «Об утверждении Инструкции по составлению годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности банками и небанковскими кредитно-финансовыми организациями Республики Беларусь, открытым акционерным обществом «Банк развития Республики Беларусь» и другими нормативными правовыми актами Национального банка Республики Беларусь, регулирующими порядок ведения бухгалтерского учета и подготовки годовой финансовой отчетности для банков Республики Беларусь и действовавшими в отчетном периоде (далее — «законодательство Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности»).

По нашему мнению, прилагаемая годовая финансовая отчетность достоверно, во всех существенных аспектах, отражает финансовое положение ОАО «АСБ Беларусбанк» по состоянию на 1 января 2019 года, финансовые результаты его деятельности и изменения его финансового положения, в том числе движение денежных средств за 2018 год в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности.

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности» и национальных правил аудиторской деятельности. Наши обязанности в соответствии с этими требованиями описаны далее в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита годовой финансовой отчетности» настоящего заключения. Нами соблюдались принцип независимости по отношению к аудируемому лицу согласно требованиям законодательства и нормы профессиональной этики. Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения.

Ключевые вопросы аудита

Ключевые вопросы аудита это вопросы, которые, согласно нашему профессиональному суждению, являлись наиболее значимыми для нашего аудита годовой финансовой отчетности за текущий период. Эти вопросы были рассмотрены в контексте аудита годовой финансовой отчетности в целом и при формировании нашего аудиторского мнения об этой отчетности, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам. В отношении указанного ниже вопроса наше описание того, как данный вопрос был рассмотрен в ходе нашего аудита, приводится в этом контексте.

Мы выполнили обязанности, описанные в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита годовой финансовой отчетности» нашего заключения, в том числе по отношению к этому вопросу. Соответственно, наш аудит включал выполнение процедур, разработанных в ответ на нашу оценку рисков существенного искажения финансовой отчетности. Результаты наших аудиторских процедур, в том числе процедур, выполненных в ходе рассмотрения указанного ниже вопроса, служат основанием для выражения нашего аудиторского мнения о прилагаемой финансовой отчетности.

Ключевой вопрос аудита

Специальные резервы на покрытие возможных убытков по кредитам клиентам

Оценка уровня специальных резервов на покрытие возможных убытков по кредитам клиентам (далее – «специальные резервы») в соответствии с требованиями постановления Правления Национального банка Республики Беларусь от 28 сентября 2006 г. № 138 «Об утверждении Инструкции о порядке формирования и использования банками, открытым акционерным обществом «Банк развития Республики Беларусь» и небанковскими кредитно-финансовыми организациями специальных резервов на покрытие возможных убытков по активам и операциям, не отраженным на балансе» является ключевой областью суждения руководства Банка. При оценке кредитных рисков в значительной степени используется профессиональное суждение и допущения, а также производится анализ различных факторов, включая финансовое состояние заемщика, стоимость реализации объектов залога и прочие.

В силу существенности сумм кредитов клиентам, а также значительного использования суждений оценка специальных резервов представляет собой ключевой вопрос аудита.

Информация о специальных резервах на покрытие возможных убытков по кредитам клиентам и подход руководства Банка к оценке и управлению кредитным риском описаны в Примечаниях 3, 5.5 и 9 к годовой финансовой отчетности Банка.

Как соответствующий ключевой вопрос был рассмотрен в ходе нашего аудита

Наши аудиторские процедуры были выполнены в отношении процесса создания специальных резервов по кредитам юридическим и физическим лицам, включая изучение кредитных договоров, договоров обеспечения, анализ методологии создания специальных резервов, оценки финансового состояния заемщиков и выявления признаков негативной информации.

Наши аудиторские процедуры включали в себя пересчет резервов по индивидуально существенным кредитам, а также кредитам, имеющим повышенный кредитный риск. Мы провели анализ финансового состояния заемщиков, признаков негативной информации, наличия просроченной и пролонгированной задолженности, ожидаемых будущих денежных потоков, обеспеченности задолженности по кредитам, в том числе стоимости реализуемого залога на основании результатов независимой оценки, внутренней оценки Банка и нашего профессионального суждения. Мы проанализировали последовательность суждений руководства, применяемых при классификации задолженности по кредитам по группам риска.

Мы проанализировали информацию по специальным резервам на покрытие возможных убытков по кредитам клиентам, раскрытую в примечаниях к годовой финансовой отчетности Банка.

Обязанности аудируемого лица по подготовке годовой финансовой отчетности

Руководство аудируемого лица несет ответственность за подготовку и достоверное представление годовой финансовой отчетности в соответствии с законодательством Республики Беларусь и организацию системы внутреннего контроля аудируемого лица, необходимой для подготовки отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий.

При подготовке годовой финансовой отчетности руководство аудируемого лица несет ответственность за оценку способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно и уместности применения принципа непрерывности деятельности, а также за надлежащее раскрытие в годовой финансовой отчетности в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности, за исключением случаев, когда руководство намеревается ликвидировать аудируемое лицо, прекратить его деятельность или когда у него отсутствует какая-либо иная реальная альтернатива, кроме ликвидации или прекращения деятельности.

Лица, наделенные руководящими полномочиями, несут ответственность за осуществление надзора за процессом подготовки годовой финансовой отчетности аудируемого лица.

Обязанности аудиторской организации по проведению аудита годовой финансовой отчетности

Наша цель состоит в получении разумной уверенности в том, что годовая финансовая отчетность аудируемого лица не содержит существенных искажений вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий, и в составлении аудиторского заключения, включающего выраженное в установленной форме аудиторское мнение. Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности и национальных правил аудиторской деятельности», позволяет выявить все имеющиеся существенные искажения. Искажения могут возникать в результате ошибок и (или) недобросовестных действий и считаются существенными, если можно обоснованно предположить, что в отдельности или в совокупности они могут повлиять на экономические решения пользователей годовой финансовой отчетности, принимаемые на ее основе.

В рамках аудита, проводимого в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности и национальных правил аудиторской деятельности», аудиторская организация применяет профессиональное суждение и сохраняет профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита. Кроме того, мы выполняем следующее:

– выявляем и оцениваем риски существенного искажения отчетности вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий; разрабатываем и выполняем аудиторские процедуры в соответствии с оцененными рисками; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения. Риск необнаружения существенных искажений отчетности в результате недобросовестных действий выше риска необнаружения искажений в результате ошибок, так как недобросовестные действия, как правило, подразумевают наличие специально разработанных мер, направленных на их сокрытие;

– получаем понимание системы внутреннего контроля аудируемого лица, имеющей значение для аудита, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения аудиторского мнения относительно эффективности функционирования этой системы;

– оцениваем надлежащий характер применяемой аудируемым лицом учетной политики, а также обоснованности учетных оценок и соответствующего раскрытия информации в годовой финансовой отчетности;

– оцениваем правильность применения руководством аудируемомго лица допущения о непрерывности деятельности, и на основании полученных аудиторских доказательств делаем вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с событиями или условиями, в результате которых могут возникнуть значительные сомнения в способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно. Если мы приходим к выводу о наличии такой существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в аудиторском заключении к соответствующему раскрытию данной информации в отчетности. В случае если такое раскрытие информации отсутствует или является ненадлежащим, нам следует модифицировать аудиторское мнение. Наши выводы основываются на аудиторских доказательствах, полученных до даты подписания аудиторского заключения, однако будущие события или условия могут привести к тому, что аудируемое лицо утратит способность продолжать свою деятельность непрерывно;

– оцениваем общее представление годовой финансовой отчетности, ее структуру и содержание, включая раскрытие информации, а также того, обеспечивает ли отчетность достоверное представление о лежащих в ее основе операциях и событиях.

Мы осуществляем информационное взаимодействие с лицами, наделенными руководящими полномочиями, доводя до их сведения, помимо прочего, информацию о запланированных объеме и сроках аудита, а также о значимых вопросах, возникших в ходе аудита, в том числе о значительных недостатках системы внутреннего контроля.

Мы предоставляем лицам, наделенным руководящими полномочиями, заявление о том, что нами были выполнены все требования в отношении соблюдения принципа независимости, и до сведения этих лиц была доведена информация обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые можно обоснованно считать угрозами нарушения принципа независимости, и, если необходимо, обо всех предпринятых мерах предосторожности.

Из числа вопросов, доведенных до сведения лиц, наделенных руководящими полномочиями, мы выбираем ключевые вопросы аудита и раскрываем эти вопросы в аудиторском заключении (кроме тех случаев, когда раскрытие информации об этих вопросах запрещено законодательством или когда мы обоснованно приходим к выводу о том, что отрицательные последствия сообщения такой информации превысят пользу от ее раскрытия).

Станкевич
Иван Вячеславович,
Заместитель генерального директора – Директор по аудиту

Квалификационный аттестат аудитора Министерства финансов Республики Беларусь № 0002137 от 2 октября 2013 года, без ограничения срока действия.

Свидетельство о соответствии квалификационным требованиям и требованиям к деловой репутации, предъявляемым к аудиторам, оказывающим аудиторские услуги в банках, банковских группах и банковских холдингах № 74 от 15 января 2014 года, без ограничения срока действия (дата последнего тестирования 29 декабря 2016 года).

Коршун
Александр Иванович
Заместитель начальника отдела аудита – аудитор

Квалификационный аттестат аудитора Министерства финансов Республики Беларусь № 0002271 от 3 апреля 2015 года, без ограничения срока действия.

Свидетельство о соответствии квалификационным требованиям к деловой репутации, предъявляемым к аудиторам, оказывающим аудиторские услуги в банках, банковских группах и банковских холдингах № 105 от 11 января 2018 года, без ограничения срока действия.

19 марта 2019 года

Сведения об аудируемом лице

Наименование: Открытое акционерное общество «Сберегательный банк «Беларусбанк».

Открытое акционерное общество «Сберегательный банк «Беларусбанк» зарегистрировано Национальным банком Республики Беларусь 27 октября 1995 года, регистрационный № 56.

Местонахождение: 220089, Республика Беларусь, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18.

Сведения об аудиторской организации

Наименование: Общество с ограниченной ответственностью «Эрнст энд Янг».

Свидетельство о государственной регистрации № 190616051, выданное Минским городским исполнительным комитетом 15 декабря 2014 года.

Местонахождение: 220004, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Клары Цеткин, 51А, 15-й этаж.

Центр Промышленной Оценки
• Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении аукциона

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
Продавец	ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, пр-т Машерова, 29

Предмет аукциона

Лот № 1. Гараж (здание специализированное автомобильного транспорта), общ. пл. **18,7 кв. м**, инв. № **700/С-90096**, по адресу: **Могилевская обл., г. Могилев, р-н ГСК з-да «Техноприбор», блок 18, гараж 968.** Составные части и принадлежности: одноэтажный панельный гараж с погребом и смотровой ямой. Начальная цена с НДС 20 % – **2 285,96 бел. руб.**

Лот № 2. Гараж (здание специализированное автомобильного транспорта), общ. пл. **18,7 кв. м**, инв. № **700/С-90097**, по адресу: **Могилевская обл., г. Могилев, р-н ГСК з-да «Техноприбор», блок 18, гараж 969.** Составные части и принадлежности: одноэтажный панельный гараж с погребом и смотровой ямой. Начальная цена с НДС 20 % – **2 285,96 бел. руб.**

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона перечисляется на р/с BY60BLBB30120191021390001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок заключения договора купли-продажи: 20 календарных дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета аукциона: победитель аукциона или единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 % (далее – единственный участник аукциона), обязан произвести оплату в размере 100 % стоимости имущества не позднее **20** календарных дней с момента заключения договора купли-продажи

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by.

Передача предмета аукциона победителю аукциона (единственному участнику аукциона), заключившему договор купли-продажи, производится по акту приема-передачи в течение 5 (пяти) рабочих дней с момента полной оплаты стоимости недвижимого имущества.

Победителю аукциона (единственному участнику аукциона) обратиться за государственной регистрацией перехода права собственности на недвижимое имущество после передачи ему имущества в установленном порядке.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона) возмещает стоимость услуг по оценке капитальных строений в срок не позднее 20 календарных дней с момента заключения договора купли-продажи в размере 213,48 белорусского рубля в отношении каждого капитального строения.

Расходы, связанные с организацией и проведением торгов, заключением (удостоверением) договора купли-продажи, в том числе оплатой государственной пошлины, государственной регистрацией договора и перехода права собственности на недвижимое имущество, а также с удостоверением сделки, включая оплату государственной пошлины, несет победитель аукциона (единственный участник аукциона), заключивший договор купли-продажи

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия

Дата и время проведения аукциона	**15.05.2019** в 15.00 по адресу: **г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».**
Дата и время окончания приема документов	**13.05.2019** до 17.00 по адресу: **г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».**
Контактные телефоны	**+375 17 280-36-37; +375 29 317-95-42. E-mail: auction@cpo.by**

Центр Промышленной Оценки
• Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении повторного аукциона

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
Продавец	ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, пр-т Машерова, 29

Предмет аукциона

Лот № 1. Квартира 2, общ. пл. **74,3 кв. м**, инв. № **500/D-70591**, по адресу: **г. Минск, ул. Карла Маркса, 33-2.** Начальная цена без НДС – **231 800,00 бел. руб.**

Лот № 2. Квартира 12, общ. пл. **67,8 кв. м,** инв. № **500/D-70611**, по адресу: **г. Минск, ул. Карла Маркса, 33-12.** Начальная цена без НДС – **212 800,00 бел. руб.**

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона перечисляется на р/с BY60BLBB30120191021390001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок заключения договора купли-продажи: 15 рабочих дней после проведения аукциона

Ограничения (обременения) прав на недвижимое имущество, установленные в связи с присвоением ему статуса памятника историко-культурного наследия по Лотам №№ 1–2. Новый собственник материальной историко-культурной ценности обязан в течение тридцати календарных дней со дня приобретения права собственности подписать охранное обязательство. Невыполнение этого требования является основанием для признания сделки недействительной.

Условия оплаты предмета аукциона: победитель аукциона или единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 % (далее – единственный участник аукциона), обязан произвести оплату в размере 100 % стоимости имущества не позднее **20** рабочих дней с момента заключения договора купли-продажи

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by.

Передача предмета аукциона победителю аукциона (единственному участнику аукциона), заключившему договор купли-продажи, производится по акту приема-передачи в течение 10 (десяти) рабочих дней с момента полной оплаты стоимости недвижимого имущества.

Победителю аукциона (единственному участнику аукциона) обратиться за государственной регистрацией перехода права собственности на недвижимое имущество после передачи ему имущества в установленном порядке.

Расходы, связанные с организацией и проведением торгов, заключением (удостоверением) договора купли-продажи, в том числе оплатой государственной пошлины, государственной регистрацией договора и перехода права собственности на недвижимое имущество, а также с удостоверением сделки, включая оплату государственной пошлины, несет победитель аукциона (единственный участник аукциона), заключивший договор купли-продажи

При приобретении Лота № 1 победитель аукциона или единственный участник аукциона заключает с Продавцом договор купли-продажи следующего имущества: водомер ((счетчик горячей воды), инв. № 61692577) – 72,30 бел. руб. с НДС 20 %, водомер ((счетчик холодной воды), инв. № 61692576) – 72,38 бел.

Вызваліцелі

ПЕРАДАВЫЯ БАТАЛЬЁНЫ 5-й АРМІІ...

У аперацыі «Баграціён» гэта армія сыграла важную ролю. А камандаваў ёй Мікалай Крылоў

Адным з самых таленавітых савецкіх военачальнікаў Другой сусветнай вайны быў двойчы Герой Савецкага Саюза, Маршал Савецкага Саюза Мікалай Іванавіч Крылоў.

16-гадовым юнаком у 1919 годзе ён уступіў у Чырвоную Армію. Потым Мікалай Крылоў камандаваў узводам, ротай, батальёнам. Ён змагаўся на Паўднёвым фронце і ў Закаўказзі, штурмаваў Спаск, браў Уладзівасток. У гады Вялікай Айчыннай вайны з 1941 года М. І. Крылоў у якасці начальніка аператыўнага аддзела штаба, начальніка штаба Прыморскай арміі, легендарнай 62-й арміі, камандарма-21, камандарма-5 ваяваў на Паўднёвым, Паўночна-Каўказскім, Сталінградскім, Данскім, Паўднёва-Заходнім, Заходнім, 3-м Беларускім франтах. Ён быў удзельнікам абароны Адэсы, Севастопаля, Сталінградскай бітвы, Смаленскай, Беларускай і Усходне-Прускай аперацый.

Аўтар гэтых радкоў акцэнтуе ўвагу чытачоў на ролі 5-й арміі і яе камандуючага Мікалая Крылова ў вызваленні Беларусі і асабліва ў правядзенні аперацыі «Баграціён», Віцебска-Аршанскай наступальнай аперацыі.

ЯК ВЫЗВАЛЯЛІ БАГУШЭЎСК

З кастрычніка 1943 года М. І. Крылоў стаў камандуючым 5-й арміі Заходняга фронту, які ў красавіку 1944 года перайменавалі у 3-і Беларускі фронт. У склад гэтай арміі ўваходзілі 72-і і 65-ы стралковыя карпусы ў складзе шасці дывізій, 153-я і 2-я гвардзейская танкавыя брыгады. Ужо ў першыя дні Беларускай наступальнай аперацыі 5-я армія была на перадавых пазіцыях.

Развіваючы наступленне, 23 чэрвеня 1944 года войскі 5-й арміі падышлі да ракі Лучоса. Але тут вораг, умела выкарыстоўваючы высокі бераг ракі, моцным агнём прыціснуў да зямлі батальён капітана Луева. Але нашы байцы знайшлі брод трошкі на поўдзень і нечакана нанеслі ўдар, знішчыўшы нямецкую часць і заняўшы на заходнім беразе Лучосы плацдарм. Дакладна гэтаксама атрымалася і ў іншым месцы, дзе перадавы рухомы атрад 854-га стралковага палка, неадступна пераследуючы адыходзячага ворага, сходу захапіў уведзены нямецкімі салдатамі мост, заняў на заходнім беразе Лучосы населены пункт Зарэчча, прыкрыўшы пераправу галоўных сіл дывізіі.

Камандуючы 5-й арміяй генерал-лейтэнант Мікалай Крылоў, кіруючы бітвай са свайго перадавога назіральнага пункта, кожную хвіліну быў у курсе баявых падзей. Там, дзе прыходзілася цяжка, камандарм дапамагаў артылерыяй, авіяцыяй і інжынернымі сродкамі.

У сярэдзіне дня 24 чэрвеня 1944 года 315-я і 144-я стралковыя дывізіі, пераадольваючы супраціўленне ворага, шчыльна падышлі да Багушэўска, які быў пераўтвораны нямецкім камандаваннем у моцны вузел абароны, прыкрыты трыма лініямі траншэй, дротавым і міннымі загародамі. Акрамя таго, на дарогах, якія праходзілі сярод балот, праз кожныя 100—150 метраў стаялі дрэва-земляныя брустверы ці бункеры, якія прыкрывалі штурмавыя гарматы. У самім горадзе амаль на кожным кроку ў руінах былі абсталяваны агнявыя кропкі.

Вось што ўспамінаў аб вызваленні Багушэўска 25 чэрвеня 1944 года сам Мікалай Іванавіч у артыкуле «На галоўным напрамку»:

«Але як бы моцна ні быў умацаваны Багушэўск, усё ж яго трэба было вызваляць, і вызваляць неадкладна. Ён з'яўляўся ключавым апорным пунктам у абароне ворага на напрамку галоўнага ўдару арміі і 3-га гвардзейскага кавалерыйскага корпуса. Сваім выгадным размяшчэннем ён трывала прыкрываў міжазер'е Кічына — Серакаротня, накіраванае на Сянно.

Я загадаў магутным артылерыйскім агнём і ўдарамі авіяцыі, а затым сіламі дзвюх стралковых дывізій, узмоцненых танкамі, атакаваць гэты апорны пункт ворага — Багушэўск...

Затым пры падтрымцы артылерыі і авіяцыі 3-га штурмавога авіякорпуса войскі арміі рушылі на штурм Багушэўска. 215-я стралковая дывізія сумесна з 153-й танкавай брыгадай двума палкамі наносіла ўдар з раёна Бугая на паўночную ўскраіну Багушэўска; 144-я стралковая дывізія і 2-я гвардзейская танкавая брыгада наступалі на Багушэўск з усходу і паўднёвага ўсходу. У бітве за Багушэўск воіны гэтых часцей і злучэнняў праявілі выключную смеласць і адвагу. І там, дзе праціўнік аказваў супраціўленне, адважная пяхота, уварваўшыся ў размяшчэнне ворага, знішчала яго агнём і гранатай у рукапашнай сутычцы. Ад пяхоты не адставалі і разлікі процітанкавых гармат. Бой у Багушэўску доўжыўся амаль усю ноч. Толькі да трох гадзін раніцы горад быў цалкам ачышчаны ад непрыяцеля. Было захоплена шмат палонных і трафеяў, у тым ліку два эшалоны харчавання, што накіроўваліся ў Германію».

НЕ ПУСЦІЦЬ ФАШЫСТАЎ НА ВІЦЕБСК

Да 26 чэрвеня войскі 5-й арміі прасунуліся ўперад на 110—115 км і выйшлі да рэк Ула і Усвейка. У той жа час раніцай гэтага дня група нямецкіх салдат і афіцэраў на чале з камандзірам 206-й пяхотнай дывізіі генералам Хітэрам прарвалася на Замашэнне, за 20 км на паўднёвы захад ад Віцебска, а другая не менш моцная група з астаткаў 4-й авіяпалявой, 197-й і 246-й пяхотных дывізій ворага ўдарыла ў напрамку прамежка паміж азёрамі Саро і Бораўна, мяркуючы тут прарвацца на Лепель.

Праз шмат гадоў камандзір 72-га корпуса генерал Казарцаў, які ў той час знаходзіўся на назіральным пункце ў Чашніках, успамінаў:

«У 10.50 26 чэрвеня займеў па радыё наступны загад камандарма-5 (М. І. Крылова): «63-ю стралковую дывізію з 153-й танкавай брыгадай і палком самаходна-артылерыйскіх установак-152 неадкладна накіраваць па маршруце Мялешкі, саўгас Ходцы і заняць паласу абароны на фронце Задарожжа, Быкава з задачай не падпускаць групу праціўніка, якая прарвалася ў кірунку Віцебска, і контратакамі знішчыць яе. Астатнія дывізіі рухаць па раней зададзеным маршруце да Бярэзіны».

Генерал Казарцаў павярнуў полк другога эшалона 63-й стралковай дывізіі, вобразна кажучы, па камандзе «кругом!». Частку яго пасадзіў на аўтамашыны і перакатамі накіраваў да саўгаса «Ходцы» (29 км на паўднёвы захад ад Віцебска), дзе надзейна прыкрыў трохкіламетровы прамежак паміж азёрамі Саро і Бораўна.

У гэты час асноўныя сілы 63-й стралковай дывізіі, перадаўшы сваю паласу 277-й стралковай дывізіі, здзейснілі 80-кіламетровы марш і да выходу 26 чэрвеня выйшлі да часцей іх узмацнення ў раён Замашэння (19 км на паўднёвы захад ад Віцебска). Тут яны ўступілі ў жорсткі бой з групамі нямецкіх салдат і афіцэраў, якія рваліся на поўдзень.

28 чэрвеня 1944 года часці 5-й арміі блізка падышлі да ракі Бярэзіны. Дабіваць рэшткі часцей віцебскай групоўкі ворага, акружаных у лясах паміж Чашнікамі і возерам Лукамль, Мікалай Крылоў даручыў 159-й і 215-й стралковым дывізіям, якім актыўна дапамагалі партызаны брыгады імя Заслонава.

Менавіта ў той памятны дзень, 28 чэрвеня, за ваенны талент, камандзірскае майстэрства, праяўленыя пры вызваленні Беларусі ў час аперацыі «Баграціён», камандуючаму 5-й арміяй генерал-лейтэнанту Мікалаю Іванавічу Крылову было прысвоена званне генерал-палкоўніка.

БАРЫСАЎ, БУДСЛАЎ, ВІЛЕЙКА, СМАРГОНЬ...

Вельмі важна, што 5-я армія 3-га Беларускага фронту першай фарсіравала раку Бярэзіну і ўдзельнічала ў вызваленні горада Барысава. І зноў з самага лепшага боку праявіў сябе батальён капітана Луева, які ўвесь час абапіраўся на разведчыкаў партызанскай брыгады «Жалязняк». Бясшумна фарсіраваўшы Бярэзіну, байцы ўдарылі па ворагу, знішчыўшы два кулямётныя разлікі, захапіўшы шашэйны мост. За батальёнам капітана Луева ноччу пераправіліся астатнія батальёны палка.

У апошні дзень чэрвеня 1944 года часці 5-й арміі перарэзалі шашу Бягомль — Мінск. На працягу 1 і 2 ліпеня 1944 года войскі 5-й арміі прасунуліся на 50—60 км. К зыходу 2 ліпеня часці 72-га стралковага корпуса, вызваліўшы Параф'янава і Будслаў, перарэзалі на гэтым участку чыгунку Полацк — Вілейка, а левафлангавы перадавы атрад корпуса заняў важны вузел шашэйных дарог — Даўгінава.

2 ліпеня войскі 5-й арміі на чале з М. І. Крыловым нанеслі ўдар па Вілейцы. Націск быў настолькі моцным, што ні адзін нямецкі акупант не выйшаў з горада. У сярэдзіне дня з ходу захапілі пераправы праз Вілію. У гэты ж дзень пераправіліся цераз яе і вечарам завязалі бой за Смаргонь.

За ўмелае і выдатнае камандаванне войскамі ў Беларускай наступальнай і Усходне-Прускай аперацыях Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 19 красавіка 1945 года М. І. Крылову было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

Ва ўзнагародным лісце аб прысваенні Мікалаю Іванавічу гэтага высокага звання камандуючы войскамі 3-га Беларускага фронту генерал арміі Іван Чарняхоўскі пісаў:

«Праведзеныя 5-й арміяй аперацыі па сваім размаху, рашучасці дзеянняў, тэмпах руху, умелым манеўры на полі бою і выніках з'яўляюцца павучальнымі аперацыямі ў сучаснай вайне».

* * *

Пасля перамогі над Германіяй 5-я армія ў поўным складзе была перакінута на Далёкі Усход і ўключана ў склад Далёкаўсходняга фронту. За паспяховы разгром супрацьстаячых груповак Квантунскай арміі М. І. Крылоў 8 верасня 1945 года быў другі раз удастоены звання Героя Савецкага Саюза.

З кастрычніка 1945 года Мікалай Іванавіч займаў вельмі адказныя ваенныя пасады. У 1962 годзе яму было прысвоена званне Маршала Савецкага Саюза. У сакавіку 1963-га М. І. Крылоў быў прызначаны Галоўнакамандуючым Ракетнымі войскамі стратэгічнага прызначэння СССР — намеснікам міністра абароны СССР.

Сярод узнагарод М. І. Крылова былі палкаводчыя ордэны Суворова першай ступені і Кутузава першай ступені, чатыры ордэны Леніна, чатыры ордэны Чырвонага Сцяга, ордэн Кастрычніцкай рэвалюцыі, шмат медалёў, 8 ордэнаў і медалёў замежных краін.

Мікалая Іванавіча не стала 9 лютага 1972 года — на 70-м годзе жыцця.

Такім чынам, з імем гэтага чалавека звязана вызваленне многіх гарадоў і населеных пунктаў Беларусі, у тым ліку Багушэўска, Віцебска, Барысава, Бягомля, Будслава, Даўгінава, Вілейкі, Смаргоні.

На жаль, імя гэтага чалавека ў Беларусі ніяк не ўвекавечана. Нават у шасцітомнай «Энцыклапедыі гісторыі Беларусі» няма хаця б кароткай біяграфічнай даведкі аб ім. Але ж выправіць недарэчнасць ніколі не позна. Асабліва сёлета, калі святкуем 75-годдзе вызвалення, да якога Мікалай Крылоў меў самае непасрэднае дачыненне.

Эмануіл ІОФЕ,
доктар гістарычных навык.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Каб помнілі...

«МАМА КАЗАЛА, КАЛІ БУДУ ПЛАКАЦЬ, ТО ЯНА ПАКІНЕ МЯНЕ Ў ЛЕСЕ...»

Красавік заўсёды радуе мяне першымі птушкамі, кветкамі, яркімі фарбамі — зялёнай, жоўтай, чырвонай і... шчодрай прымессю чорнай. Асабліва — 11 красавіка, у Міжнародны дзень вызвалення вязняў фашысцкіх лагераў смерці. На слыху найбуйнейшыя — Бухенвальд, Дахау, Асвенцім, Трасцянец... А колькі было іншых, амаль невядомых...

КАЛІ пачалася вайна, мы праводзілі тату ў райцэнтр, на фронт. Мяне, пяцігадовую, амаль усю дарогу ён нёс на руках, а мама, цяжарная, ішла побач.

У памяці і кашмары ад прыходу немцаў. Паліцаі (сярод нашых вяскоўцаў іх было чамусьці шмат) прыйшлі да нас на падворак і апісалі вазок ламачча, якое сусед прывёз на дровы: усё, маўляў, было ваша — стала нямецкае.

Яшчэ адзін ікні паслугач праз усю вёску (хата была ў самым канцы) вёў захопнікаў, каб менавіта ў нас, сям'і франтавіка, забраць цялушку. А стараста, дзелячы калгасныя пасевы жыта, не даў нам ніводнага метра. Маме сказаў: «Хай цябе Сталін корміць, калі твой гаспадар за яго ваюе».

А тата і сапраўды ваяваў. Казаў, што ў яго ды іншых салдат былі вінтоўкі і гарматы, — не было патронаў і снарадаў. Не дзіва, што пры абароне Кіева — разам з сотнямі тысяч іншых салдат — ён трапіў у палон, у лагер, які размяшчаўся на тэрыторыі цукровага завода ў горадзе Канатопе і ў якім умовы былі проста невыносныя...

Тату выручыў дзядуля-ўкраінец: выдаў яго за сына і выкупіў у немцаў-ахоўнікаў за бутэльку гарэлкі і кавалак сала. Гэткім жа чынам той дзед Грыгарэнка вызваліў яшчэ некалькі палонных.

Тата, дабраўшыся дахаты, заняўся кавальскай справай, дапамагаў акружэнцам. Нехта данёс на яго немцам, і мы ўсёй сям'ёй апынуліся ў партызанаў, потым — удзвюх з мамай — у нейкай далёкай вёсцы, а калі тую спалілі, жыць сталі на астравах сярод балот. Я там моцна захварэла, і жыхар вёскі Камаровічы Андрэй Ярмалінскі пашкадаваў: прытуліў нас у сваім курэні (гэта — нешта сярэдняе паміж зямлянкай і буданом). Праўда, прытуліў ненадоўга.

ПОМНЮ, як аднойчы (гэта быў красавік 44-га) дзядзька закрычаў: «Немцы!» Мы з мамай ледзь паспелі выбрацца... І гэта, як аказалася, добра, што спалі ў тым, у чым хадзілі, бо ўсіх (мужчын асобна і першымі, а потым астатніх) пагналі ў найбліжэйшую вёску. Наша, другая калона з жанчын і дзяцей — хто ў світках, хто ў лапцях, хто без — крочыла па ледзяной вадзе. Немцы — у дыхтоўных ботах амаль да паясніцы — ішлі з сабакамі па ўзбочынах дарогі.

Толькі надвячоркам нас прыгналі ў вёску Клясаў нашага ж Петрыкаўскага раёна, за высокі калючы дрот, дзе стаялі хіба дзве хаціны без вакон і дзвярэй. Там нас пазнала жанчына з вёскі Беразнякі. Ад яе мы даведаліся, што цяпер, адступаючы, немцы ўсіх, каго дзе зловяць, прымаюць за партызанаў і страшэнна лютуюць. Ва ўсякім разе, нас у тым загоне ніхто нічым не карміў. Адзінае — каля плота была старая мелкая студня без зруба. Матулі станавіліся перад ёй на калені, кацялком даставалі ваду — падавалі дзецям, каб пілі малымі глыткамі і тым самым заглушалі голад.

Некалькі пажылых жанчын (дужэйшых і маладзейшых штодзень некуды вывозілі, і назад яны не вярталіся) сталі прасіць, каб ахоўнікі выпусцілі іх пахадзіць па вёсках, пажабраваць: выпрасіць хоць трохі ежы. Толькі праз тры дні тром жанчынам, дзеці якіх заставаліся за дротам, гэта дазволілі.

Што можна было выпрасіць у красавіку 1944-га? Ды, можна сказаць, што нічога: давалі хто некалькі бульбін, хто кавалак качана кіслай капусты.

Як было размеркаваць гэта на дзясяткі галодных дзяцей? Але ж матулі неяк дзялілі і, галоўнае, спадзяваліся, што пойдуць па хатах заўтра і зноў мо нешта прынясуць.

Так не выйшла: на наступны дзень з самай раніцы пад'ехала некалькі грузавікоў, накрытых брызентам. Немцы — а іх было шмат — зайшлі на тэрыторыю нашага загона. Адзін па-руску загадаў пастроіць усіх дзяцей, іншыя — хадзілі паміж радамі, пальцамі ў скураных пальчатках некага тыцкалі ў грудзі і ставілі асобна.

Я, знясіленая голадам, сядзела на парозе хаты. Калі немцы падышлі да яе, мама з цёткай Параскай сказалі, што я і тыя дзеці, што ў хаце, — тыфозныя. Гэта спрацавала, бо я была нагала пастрыжанай пасля хваробы, з болькамі вакол рота, якія лопаліся і крывавілі. Такія дзеці немцаў не цікавілі.

...ДОЎГАЕ жыццё ў лесе без ежы, без вопраткі, лазні зрабіла маю маму непазнавальна жорсткай. Яна казала, каб я не плакала і нічога не прасіла, а то яна пакіне мяне ў лесе адну. Гэты жах забіваў усе жаданні. Я стала маўчаць нават тады, калі нясцерпна балеў жывот: дарослыя прасілі нас не есці жалуды ці хоць не налягаць. А як было ўтрымацца, калі ад голаду цямнела ў вачах...

Тых здаравейшых дзяцей немцы пагрузілі ў крытыя грузавікі і павезлі. Іх матуль, што кідаліся ўслед, жорстка білі прыкладамі.

...У суботу напярэдадні Вялікадня цётка Параска ўсё ж дапрасілася пайсці пажабраваць. Мама засталася з дзецьмі. Яна спрабавала дастаць са студні вады, але не было вяроўчыны, каб зачапіць кацялок — ёю падперазалася цётка.

З вёскі яна прынесла некалькі бульбін, палову качана капусты і трошкі тоўчанай бульбы з ільняным семем. Нічога смачнейшага я ніколі не ела!

Ноччу савецкія самалёты бамбілі вёску. Загінула некалькі коней. Немцы дазволілі жыхарам забраць мяса. Каб зварыць яго, нажабраванага, мама з цёткай Параскай разламалі вароты хлява, расклалі вогнішча... Елі дзе сырое, дзе падгарэлае. А потым...

Вартаўнікоў вакол загона стала менш, і цётка Параска падбіла маму ўцякаць, пакуль немцы, адступаючы, не расстралялі, не «знішчылі сляды».

У дажджлівую ноч, калі паліцаі-вартаўнікі пахаваліся ў будках, некалькі жанчын падгрэбліся пад калючым дротам за хлявом і рушылі ў лес. Па ім мы блукалі амаль два месяцы. Елі кісліцу, снітку, маладыя хваёвыя пупышкі, ад якіх усё цела пахла смалой. Што-нішто давалі вяскоўцы, якія таксама ратаваліся ў лесе.

Толькі ў ліпені нашу вёску Брынёў вызвалілі ад немцаў, і мы змаглі вярнуцца дамоў, але былі настолькі знясілены, што нас не пазнавалі не толькі чужыя, але і родная бабуля, маміна мама! Яна і сказала, што нас ужо не чакалі, бо лічылі, што мы загінулі ў спаленым Падозбіне...

Пазней я спрабавала адшукаць сляды людзей, што былі разам з намі ў Клясаве. Даведалася, што жанчын немцы бралі капаць траншэі, а потым вывезлі ў Асвенцім. Сляды дзяцей згубіліся ў Мінску.

Я туды потым ездзіла — у музей гісторыі вайны, убачыла скрынку з галоўкамі суставаў спаленых дзяцей і не вытрымала — выйшла на вуліцу.

Што яшчэ расказаць пра сябе? Расла адна. У першы клас пайшла толькі ў дзевяць гадоў. Раней не пускалі хваробы. Сястрычку маю мама нарадзіла дачасна, і яна хутка памерла. Тата таксама цяжка хварэў — астма, ногі. Ён нават пасведчанне ветэрана не паспеў атрымаць. Такі вось лёс у дзяцей вайны, якія выжылі.

Ніна Кандрашонак,
г. Петрыкаў.

Весткі з месцаў

«І НЕЛЬГА ЯЕ НЕ ЛЮБІЦЬ»

Цяжка цяпер «адарваць» дзяцей ад мабільных тэлефонаў, цяжка захапіць іх нечым іншым — прыгажосцю роднага слова, спортам альбо — мінуўшчынай... Але ж рабіць гэта неяк трэба.

Цягам многіх гадоў мы з вучнямі ды іх бацькамі збіралі розныя рэчы і вырабы, стваралі этнаграфічны куток «Скарбніца». Сёння ў ім больш за сто экспанатаў, наскрозь прасякнутых беларускім духам. Вучні-экскурсаводы з ахвотай апавядаюць, як да нас трапіла тая ці іншая рэч, як яе выкарыстоўвалі ў «мінулым» жыцці. Дзевяцікласнік Арцём Марцулевіч, напрыклад, любіць расказваць пра печ, якую зрабіў творчы калектыў паважаных мною бацькоў і дзяцей 9 «А» класа і якая некалі была (а ў многіх хатах і застаецца) цэнтрам жыцця. У печы нашы бабулі варылі ежу, пяклі хлеб, духмяныя пірагі ды іншую смакату. На ёй жа добра было пагрэцца, асабліва ў сцюжу. А побач з печчу — традыцыйныя прылады працы: маслабойка, начоўкі, качалка, пранік. Нашы вучні добра ведаюць (і іншым расказваюць), што для чаго і як чым карыстацца.

Важнае месца ў нашай калекцыі адведзена ткацтву: тут самапрадка, кудзеля, калаўрот, матавіла, сукала, чаўнакі, верацёны...

Сапраўднае захапленне выклікаюць і лямпы-газніцы! Што ўжо казаць пра шыкоўную мэблю канца XIX стагоддзя: камоду, куфар, трумо, фатэль... Усё гэта змайстраваў і падарыў нам бацька аднаго з нашых вучняў разьбяр па дрэве Віталь Іванавіч Тугай.

Кідаюцца ў вочы і старая швейная машынка, жаночыя сумачкі 20—30-х гадоў мінулага стагоддзя, цэлая экспазіцыя разнастайных хустак. Нашы прабабулі таксама сачылі за модай. Моладзь з замілаваннем разглядае даматканыя дываны, ручнікі, вышываны, сурвэткі-абрусы. Яны прайшлі выпрабаванні і шчасцем, і бядою, але не стаміліся радаваць людзей. Аб гэтым гасцям нашай «Скарбніцы» з імпэтам расказвае дзевяцікласніца Таццяна Чапрасава і прапануе на ўспамін зрабіць здымкі ў адмысловай фотазоне.

...Трэба сказаць, што экскурсіі ў сваёй «Скарбніцы» мы праводзім не толькі для нашых школьнікаў, але і запрашаем дзяцей з іншых навучальных устаноў, кіраўнікоў прадметных метадычных аб'яднанняў, жыхароў раёна. Адным словам, у гэтым музейным кутку — наша гісторыя, наша спадчына, наша мілая Беларусь. І нельга яе не любіць.

Валянціна Яткоўская, настаўніца беларускай мовы і літаратуры сярэдняй школы № 22
г. Гродна.

Уражанні

«Цягне сюды — як дамоў...»

Наш славуты Нарачанскі край я палюбіла з першай сустрэчы. Добра помню, як уразіла тады, чвэрць стагоддзя назад, унікальнасць гэтых мясцін, іх прыродная прыгажосць: возера, лес, гаючае паветра, мноства красак і птушак, а ўжо людзі...

З тых часоў, каб падтрымаць здароўе, я штогод старалася з'ездзіць на Нарач і такім чынам рабілася жывой сведкай развіцця санаторыя «Прыазёрны». У кожны прыезд бачыла нешта новае: лазневы комплекс з басейнам, гасцініцы-катэджы, адрамантаваныя карпусы, танцавальную залу... Да ўсяго там заўсёды панавалі чысціня і ўтульнасць, прыцягвала бібліятэка, па-нашаму шчодры «шведскі стол»...

А таму зусім не дзіўна, што ў санаторыі можна сустрэць не толькі жыхароў Беларусі ды краін былога Саюза, але і далёкага замежжа: Ізраіля, Швейцарыі, Германіі, ЗША... Летась, напрыклад, мне пашчасціла пазнаёміцца з сужэнцамі, якія аднойчы прыехалі ў санаторый паасобку і пасля гэтага ўжо 11 гадоў прыязджаюць разам. Самыя добрыя водгукі давялося пачуць ад гасцей з Расіі, Украіны, Літвы, Азербайджана... А найбольш, помню, уразілі словы сужэнцаў з Масквы, якія сказалі, што сюды іх цягне прыкладна гэтак жа, як... дамоў.

З тымі ж пачуццямі еду на Нарач я і заўсёды ганаруся: нам сапраўды ёсць што паказаць і сабе, і замежнікам, ёсць чым ганарыцца.

Соф'я Жыбулеўская, *г. Мінск.*

«Я зноў выбіраю «Звязду»

«Бо яна — як адданы сябар»

...Падчас адпачынку два тыдні маркоціўся без любімай «Звязды»: не было яе ў бібліятэках санаторыя і аграгарадка Парэчча, не было і ў продажы. Адкуль...

Раней лічыў я, што газета —
З паперы зроблены прадмет.
Ды памыляўся ўсё ж пры гэтым,
Бо ўбачыў шмат жывых прыкмет:
Газета мае дзень народзін
(я ж супраць праўды не грашу),
Імя, характар, стыль паводзін,
Свой розум, голас і душу...

А таму, відаць, і для мяне, і для многіх «Звязда» не проста крыніца інфармацыі, але ў пэўным сэнсе і сапраўдны, адданы сябар, якога не хапае, без якога сумуеш у тыя дні, калі пустуе паштовая скрынка ці калі сам з нейкіх прычын адлучаешся з дому. І тады ўжо чакаеш сустрэчы — з пэўнымі журналістамі, з роднай мовай.

«Звязда» цікава расказвае пра розныя куточкі Беларусі, пра харство нашай прыроды, адметных людзей. Маю ўвагу заўсёды прыцягваюць артыкулы на ваенную, гістарычную і прававую тэматыку, канкрэтныя жыццёвыя парады, з задавальненнем і заўжды чытаю рубрыкі «Неасабісты суб'ектыў», «Простая мова», «Так ці не?»...

Адметнай асаблівасцю газеты з'яўляецца і тое, што яна заўсёды ў шчырым дыялогу са сваімі падпісчыкамі, якія, у сваю чаргу, дзеляцца на тых, хто проста чытае, і тых, хто яшчэ і піша. На мой погляд, іншыя выданні могуць толькі пазайздросціць, бо няма ў іх такіх аўтараў, як спадарыні Валянціна Гудачкова, Соф'я Кусянкова, Ніна Бурко, Любоў Чыгрынава, спадары Валерый Гаўрыш, Мікалай Старых, сужэнцы Астроўскія і многія, многія іншыя. Гэта ж цэлы згуртаваны калектыў, клопатам якога трымаюцца любімыя рубрыкі «Хто каго?», «...Народ на провадзе!», «Што людзі пішуць»...

Дык няхай жа не змяншаецца колькасць прыхільнікаў любімай «Звязды», хай шчасціць усім — і рупліўцам-стваральнікам газеты, і яе аўтарам, і ўсім чытачам!

А яшчэ хочацца пажадаць нам, каб жыла наша мова, каб у жыцці і, адпаведна, на старонках газеты, было менш дрэнных навін і паболей добрых!

Аляксандр Матошка,
в. Янкавічы, Расонскі раён.

Пошту чытала Валянціна ДОЎНАР.

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ
«ДЖИЛИ НА УДАЧУ»

1. Организатор Рекламной игры.

Общество с ограниченной ответственностью «Лакшери Моторс плюс», далее – именуемое «Организатор», адрес: 220020, г. Минск, ул. Орловская, 88, учетный номер плательщика – 193002528.

2. Наименование Рекламной игры.

Рекламная игра, проводимая Организатором, носит название «Джили на удачу».

3. Территория проведения Рекламной игры.

Рекламная игра «Джили на удачу» проводится в Автоцентре ООО «Лакшери Моторс плюс» по адресу: г. Минск, ул. Орловская, 88.

4. Срок начала и окончания Рекламной игры.

Рекламная игра проводится с 11 апреля 2019 года по 24 декабря 2019 года включительно (включая период розыгрышей, вручения призов и публикацию результатов проведения рекламной игры).

5. Состав комиссии по проведению Рекламной игры.

Председатель комиссии – Садовников Павел Васильевич, директор ООО «Лакшери Моторс плюс»;

Заместитель Председателя комиссии – Садовникова Виктория Игоревна – зам. директора ООО «Лакшери Моторс плюс»;

Члены комиссии:

1. Роткович Светлана Леонидовна – маркетолог ООО «Лакшери Моторс плюс»;
2. Федорович Елизавета Сергеевна – маркетолог СЗАО «БЕЛДЖИ»;
3. Сирина Наталья Владимировна – руководитель отдела маркетинга, ЧТУП «Бизес Кар».

6. Наименование товаров и/или услуг, или их групп, в целях стимулирования реализации которых проводится Рекламная игра.

Игра проводится в целях стимулирования продаж автомобилей Geely, включая автомобили с обновленной комплектацией и новые модели автомобилей, появившиеся в период проведения данной Рекламной игры (далее – автомобили Geely), в автоцентре ООО «Лакшери Моторс плюс» на ул. Орловской, 88, г. Минск.

7. Участники Рекламной игры.

7.1. Участниками Рекламной игры могут быть физические лица, граждане Республики Беларусь, а также иностранные граждане, достигшие 18 лет (далее – Участники).

7.2. Участниками Игры не могут быть лица, состоящие в трудовых отношениях с Организатором, супруг (супруга) таких лиц, их близкие родственники, лица, находящиеся с такими лицами в отношениях свойства, члены комиссии по проведению Рекламной игры.

8. Состав и размер призового фонда.

Призовой фонд Рекламной игры сформирован за счет имущества и денежных средств Организатора. Общий размер Призового фонда составляет 24 690 (двадцать четыре тысячи шестьсот девяносто) белорусских рублей 50 (пятьдесят) копеек.

Приз	Наименование текущего приза	Далее	Кол-во, шт.	Цена единицы с НДС в BYN	Всего с НДС
1	Geely Emgrand 7(FE-3), Седан, Standard, 1.5, Бензин, МКПП5, 4x2, Интерьер: черный, Цвет: жемчужно-серебристый, Y4K8824S9KB000205	Geely Emgrand 7 (FE-3)	1	21 850,00	21 850,00
	и денежная сумма для уплаты подоходного налога	денежная сумма для уплаты подоходного налога	1	2 840,50	2 840,50
	Итого				**24 690,50**

9. Условия участия в Рекламной игре.

9.1. Для участия в Рекламной игре необходимо в период 11 апреля 2019 года по 10 декабря 2019 года включительно совершить покупку автомобиля Geely в автоцентре ООО «Лакшери Моторс плюс» на ул. Орловской, 88, г. Минск, и выразить согласие на участие в Рекламной игре путем заполнения дополнительного приложения к договору.

9.2. Каждая покупка автомобиля, соответствующая условиям Рекламной игры, участвует в розыгрыше.

9.3. Определение Участников Рекламной игры производится по каждой произведенной покупке отдельно. Порядковые номера для розыгрыша присваиваются Организатором в алфавитном порядке согласно фамилии, имени и отчеству Участников.

10. Место, дата, время и порядок розыгрыша призового фонда, порядок определения выигравшего участника Рекламной игры.

10.1. Розыгрыш Призового фонда проводится открыто в присутствии Комиссии **11 декабря 2019 года в 13.00** по адресу: г. Минск, Орловская, 88, Автоцентр ООО «Лакшери Моторс плюс».

10.2. К моменту розыгрыша данные об Участниках Рекламной Игры (т. е. лицах, которые осуществили действия, предусмотренные п. 9.1. настоящих Правил) формируются в Список Участников, с указанием фамилии, имени, отчества Участников, номера и даты договора, контактного номера телефона и почтового адреса. Каждому Участнику Рекламной игры в Списке Участников последовательно присваивается индивидуальный порядковый номер в алфавитном порядке согласно фамилии, имени и отчеству Участников. Все порядковые номера имеют одинаковую разрядность.

10.3. Для проведения розыгрыша используется специальный вращающийся барабан и набор шаров в количестве 10 штук с номерами от 0 по 9.

Из состава Комиссии выбирается секретарь для извлечения шаров из барабана.

Определение выигрышного номера получателя Приза происходит путем его формирования слева направо из номеров шаров, поочередно извлекаемых из барабана.

10.4. Для определения цифры первого слева разряда выигрышного порядкового номера секретарь помещает в барабан шары с номерами от 0 по первую слева цифру последнего порядкового номера Участника игры в Списке Участников. Секретарь извлекает из барабана один шар. Номер извлеченного шара вносится в протокол и записывается в первый слева разряд формируемого выигрышного номера.

10.5. После этого в барабан загружаются все десять шаров, шары перемешиваются, и из барабана извлекается шар, номер которого определяет цифру следующего разряда выигрышного номера. Номер шара вносится в протокол, производится проверка на наличие полученной комбинации цифр разрядов в соответствующих разрядах порядковых номеров в Списке Участников и при наличии совпадения выпавший номер шара записывается в соответствующий разряд выигрышного номера. В противном случае извлеченный шар не возвращается в барабан, и секретарь извлекает следующий шар. Шары извлекаются до тех пор, пока полученная комбинация цифр разрядов не попадает в диапазон соответствующих разрядов порядковых номеров в Списке Участников.

10.6. Победитель получает автомобиль Geely Emgrand 7 (FE-3) и денежную сумму для уплаты подоходного налога в размере 2 840,50 (две тысячи восемьсот сорок) белорусского рубля 50 (пятьдесят) копеек.

11. Срок и способ информирования выигравшего Участника, порядок вручения приза.

11.1. Организатор уведомляет Победителя о выигрыше Приза посредством направления почтового уведомления и уведомления по телефону **до 14 декабря 2019 года включительно.**

11.2. Приз торжественно вручается Победителю лично **15 декабря 2019 года**, либо в период с 14 декабря 2019 года по 24 декабря 2019 года включительно, по предварительной договоренности с организатором, по адресу: г. Минск, Орловская, 88, Автоцентр ООО «Лакшери Моторс плюс». При получении Приза Победителю необходимо предъявить Организатору документ, удостоверяющий личность (паспорт).

11.3. В случае если Победитель розыгрыша не явился за получением Приза в указанные сроки (ввиду его отъезда, смены места жительства и/или телефона, болезни, не истребования уведомления из почтового отделения и др.), победитель теряет право на получение Приза, и Приз данного Победителя остается в распоряжении Организатора.

11.4. Победитель вправе передать право на получение Приза другому лицу в соответствии со сроками, указанными в пункте 11.2, письменно извещает организатора посредством предоставления заявления с приложением копии паспорта Победителя и лица, которому будет осуществляться передача приза.

11.5. Денежная компенсация стоимости Приза не производится.

11.6. При получении Приза Победитель несет все права и обязанности по уплате подоходного налога в бюджет Республики Беларусь. Начисление, удержание и перечисление подоходного налога проводится в порядке, установленном Особенной частью Налогового кодекса Республики Беларусь и осуществляется Организатором Рекламной игры. Удержание с Победителя Рекламной игры подоходного налога, исчисленного Организатором в соответствии с законодательством Республики Беларусь, производится Организатором (выступающим налоговым агентом) в момент выдачи Приза из денежной части Приза – денежная часть приза удерживается Организатором для уплаты подоходного налога в установленном размере.

11.7. Победитель Рекламной игры, претендующий на получение Приза, обязуется заполнить и подписать все необходимые для его получения документы, предоставляемые Организатором, выполнить все условия, предусмотренные Правилами, а также формальности, необходимые для получения Приза.

11.8. Организатор Рекламной игры не несет ответственности за любые риски, связанные с повреждением Приза и его эксплуатацией, возникшие после передачи Приза Победителю.

12. Порядок информирования об условиях и результатах Рекламной игры.

12.1. Правила проведения Рекламной игры вместе с реквизитами государственной регистрации публикуются до начала Рекламной игры в газете «Звязда», а также размещаются на сайте Организатора www.geely.by.

12.2. Сведения о результатах розыгрыша публикуются до 20 декабря 2019 года включительно в газете «Звязда», а также размещается на сайте Организатора www.geely.by.

Телефон для справок: 7991 (velcom, MTC, life).

13. Общие условия Рекламной игры.

13.1. Принимая участие в Рекламной игре, Участник подтверждает свое ознакомление и согласие с Правилами и со всеми условиями участия в Рекламной игре.

13.2. Результаты Рекламной игры будут являться окончательными. Все споры решаются в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

13.3. Участвуя в Рекламной игре, ее Участники соглашаются с тем, что их имена, отчества, фамилии, фотографии могут быть использованы в рекламных целях Организатора без уплаты какого-либо вознаграждения Участникам. Участники соглашаются давать рекламные интервью об участии в Рекламной игре.

13.4. Все возможные претензии Участников в отношении организации и условий передачи Приза должны быть адресованы непосредственно Организатору Рекламной игры по адресу: 220020, г. Минск, ул. Орловская, 88. Организатор не вступает в споры между Участниками относительно определения собственника выигранного Приза и/или претендентов на получение Приза.

13.5. Информацию об условиях участия и Правилах проведения Рекламной игры можно получить по телефону «горячей линии»: 7991 (velcom, MTC, life) с 8:00 до 20:00 ежедневно, за исключением государственных праздников.

Свидетельство о государственной регистрации рекламной игры № 3522
от 08.04.2019 выдано Министерством антимонопольного
регулирования и торговли Республики Беларусь

Извещение о проведении 22 апреля 2019 года повторных торгов по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 5»

Предмет торгов
«весовая проходная» общей площадью 62,2 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 601/С-21229 (составные части и принадлежности: одноэтажное панельное здание весовой проходной с технологической асфальтобетонной площадкой а, пешеходной дорожкой а1); «административно-производственный корпус» общей площадью 346,6 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 601/С-21228 (составные части и принадлежности: одноэтажное бетонное здание административно-производственного корпуса с двумя пристройками Б1/к, В1/к); «здание мехмастерских» общей площадью 347,7 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 601/С-21226 (составные части и принадлежности: одноэтажное блочное здание мехмастерских с пристройкой Б1/к); «бытовой корпус» общей площадью 187,6 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 601/С-21227 (одноэтажное кирпичное здание бытового корпуса); «туалет кирпичный» общей площадью 4 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 601/С-21225 (одноэтажное здание кирпичного туалета); «водопроводная сеть» с инв. № в ЕГРНИ 601/С-21231 (составные части и принадлежности: водопроводная сеть В, артезианская скважина В1, водопровод В2); «электросеть» с инв. № 601/С-21234 (составные части и принадлежности: электросеть, состоящая из девяти участков сети 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, комплектной трансформаторной подстанции 1.10 с опорой линии электропередачи 1.10.1); «трансформатор силовой», инв. № 706
Сведения о земельном участке: площадь – 1,1412 га, кадастровый номер – 623200000028000002
Местонахождение – Республика Беларусь, Минская обл., Логойский р-н, район, г. п. Плещеницы
Начальная цена – 74 750,00 бел. руб. без учета НДС
Сумма задатка – 7 475,00 бел. руб.

Продавец имущества: ОАО «ДСТ № 5», г. Минск, ул. Лукьяновича, 4-253.

Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, к. 10.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 5», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет государственного предприятия «МГЦН» № BY34 BPSB 3012 1049 7101 9933 0000 в Региональной дирекции № 700 по г. Минску и Минской области ОАО «БПС-Сбербанк», 220035, г. Минск, пр-т Машерова, 80, БИК BPSBBY2X, УНП 190398583, в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Победитель торгов (покупатель) обязуется в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукционных торгов возместить организатору торгов затраты за организацию и проведение аукциона. Информация о сумме затрат за организацию и проведение аукциона, подлежащих возмещению, доводится до сведения участников перед началом аукциона при заключительной регистрации.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежного документа о перечислении суммы затрат за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Торги проводятся 22 апреля 2019 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 10.04.2019 по 18.04.2019 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок:
(017) 327-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»);
(017) 388-63-93 (ОАО «ДСТ № 5»)

ОАО «КОНДИТЕРСКАЯ ФАБРИКА «СЛОДЫЧ»
осуществляет реализацию следующей техники:

✓ **ТРАКТОР МТЗ 82.1,**
1992 года выпуска, по цене 9 600,00 руб. без учета НДС.

✓ **АВТОМОБИЛЬ MAZDA 6,**
2004 года выпуска, по цене 6 760,00 руб. без учета НДС.

Телефоны для справок:
8 (017) 398 97 37; + 375 29 355 20 67; + 375 29 121 0 441.

Место расположения объектов:
г. Минск, ул. Радиальная, 54/2. УНП 100129695

22 апреля 2019 года в 13.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров «ОАО «Элегант».

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. О совершении сделок Общества.

Место нахождения ОАО «Элегант»: г. Гомель, ул. Интернациональная, 13-1.

Место проведения собрания: г. Гомель, ул. Интернациональная, 13-1.

Время регистрации участников собрания в день проведения собрания с 12.30 до 13.00 по предъявлении документа, удостоверяющего личность (для представителя акционера – доверенность).

Список акционеров для участия в собрании будет составлен на основании реестра акционеров по состоянию на 1 апреля 2019 г.

Акционеры могут ознакомиться с материалами по вопросам повестки дня собрания в рабочие дни с 11.00 до 13.00, начиная с 15.04.2019 г., по месту нахождения общества.

Наблюдательный совет. УНП 400078331

ИЗВЕЩЕНИЕ
о проведении аукциона

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Веста-Борисов» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже одним лотом имущества в составе:

хозсклада *(в состав входят: бетонное крыльцо, навес, покрытие асфальтированное 885 кв. м, покрытие металлическая плитка 24 кв. м, ворота с калиткой, забор)* **с инвентарным номером 610/С-33284, общей площадью 476,8 кв. м;**

гаража автотранспорта с инвентарным номером 610/С-33289 общей площадью 259 кв. м;

весовой мастерская *(в состав входят: склад, крыльцо, подсобное помещение весовой, дощатый и металлический навесы, подсобное помещение по резке стекла, беседка, навес для досок, уборная, забор, ворота с калиткой)* **с инвентарным номером 610/С-32732 общей площадью 221,9 кв. м (далее – Объекты).**

Объекты расположены на земельном участке с кадастровым номером 640400000003000484 площадью 0,4680 га (право постоянного пользования) по адресу: Минская область, Борисовский р-н, г. Борисов, ул. III Интернационала, 79.

Объекты обременены договорами аренды (подробную информацию можно получить у организатора аукциона).

Условия продажи:

– улучшение эстетического вида объекта, благоустройство земельного участка, отведенного для обслуживания недвижимого имущества, и наведение на нем порядка в течение трех месяцев с момента подписания акта приема-передачи недвижимого имущества;

– поддержание надлежащего санитарного, технического состояния недвижимого имущества и земельного участка в течение всего срока использования (эксплуатации) объекта до его сноса (гибели);

– использование земельного участка в строгом соответствии с действующим законодательством.

Начальная цена с НДС (20 %) – 142 080,00 бел. руб. (задаток 10 % от начальной цены – 14 208,00 бел. руб.).

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB30121082600169330000 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Победитель аукциона (единственный участник аукциона) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов в размере 4 (четырех) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона. Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by. Аукцион состоится **21.05.2019** в **12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **20.05.2019** до **16.00** по указанному адресу. **Тел.: (8017) 207-71-34, (8029) 102-21-17.**

ИЗВЕЩЕНИЕ
о проведении повторного аукциона

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Несвижский райагросервис» (продавец) проводит повторный открытый аукцион по продаже **гаража для хранения сельхозмашин с инв. № 621/С-1027217 1560,1 кв. м, расположенного на земельном участке с кадастровым номером 624250100001005100 площадью 0,6459 га по адресу: Минская область, Несвижский район, г. Несвиж, ул. Радзивилловская, 9. В состав капитального строения входят: гараж для хранения сельхозмашин, пристройка, асфальтное покрытие.** *Земельный участок имеет ограничения прав в использовании: охранная зона линии электропередачи напряжением до 1000 вольт (0,0304 га), охранная зона линии электропередачи напряжением свыше 1000 вольт (0,0083 га).*

Начальная цена с НДС (20 %) – **187 646,54** бел. руб. (задаток 10 % от начальной цены – 18 764,65 бел. руб.). **Цена снижена на 15 %.**

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB30121082600169330000 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК BPSBBY2X, г. Минск, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Победитель (единственный участник) аукциона оплачивает Организатору аукциона вознаграждение за организацию и проведение торгов в размере 5 (пяти) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона и возмещает затраты на организацию и проведение результативного аукциона. Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by. Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 05.09.2018. Аукцион состоится **02.05.2019** в **11.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **30.04.2019** до **16.00** по указанному адресу. **Тел.: (8017) 207-71-34, (8029) 102-21-17.**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА
(заключительные торги по реализации имущества)

Организатор: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. (0212) 24-63-14.

Продавец: ОАО «Классика индустрии моды», 210004, г. Витебск, ул. М. Горького, 42, (0212) 64-83-35

Лот № 1. Кап. строение с инв. № 200/С-96913, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, 42/17, площадью 227,1 кв. м, наименование: трансформаторная подстанция, назначение: здание специализированное иного назначения. Составные части и принадлежности: 32 участка линии электропередачии, с оборудованием ТП; 1/17 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97495, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, водопроводная сеть к зданиям № № 42/1, 42/2, 42/3, 42/4, 42/7, 42/8, 42/13, 42/15, 42/16, 42/18, 42/22, 42/24, 42/26, 42/27, 42/29, 42/30, 42Г, наименование: водопроводная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 508,2 м; 1/12 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97511, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, канализационная сеть, наименование: канализационная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 691,5 м; 1/13 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97512, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Максима Горького, тепловая сеть, наименование: тепловая сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 1 269,8 м. **Нач. цена: 52 846,30 бел. руб. без НДС. Задаток: 5 284,63 бел. руб.**

Лот № 2. Кап. строение с с инв. № 200/С-64177, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, 42/1, площадью – 4086,9 кв. м; наименование: административный корпус с пристройкой; назначение: здание административно-хозяйственное. Составные части и принадлежности: пристройка, тамбур, подвал, цокольный этаж, проезжая часть (участки 1, 2, 3, 4), пешеходная часть (участки 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7), ограждение (участки 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8), ворота, ворота, шесть лестничных сходов, площадка для сбора промбыт отходов, площадка для сбора черного лома, подпорная стена, эстакада, памятник В. И. Ленину. Стела в память о 93 рабочих и служащих, погибших в годы Великой Отечественной войны, калитка, навес, шлагбаум, ворота; кап. строение с инв. № 200/С-97505, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Максима Горького, сеть наружного освещения вблизи здания 42/1, наименование: сеть наружного освещения; назначение: сооружение специализированное энергетики; протяж. – 42,5 м; 1/10 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97125, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, отстойник вблизи здания № 42/20, наименование: отстойник; назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, наружной площадью – 74 кв. м; 1/10 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97506, по адресу: г. Витебск, ул. Максима Горького, ливневая канализационная сеть, наименование: ливневая канализационная сеть; назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 1 899,4 м; 1/17 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97495, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, водопроводная сеть к зданиям №№ 42/1,42/2, 42/3,42/4,42/7, 42/8, 42/13, 42/15, 42/16, 42/18, 42/22, 42/24, 42/26, 42/27, 42/29, 42/30, 42Г, наименование: водопроводная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 508,2 м; 1/12 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97511, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, канализационная сеть, наименование: канализационная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 691,5 м; 1/13 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97512, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Максима Горького, тепловая сеть, наименование: тепловая сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 1 269,8 м. **Нач. цена: 297 472,00 бел. руб. без НДС. Задаток: 29 747,20 бел. руб.**

Лот № 3. Кап. строение с инв. № 200/с-98277, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, ,42/4, площадью – 3482,6 кв. м, наименование: склад прямжи и химических материалов, назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ; передаточные средства: участок линии электропередачи от тп-13 № 25 к тп-1, инв. № н-614; участок линии электропередачи от тп-13 до грп-41, инв. № н-643; участок линии электропередачи от тп-13 до грп-60, инв. № н-637а, участок линии электропередачи от тп-13 до грп-109, инв. № н-629; участок линии электропередачи от тп-13 до грп-49 (зарядная акб), инв. № н-632; участок линии электропередачи от тп-13 до грп-66 (химстанция), инв. № н-641; участок линии электропередачи от тп-13 к тп-1 (630), инв. № н-657; участок линии электропередачи от тп-13 к тп-1 (630), инв. № н-656; участок линии электропередачи от тп-13 к тп-1 (1000 квт), инв. № н-655;участок линии электропередачи от тп-13 № 31-к тп-5(1000 квт), инв. № н-658; участок линии электропередачи от тп-13 № 39 к тп-2 (1000 квт), инв. № н-651; участок линии электропередачи от тп-13 к тп-1 (1000 квт), инв. № н-654, с оборудование ТП; капитальное строение с инв. № 200/с-97498 по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, прожекторная мачта вблизи здания 42/4, площадью – 2 кв. м, наименование: прожекторная мачта; назначение: сооружение специализированное энергетики; 1/17 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/с-97495, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, водопроводная сеть к зданиям №№ 42/1,42/2, 42/3,42/4,42/7, 42/8, 42/13, 42/15, 42/16, 42/18, 42/22, 42/24, 42/26, 42/27, 42/29, 42/30, 42г, наименование: водопроводная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 508,2 м; 1/12 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97511, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, канализационная сеть, наименование: канализационная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 691,5 м; 1/13 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97512, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Максима Горького, тепловая сеть, наименование: тепловая сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 1 269,8 м. **Нач. цена: 215 327,57 бел. руб. без НДС. Задаток: 21 532,75 бел. руб.**

Лот № 4. Кап. строение с инв.№ 200/С-51887 по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, 42/28, площадью – 4200 кв. м, назначение: здание специализированное иного назначения; наименование: двухэтажное кирпичное здание кондиционеров. Передаточные средства: участок линии электропередачи от ТП-4 до ГРП-125, инв. № Н-530; участок линии электропередачи от ТП-4 до ГРП-2в, инв. № Н-527; участок линии электропередачи от ТП-4 до ГРП-130, инв. № Н-528; участок линии электропередачи от ТП-4 до ГРП-130а, инв. № Н-529; участок линии электропередачи от ТП-4 до ГРП-14, инв. № н-531; участок линии электропередачи от ТП-4 до ТП-1, инв. № н-652; участок линии электропередачи от ТП-4 до ТП-1, инв. № н-653; участок линии электропередачи от ТП-4 до ГРП-14, инв. № Н-526, с оборудование ТП; 1/3 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97509, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, канализационная сеть от зданий №№ 42/28, 42/29, 42/30; наименование сооружение специализированное коммунального хозяйства; наименование: канализационная сеть, протяж. линейного сооружения 167,9 м. **Нач. цена: 147 675,73 бел. руб. без НДС. Задаток: 14 767,57 бел. руб.**

Лот № 5. Кап. строение с инв. № 200/С-51894, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, 42/27, площадью – 1442 кв. м, назначение: здание специализированное иного назначения; наименование: пятиэтажная кирпичная пристройка к красильному корпусу; 1/17 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/с-97495, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, водопроводная сеть к зданиям №№ 42/1,42/2, 42/3,42/4,42/7, 42/8, 42/13, 42/15, 42/16, 42/18, 42/22, 42/24, 42/26, 42/27, 42/29, 42/30, 42г, наименование: водопроводная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 508,2 м; 1/12 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97511, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, канализационная сеть от зданий №№ 42/1, 42/2, 42/3, 42/4, 42/8, 42/9, 42/11, 42/15, 42/16, 42/18, 42/22, 42/23, 42/24, 42/26, 42/27; наименование: сооружение специализированное коммунального хозяйства; наименование: канализационная сеть, протяж. линейного сооружения 2691,56 м; 1/13 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97512, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Максима Горького, тепловая сеть, наименование: тепловая сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 1 269,8 м. **Нач. цена: 140 286,81 бел. руб. без НДС. Задаток: 14 028,68 бел. руб.**

Лот № 6. Кап. строение с инв. № 200/С-51885, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, 42/26, площадью – 10700 кв. м, назначение: здание специализированное для производства текстильных, швейных и кожаных изделий; наименование: трехэтажное кирпичное главный корпус с пристройкой; 1/10 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97125, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, отстойник вблизи здания № 42/20, наименование: отстойник; назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, наружной площадью – 74 кв. м; 1/10 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97506, по адресу: г. Витебск, ул. Максима Горького, ливневая канализационная сеть, наименование: ливневая канализационная сеть; назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 1 899,4 м; 1/17 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97495, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, водопроводная сеть к зданиям №№ 42/1,42/2, 42/3,42/4,42/7, 42/8, 42/13, 42/15, 42/16, 42/18, 42/22, 42/24, 42/26, 42/27, 42/29, 42/30, 42г, наименование: водопроводная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 508,2 м; 1/12 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97511, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, канализационная сеть, наименование: канализационная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 691,5 м; 1/13 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97512, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Максима Горького, тепловая сеть, наименование: тепловая сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 1 269,8 м. **Нач. цена: 359 619,27 бел. руб. без НДС. Задаток: 35 961,92 бел. руб.**

Лот № 7. Кап. строение с инв. № 200/С-51890, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, 42/16, площадью 7339 кв. м; назначение: здание специализированное иного назначения; наименование: одноэтажное кирпичное Красильный корпус. Движимое имущество: кап. строение с инв. № 200/С-97098, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, 42/40; площадью 39,1 кв. м, назначение: сооружение специализированное иного назначения; наименование: пункт разогрева, подготовки и перекачки химматериалов; кап. строение с инв. № 200/С-97088, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, 42/41, площадью 33,1 кв. м, назначение: здание специализированное складов, хранилищ, наименование: склад; кап. строение с инв. № 200/С-97497, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Максима Горького, сети технологического водоснабжения к зданию № 42/16; назначение: сооружение специализированное, наименование: сети технологического водоснабжения, протяж. линейного сооружения – 1136,7 м, 1/10 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97125, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, отстойник вблизи здания № 42/20, наименование: отстойник; назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, наружной площадью – 74 кв. м; 1/10 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97506, по адресу: г. Витебск, ул. Максима Горького, ливневая канализационная сеть, наименование: ливневая канализационная сеть; назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 1 899,4 м; 1/17 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97495, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, водопроводная сеть к зданиям № № 42/1,42/2, 42/3,42/4,42/7, 42/8, 42/13, 42/15, 42/16, 42/18, 42/22, 42/24, 42/26, 42/27, 42/29, 42/30, 42г, наименование: водопроводная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 508,2 м; 1/12 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97511, по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Максима Горького, канализационная сеть, наименование: канализационная сеть, назначение: сооружение специализированное коммунального хозяйства, протяж. линейного сооружения – 2 691,5 м; 1/13 доля в праве собственности на кап. строение с инв. № 200/С-97512, по адресу Витебская обл., г. Витебск, ул. Максима Горького, тепловая сеть,

Цікавы суразмоўнік

ЖЫЦЦЁ СА СМАКАМ, альбо Крыху пра філасофію ежы

У мінскага шэф-повара Іньяцыа Роза, прафесара Швейцарскай акадэміі кулінарных мастацтваў, свой падыход да гатавання страў, у тым ліку і беларускіх традыцыйных — бабкі, мачанкі, дранікаў і калдуноў. Іх ён гатуе мадэрнізуючы. Сам жа вельмі любіць тонкія бліны, якія пячэ яму часам будучая цешча, калі разам з нявестай Людмілай яны едуць да яе бацькоў у Слуцк.

«Што ў жыцці самае галоўнае?» — неяк, жартуючы, запыталі мы ў нашага пяцігадовага хрэсніка. «Весяліцца і гатаваць», — адказаў, не задумваючыся, малы. Гэта непасрэдная дзіцячая філасофія выявілася аднойчы за святочным сталом, за якім сабраўся наш вялікі сямейны клан. Было відаць: хлопчык яшчэ больш востра, чым усе мы, дарослыя, адчувае энергію радасці блізкіх людзей, якія прыгожа падрыхтаваліся для сустрэчы з нагоды дня нараджэння бабулі. Эстэтычны стол, водар страў, усмешкі на тварах... І дагэтуль не забываюцца яго словы: «Як добра, калі мы ўсе разам».

І колькі ж у гэтым праўды! Магчыма, не ўсе ведаюць, аднак у антычнасці сфарміравалася філасофскае вучэнне: эпікурэізм. Сваю школу 32-гадовы Эпікур арганізаваў яшчэ ў 310 годзе да нашай эры. Згодна з вучэннем найвышэйшай мудрасцю лічыцца атрыманне асалоды ад жыцця. Дык вось, тое шчасце, што зіхацела ў вачах юнага філосафа-эпікурэйца, прыгадалася, калі размаўлялі мы з Іньяцыа Роза пасля майстар-класа на фестывалі Coffee Fest Belarus 2019 у адным з буйных гандлёвых цэнтраў Мінска. Там кухар з Сіцыліі паказваў, як гатаваць некаторыя стравы са смакам кавы. «Ежа нам, акрамя карысці, падтрымання жыццёвых сіл, дорыць радасць і шчасце, яна яднае нас», — так адказаў Іньяцыа на пытанне, ці ёсць у яго своя філасофія ежы. А потым дадаў: «Філасофія простая, як у дзяцінстве...»

Вось яе італьянец і вызнае. І ў гэтай сувязі прыгадаўся нам яшчэ вядомы мультык «Рататуй». Памятаеце, як рэстаранны крытык Антуан, у якога выраз твару заўсёды кіслы і незадаволены, спажываў, здаецца, рагу з агародніны. Тады на яго твары з'яўлялася ўсмешка ад вялікага задавальнення. Чаму? Так смачна гатавала ў дзяцінстве яго мама. І ён у тыя моманты быў шчаслівы. Вось і наш візаві імкнецца, каб яго стравы дарылі людзям моманты шчасця.

Гатуе іх, мы бачылі, з асалодай, натхненнем. Весела! А рукі гэтага віртуоза лётаюць над плітой, патэльняй, талеркай ды інгрэдыентамі так хутка, што нават цяжка злавіць кадр.

Іньяцыа падабаюцца Беларусь і беларусы.

І бадай, самы галоўны інгрэдыент, якім Іньяцыа прыпраўляе свае стравы, — душэўная энергія.

Адкуль у яго такі падыход да гатавання, ці мае ён свае сакрэты і чаму так падабаецца італьянцу з Сіцыліі жыць у Беларусі — пра гэта Іньяцыа расказаў сам. Дарэчы, на добрай рускай мове. А часам, калі італьянскі акцэнт экспрэсіўнага суразмоўніка не дазваляў нам хутка зразумець сэнс, то дапамагала Людміла, яго нявеста.

І сышліся мы на тым, што калі знаёмішся з кухняй розных народаў, то не толькі развіваеш густ, але сапраўды спасцігаеш іх культуру, традыцыі праз характэрныя словы ды назвы мясцовасцяў. Праз ежу адбываецца ўзаемапранікненне культур, праз яе мы пачынаем сябраваць. Бо ежа апрыёры — вельмі важная частка жыцця чалавека... А пачынаў Іньяцыа з невялікага рэстаранчыка пры гатэлі старэйшага брата ў родным мястэчку Шыкле на Сіцыліі: ужо ў дзевяць гадоў працаваў афіцыянтам. У 13 паехаў у Балонню вучыцца на метрдатэля. Потым была швейцарская Лазана, дзе ў прыватнай кулінарнай акадэміі ў 21 год атрымаў дыплом кухара. Пасля там жа вучыўся яшчэ тры гады пад кіраўніцтвам французскага шэф-повара Алена Шапеля. І заслужыў званне executive chef: гэта ўжо ўменне як гатаваць, так і цалкам арганізаваць увесь працэс на сучаснай рэстараннай кухні. А пасля сіцыліец ездзіў па свеце, вывучаў рэгіянальныя кухні розных краін і далучаў тысячы людзей да традыцый міжземнаморскай кухні. Яму былі ўдзячныя, як прызнаўся, многія вядомыя асобы: былы прэзідэнт Амерыкі Біл Клінтан, папулярныя выканаўцы Лучана Павароці, Стынг... І вядома ж, проста добрыя людзі, якім спадабалася яго кухня. Цяпер і мы — у іх ліку.

З нашага дыялогу з Іньяцыа Роза мы выбралі некаторыя кавалачкі, якія даюць магчымасць зразумець ягоную жыццёвую філасофію і паглядзець на свет вачыма шэф-повара высокага класа.

Маё жыццё падобнае да займальнага кулінарнага падарожжа, яно доўжыцца амаль 35 гадоў. І дзе б я ні пабываў, усюды мяне прымаюць як брата.

Мама мая Джузэпа выдатна гатавала пасту, пякла пірагі, тушыла мяса, дый тата Джакама ўмеў гатаваць. Што б мы ні елі, нам заўсёды было смачна. Міжземнаморская кухня — выдатная, карысная. Бацькі бераглівa ставіліся да прадуктаў. У італьянцаў гэта ў крыві — добра гатаваць.

Смак страў, які запомніўся ў дзяцінстве, мы потым шукаем усё жыццё, і калі адчуем яго, скажам, у рэстаране, то радуемся. Таму ў нас у меню ёсць стравы ад маёй бабулі Джаваны, ад мамы Джузэпы...

Працаваць мне прыйшлося з ранняга ўзросту. Калі ў Балонні я вучыўся на метрдатэля, то дырэктар рэстарана мне сказала: «Навошта табе вучыцца на яго? У цябе ж талент у руках! Ідзі вучыцца на кухара». Яна мела рацыю, мне толькі і падабалася — гатаваць! Таму патрэбна была практыка.

У мяне характар вельмі эмацыянальны. Ненавіджу беспарадак — люблю акуратнасць ва ўсім. І ў вонкавым выглядзе чалавека, і ў тым, як ён працуе. Мяне так навучылі, і я такога патрабую ад сваіх работнікаў. Парадак павінен быць як у войску! Хлопчыкі-афіцыянты, якія ў арміі пабывалі, не стаяць на месцы: рухавыя, старанныя, вельмі хуткія. А хто ў войску не быў, тыя нейкія... капрызныя. Я сам служыў. І гэта быў вельмі добры досвед.

І ў Італіі ёсць стравы, падобныя да беларускіх. На мяжы з Аўстрыяй, у горадзе Удынэ *(невялікі горад у паўночнай Італіі. —* **Аўт.)**, гатуюць вялікі дранік, матпот называецца. Гэта два пласты цёртай бульбы, якія смажацца на патэльні, а між імі кладзецца мяса, пасля трэба ў печы гэты матпот патрымаць. А потым ён рэжацца на кавалкі. На калдуны па смаку вельмі падобны. Яшчэ фасолевы суп на Сіцыліі вараць: ён як беларускі. Вельмі шмат страў са свініны на вашыя падобныя. Равіёлі ж нагадваюць варэнікі, пельмені, клёцкі. Іх напаўняюць шпінатам, сырам, мясам... Вельмі шмат такіх страў з варыяцыямі — гэта могуць быць спецыі, нейкія дабаўкі.

Пасля вайны італьянская кухня была бедная. У Італіі цяпер яе называюць бастардзіна *(ад слова bastard, што азначае: пазашлюбны, пабочны, незаконнанароджаны. —* **Аўт.**). У маім родным рэгіёне шмат было арабаў, туркаў, сарацынаў, грэкаў, немцаў... Гэтыя ж людзі таксама гатавалі ежу. І прыўносілі сваю культуру ў італьянскую кухню, свой дызайн... І таму атрымаўся такі вялікі мікс кухняў. Так і фарміравалася кулінарная мода Італіі. Яна рэгіянальная ў большай ступені.

Мы, італьянцы, любім імправізаваць. І нават у нейкія традыцыйныя стравы дадаем нешта сваё. Мае калегі, беларускія кухары, наколькі я ведаю, не вельмі імкнуцца імправізаваць з традыцыйнай кухняй. Але можна ўзяць тры асноўныя інгрэдыенты і прэзентаваць старадаўнюю страву як мадэрн. Я, напрыклад, магу зрабіць галубцы з рыбай, скарыстаўшы чырвоную капусту. Рыба ваша, капуста ваша... Ці, скажам, карпа фаршыраванага, традыцыйную беларускую страву, магу зрабіць з разынкамі, міндалём, сушаным кропам, якія дадам у мяса карпа. І звару яго ў бурачным булёне з лаўровым лістом. Нават можна ўзяць беларускую страву, пакласці яе на прыгожую парцалянавую талерку, не абавязкова гліняную, і злёгку яе ўпрыгожыць, — вось яна і будзе мадэрнізаваная.

ГЭТА ЦІКАВА. Кажуць, доўгае і шчаслівае жыццё ў Японіі ўвасабляе доўгая локшына. У Іспаніі ды Партугаліі сімвалам шчасця стаў вінаград: выпечку з ім часта гатуюць як знак добрых пажаданняў. У Грэцыі шчасце звязана з гранатам, у Італіі — з чачавіцай, у Кітаі — з карпам.

А ў Беларусі які прадукт увасабляе шчасце? Можа, бліны? Як лічыце?

Традыцыйныя беларускія стравы, безумоўна, патрэбныя. Гэта гісторыя. Добра, што ў беларускіх газетах, часопісах пішуць пра бабулек з глыбінкі, якія гатуюць спрадвечна беларускія стравы. І пакуль тыя бабулі жывыя, трэба паспець пераняць ад іх кулінарны досвед, які дастаўся ім ад іх бабуль і матуль.

Мне вельмі падабаецца бульбяная бабка. Я і сам яе рабіў. А падачу мадэрнізаваў. Мачанку таксама гатаваў, калдуны, дранікі... Аднойчы ў гасцях быў, дзе бабуля насмажыла дранікаў. Інгрэдыенты ж наступныя: бульбачка, трохі цыбулі, соль. І ўсё! І смажыліся яны на чыгуннай патэльні на свіным тлушчы. Як жа было смачна! Навошта ў дранікі дадаваць яйкі, муку, сала? Смак губляецца. А я гатаваў дранікі нават без цыбулі: нацёр бульбы, дадаў вітамін С, каб не чарнела бульба, і смажыў на чыгуннай патэльні. Яны былі такія залацістыя! Радавалі вока! Ну а мадэрнізацыю зладзіў за кошт ласося, хатняй смятаны. І парачку грыбоў дадаў.

Аднаго вонкавага выгляду страў мала, калі няма смаку ўнутры. Мой падыход у гатаванні: спачатку рабі смачна, потым упрыгожвай. І карысна павінна быць. Добры кухар — ён трошкі доктар, трошкі дыетолаг. Калі кухар не клапоціцца пра захаванне вітамінаў ды іншых карысных рэчываў, гэта вельмі дрэнна. Частка маёй канцэпцыі ў гатаванні: натуральная, карысная, простая, пры тым шматаблічная хатняя сіцылійская кухня, што будзе даступная кожнаму госцю нашай траторыі.

Каб смачна было, пра душу не трэба забываць. Душа патрэбная, эмоцыя, любоў да працы. Не любіш сваю працу — ніколі ў цябе страва не атрымаецца. Яна будзе ніякай, пустой, бо напоўніцца тваёй абыякавасцю. Такая неэнергетычная ежа нікога не парадуе.

У ежы і ў шчасця шмат агульнага. Сапраўднае шчасце, вядома ж, не ў ежы, але калі спажываеш смачную страву, то можаш адчуць, як яно, шчасце, нас лёгенька так за плечы прыабдымае.

Не люблю тых, хто ў твар усміхаецца, а сам хоча ўдарыць у спіну. З імі перастаю камунікаваць. У Беларусі я такіх людзей не сустракаў, таму мне тут вельмі падабаецца.

Беларусы — найлепшыя ў свеце. Пра гэта я не раз чуў у іншых краінах. Да іншаземцаў добра ставяцца. І жывуць тут лепш, чым там, дзе я бываў. Гэта не камплімент: 14 гадоў я ў Беларусі, мне ёсць з чым параўноўваць. Тут жа — ні цунамі няма, ні землетрасенняў, клімат добры *(мы сустракаліся з Іньяцыа ў хуткім часе пасля абвесткі ў нэце: «Арыгінальны падарунак на Каляды зрабіла прырода жыхарам італьянскай Сіцыліі. Вулкан Этна прачнуўся ў панядзелак і пачаў сваё вывяржэнне...» —* **Аўт.**). А якая цудоўная зіма сёлета: мяккая, не вельмі марозная. У Італіі нашмат халадней было. А жыццё ў Італіі? Яно нялёгкае: там шмат мігрантаў, неспакойна. А ў Мінску ў тры гадзіны ночы можна выйсці пагуляць. Мне падабаецца, што сяброўства паміж Італіяй і Беларуссю мацнее, актывізуецца.

Радавацца жыццю людзям перашкаджаюць зайздрасць, эгаізм, празмерная ашчаднасць. І ў прафесіі так, і ў зносінах. Якасці падобныя, толькі дай ім волю, кожнага збядняюць, перашкаджаюць расці, блакуюць развіццё. Трэба сябраваць і ўзбагачаць адно аднаго, не баяцца быць адкрытымі адно аднаму і ўсяму свету.

Валянціна і Іван ЖДАНОВІЧЫ.

Спытайце пра радзіннае

Чаму нельга выліваць ваду праз акно?

Нядаўна наводзілі парадак на лецішчы, і я, лянуючыся выходзіць на ганак, выплюхнула брудную ваду праз акно. Бабуля, якая гэта бачыла, вельмі за гэта на мяне сварылася: маўляў, нельга так рабіць, але растлумачыць чаму, не змагла. Можа, вы раскажаце? Ці ёсць яшчэ нейкія забароны, звязаныя з акном?

Марына Грыгаровіч,
Полацк.

У космасе сялянскага жытла вокнам належала выключнае месца. Акно-вакно было вокам хаты, якое, з аднаго боку, «глядзела» ў той свет, з другога — выступала ў якасці сакральнага канала сувязі з небам, таму вакол яго сфарміраваўся цэлы комплекс уяўленняў, рэгламентацый, абрадавых забарон і прадпісанняў.

Асабліва выразна роля акна была праяўлена ў структуры пахавальна-памінальных абрадаў. Знакам таго, што ў хату прыйшла бяда, для аднавяскоўцаў быў белы ручнік, вывешаны на акаліцу: яго вывешвалі адразу пасля смерці чалавека, па адных тлумачэннях, «каб душа магла памыцца і выцерціся», па іншых — «каб забяспечыць душы дарогу на той свет». Тое ж самае рабілі і на Дзяды, дзень пахавання, на дзявяты, саракавы дзень, год пасля смерці, у іншыя дні ўшанавання продкаў на падаконнік клалі першы блін для душ памерлых, ставілі кубак з вадой, каб душы памерлых, калі наведваюць родную хату, маглі памыцца ў гэтай вадзе. Існавала павер'е, што ў такія дні, калі глядзець у акно з вуліцы ў хату, можна ўбачыць сваіх памерлых сваякоў. У народных павер'ях акно ўспрымалася як своеасаблівая кантактная зона з душамі памерлых. Паўсюдна птушка, якая заляцела ў акно, прадказвала бяду. Прадказаннем бяды лічылася і тое, калі птушка стукалася дзюбай у шыбу.

Акно, як найбольш неабароненая частка хаты, зачынялася дзвюма сакральна-магічнымі экранамі: з унутранага боку гэта былі фіранкі з вышытымі ці выткanымі «ахоўнымі» ўзорамі, а па ўсім перыметры вонкавага боку вокнаў размяшчаліся ліштвы, якія дзякуючы складаным знакавым кампазіцыям, што ўключалі ў сябе сакральныя элементы традыцыйнага народнага арнаменту, у першую чаргу выконвалі функцыю хатняга абярэга, у другую — дэкаратыўную ролю. Акрамя таго, уначы вокны абавязкова зачынялі аканіцамі.

Калі гаспадары назаўсёды пакідалі хату, вокны абавязкова трэба было закрыць — іх забівалі шырокімі дошкамі крыж-накрыж. Такія дзеянні перасцерагалі хату ад таго, каб у ёй пасяліліся нячысцікі.

У культуры ўсходніх славян акно супрацьпастаўлялася дзвярам. Яно было «нерэгламентаваным» выхадам для таго, каб «падмануць» лёс, смерць, хваробы і г. д. Калі ў сям'і «не гадаваліся» — паміралі — дзеці, то немаўля, каб пахрысціць, перадавалі ад родных на рукі хросным бацькам праз акно. Менавіта так рабілі з удавой або ўдаўцом падчас паўторнага шлюбу. Вось што фіксавалі этнографы: «Калі маладая — удава і пахавала не аднаго, а двух мужоў, то да трэцяга яе ўносяць праз вакно — каб і гэты не памёр»; «...дык гэтая новая жонка мусе лезці праз вакно, каб выхітраваць смерць, бо калі пахавалі папярэднюю жонку, дык з таго часу смерць стаіць на ганку і пільнуе, пакуль гаспадар праз дзверы ўвядзе новую жонку. А калі новая жонка ўлезла праз вакно, дык смерць і не ведае, што гаспадар жанаты, ды стаіць на ганку й пільнуе».

Паўсюдна лічылася, што гэты шлях (выхад з акна) заўсёды павінен быць «чыстым», і ён надзяляўся асаблівай святасцю. Акрамя гэтага, існавала павер'е, што пад вокнамі стаіць Анёл, які захоўвае хату і ўсіх яе жыхароў. Таму праз акно катэгарычна забаранялася пляваць, выкідаць смецце, выліваць брудную ваду і да т. п.

Аксана КАТОВІЧ,
Янка КРУК.

Дасылайце свае пытанні аб каранях і прыстасаванасці да сучаснага жыцця каляндарных і сямейна-побытавых народных традыцый і абрадаў на паштовы або электронны адрас рэдакцыі з пазнакай «Пра радзіннае».

Краіна здароўя

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 287-18-36.

ДЗЕ ЁН, ТАМ І ГАСТРЫТ

Як не заразіцца каварным хелікабактарам

Язвавая хвароба і гастрыт — няма іншых хвароб, погляды на якія так кардынальна змяніліся ў апошнія пару дзесяцігоддзяў. Дыягностыка, лячэнне, дыета — усё перагледзелі з адкрыццём новай бактэрыі. Яна «лётае», верцячы жгуцікамі, як верталёт (хелікоптар). За гэта яе назвалі хелікабактарам. Даказалі яе значэнне ў развіцці гастрыту і язвы два аўстрыйцы Бары Маршал і Робін Уорэн. Спачатку ніхто не верыў, што ў кіслаце (чым, уласна, і з'яўляецца страўнікавы сок) можа жыць нейкая бактэрыя. Але вучоныя даказалі, што маюць рацыю. Каб перамагчы скептыцызм калег, Маршалу нават прыйшлося выпіць культуру бактэрый самому, а праз нейкі час ён адчуў першыя сімптомы вострага гастрыту. У 2005 годзе вучоныя за сваё адкрыццё атрымалі Нобелеўскую прэмію. Да таго часу лічылася, што да язвы і гастрыту прыводзяць нездаровы лад жыцця і стрэсы.

Пасля высветлілася, што хелікабактар «дапамагае» і развіццю раку страўніка. Таму анколагі кажуць, што нядрэнна было б ад яе пазбавіцца ўсім. Але паколькі «верталётны» мікроб ёсць у большай часткі насельніцтва планеты, то прызначаць сур'ёзныя антыбіётыкі ўсім, пакуль няма язвы ці гастрыту, медыкі не рашаюцца. У якіх выпадках трэба абследавацца на хелікабактар? Ці патрабуецца абавязковае лячэнне, калі мікроб выявілі ў блізкага сваяка і дзе яго можна «падхапіць», мы распыталі ва **ўрача-інфекцыяніста 11-й гарадской паліклінікі г. Мінска Андрэя МАКАРЭВІЧА.**

— Андрэй Міхайлавіч, як можна заразіцца бактэрыяй хелікабактар пілары?

— Гэта магчыма ў любым месцы грамадскага харчавання, у гасцях — праз посуд. Шлях яе перадачы — харчовы.

— Праз брудныя рукі, нямытую агародніну, ваду можна заразіцца?

— Так, усё гэта таксама можа стаць крыніцай заражэння. Лічыцца, што чым больш бедная краіна, тым санітарна-гігіенічныя ўмовы горшыя і, адпаведна, рызыка заражэння вышэйшая. Увогуле больш за 50 працэнтаў насельніцтва планеты лічыцца заражаным гэтай бактэрыяй. Але паколькі не ўсе мы добра абследаваны, насамрэч гэта лічба можа быць большай.

— Хелікабактар пілары заўсёды праяўляе сябе пэўнымі сімптомамі? Ці яна можа жыць у арганізме ціха, ніякіх шкодных наступстваў не выклікаючы?

— Пэўныя дыспепсічныя расстройствы (*цяжкае і балючае страваванне.* — **Аўт.**) яна перыядычна можа выклікаць.

— З якімі сімптомамі варта ісці правярацца?

— Гэта класічныя сімптомы вострага і хранічнага гастрыту: болі ў эпігастрыі, адсутнасць апетыту, пачуццё цяжару ў страўніку, уздуцце жывата, млоснасць, няўстойлівы стул (запоры і панос), пякотка, адрыжка. Адпаведна, і слабасць, бо не засвойваюцца спажыўныя рэчывы. З такімі сімптомамі варта звяртацца да тэрапеўта.

— Як выяўляюць гэту бактэрыю?

— Спосабаў некалькі, у тым ліку па аналізе крыві, дыхальным тэсце. Але залатым стандартам з'яўляецца фібрагастрадуадэнаскапія з біяпсіяй, або папросту зонд. Пажадана браць кавалачкі тканкі з некалькіх аддзелаў страўніка, затым пад мікраскопам вызначаецца ступень змяненняў эпітэлію слізістай.

— Калі ў некага ў сям'і выявілі хелікабактар, гэта азначае, што, хутчэй за ўсё, яна ёсць і ў астатніх членаў сям'і? Ім таксама трэба лячыцца? Ці супрацьстаіць гэтаму мікробу наш імунітэт?

— У мікроба ёсць свае асаблівасці, дзякуючы якім ён імкнецца выжыць у жорсткіх умовах салёнага асяроддзя страўніка. Яны называюцца фактарамі вірулентнасці. Адпаведна і наш імунітэт імкнецца справіцца з гэтым мікробам. І тут многае залежыць ад генетычных асаблівасцяў чалавека і вірулентных уласцівасцяў мікроба. Ёсць людзі больш успрымальныя да гэтай інфекцыі «дзякуючы» асаблівасцям сваёй імуннай сістэмы, ёсць менш схільныя. Лічыцца, што інфіцыравана большасць насельніцтва планеты. Але не ўсім гэты мікроб наносіць шкоду. Цячэнне можа быць як бессімптомным, так і з клінічнымі праявамі.

— Даказана, што хелікабактар пілары выклікае гастрыт. А шкодная ежа можа яго выклікаць?

— Складана ўявіць такую ежу, з якой не справіцца досыць агрэсіўная саляная кіслата, якую вырабляе наш арганізм падчас стрававання. Іншая рэч, калі ў арганізме павышана выпрацоўка салянай кіслаты. Калі ў такім выпадку з'есці штосьці вострае ці кіслае, то можа ўзнікнуць востры гастрыт. І адным з фактараў павышэння ўзроўню салянай кіслаты можа быць хелікабактар. Таму яе наяўнасць лічыцца адной з прычын вострага гастрыту.

— Як лечыцца хелікабактар?

— Ёсць некалькі схем эрадыкацыі (знішчэння бактэрыі). На міжнародных кангрэсах яны пастаянна карэктуюцца. Бо ў розных краінах насельніцтва па-рознаму рэагуе на лячэнне. Класічная схема — гэта два антыбіётыкі і інгібітар пратоннай помпы — прэпарат, які зніжае выпрацоўку кіслаты ў страўніку. У нас першая схема, як правіла, такая: класічны амаксіцылін, кларытраміцін і штосьці з інгібітараў. Пажадана ўсе прэпараты прымаць брэндавыя: яны больш эфектыўныя. Курс лячэння — каля двух тыдняў. Хоць здараецца, што пацыенты не вытрымліваюць лячэння і спыняюць яго самастойна. Усё ж такі дозы антыбіётыку даволі вялікія.

— Ці праўда, што лячэнне з першага разу рэдка бывае эфектыўным?

— Калі ўсё ж такі прымаць прэпараты і прытрымлівацца ўсіх рэкамендацый урача, вынік будзе станоўчым. Эфектыўнасць лячэння складае каля 85 працэнтаў. Калі не дапамагла першая схема, лячэнне карэктуецца, прызначаюцца іншыя прэпараты.

— Калі ад бактэрыі не пазбавіцца, яна можа выклікаць рак?

— Так. Лічыцца, што хелікабактар можа быць адной з прычын раку, садзейнічаць яго ўзнікненню. Спачатку з'яўляецца гастрыт, потым адбываецца змяненне структуры слізістай страўніка ці дванацціпалай кішкі і замяшчэнне нармальнага эпітэлію на не зусім здаровы — так званая метаплазія. І ствараюцца ўмовы для ўзнікнення дысплазіі (перараджэння нармальнай тканкі ў пухлінную). Таму калі ў сям'і ў блізкага сваяка была язва ці рак страўніка і дванаццаціпалай кішкі і ў самога пацыента выражана клінічная сімптаматыка, то пажадана пралячыцца. Калі ж непакоіць, напрыклад, парушэнне апетыту, але пры гэтым дапамагаюць такія прэпараты, як амепразол, то антыбіётыкі звычайна не прызначаюцца. Бо праз нейкі час у гасцях, месцах грамадскага харчавання бактэрыю зноў «падхопліваюць». Згодна са статыстыкай, праз некалькі гадоў каля 30 працэнтаў пралечаных пацыентаў заражаецца зноў, прычым чым больш часу з моманту лячэння праходзіць, тым большая імавернасць зноў заразіцца. Цягам дзесяці гадоў бактэрыю амаль дакладна падхопіш. Калі імунная сістэма першапачаткова не спрацавала, то і далей яна не будзе спраўляцца.

Звярніце ўвагу

СХАВАНЫ ДЫЯБЕТ

Часта яго знаходзяць са спазненнем, што небяспечна ўскладненнямі

Распаўсюджанасць цукровага дыябету ў свеце імкліва ўзрастае. Паводле статыстыкі, за апошнія 15 гадоў колькасць хворых на планеце павялічылася ледзь не ўдвая.

У Беларусі зарэгістравана больш за 300 тысяч хворых на цукровы дыябет, паведаміла **намеснік галоўнага ўрача Гарадскога эндакрыналагічнага дыспансера г. Мінска Вольга ШЫШКО.** Пры гэтым на 90—95 % гэта дыябет другога тыпу, на першы тып прыходзіцца ўсяго 5—10 %. Дарэчы, гэта дзве прынцыпова розныя хваробы, але ў аснове абедзвюх ляжаць праблемы з інсулінам. Пры дыябеце першага тыпу характэрна змяншэнне ці поўнае спыненне выпрацоўкі інсуліну. Хвароба ўзнікае з-за паталогіі імуннай сістэмы пераважна ў дзяцінстве ці падлеткавым узросце. Пры дыябеце другога тыпу інсулін выпрацоўваецца ў дастатковай колькасці, але арганізм не ў стане яго засвоіць. Гэта хвароба ўзнікае часцей у сталым узросце, прычым часта дыягнастуецца з затрымкай.

— Часта хвароба праходзіць схавана. Паводле ацэнак Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, у Беларусі каля 490 тысяч хворых на цукровы дыябет. Як бачым, зарэгістравана іх значна менш. Таму пытанне невыяўляльнасці застаецца актуальным, — кажа Вольга Шышко. — Да захворвання ёсць моцная генетычная схільнасць, але праявіцца цукровы дыябет другога тыпу, калі весці няправільны лад жыцця.

Яго развіццю спрыяе атлусценне ці лішняя маса цела, гіпадынамія, недастатковае ўжыванне агародніны і фруктаў. Сярод фактараў рызыкі — наяўнасць дыябету ў блізкіх сваякоў, а ў жанчын — яшчэ і нараджэнне дзяцей з масай цела большай за 4 кг у акушэрскім анамнезе. Для своечасовага выяўлення цукровага дыябету другога тыпу рэкамендуецца пасля 40 гадоў вызначаць узровень глікеміі. Гэты аналіз выконваецца ў любой паліклініцы падчас дыспансерызацыі.

Калі вы шмат п'яце і ўвесь час адчуваеце смагу, пры гэтым губляеце вагу, гэта нагода звярнуцца да ўрача. Магчыма, такія непаладкі ў арганізме ў будучыні могуць перарасці ў цукровы дыябет.

Сярод распаўсюджаных эндакрынных хвароб і паталогіі шчытападобнай залозы.

— Пасля катастрофы на ЧАЭС у нас назіраўся пад'ём захваральнасці на рак шчытападобнай залозы. Сусветная арганізацыя аховы здароўя прызнала адзіным наступствам менавіта павелічэнне дзіцячага раку гэтай лакалізацыі, — расказвае **загадчык кансультацыйна-дыягнастычнага аддзялення цырэоіднай паталогіі Мінскага гарадскога клінічнага анкалагічнага дыспансера Таццяна ЛЯВОНАВА.** — Калі за дваццаць гадоў да аварыі было ўсяго 19 дзяцей і 40 падлеткаў з ракам шчытападобнай залозы, то праз 30 гадоў мы маем 1,5 тысячы прааперыраваных дзяцей.

Пры гэтым да аварыі было 1900 дарослых, хворых на рак, зараз іх — больш за 30 тысяч. Зрэшты, у апошнія гады лічба па выяўленні новых выпадкаў раку шчытападобнай залозы зменшылася і стала стабільнай — каля 1100 чалавек у год. Сярод іх 30—35 дзяцей, у якіх рак з'яўляецца генетычна абумоўленым.

— Сёння мы далёка не лідары ў свеце па раку шчытападобнай залозы, — тлумачыць Таццяна Лявонава. — Больш за нас хварэюць, напрыклад, у ЗША, Францыі. Смяротнасць ад раку гэтай лакалізацыі складае 0,4 чалавека на 100 тысяч. Большасць пацыентаў пераадольваюць 10-гадовы парог выжывальнасці.

— Залог поспеху ў лячэнні раку шчытападобнай залозы — своечасова выявіць, зрабіць аперацыю ў вопытнага анколага і прайсці лячэнне ёдам, — падкрэслівае эксперт.

Сярод іншых распаўсюджаных паталогій шчытападобнай залозы — гіпатэрыёз, або зніжэнне яе функцыі. Сёння на ўліку па гэтай прычыне знаходзіцца 112,5 тысячы беларусаў. Найлепшым метадам выяўлення паталогій шчытападобнай залозы Таццяна Лявонава называе ультрагукавую дыягностыку:

— МРТ, КТ, пазітронна-эмісійная тамаграфія, якая імкліва развіваецца, мала дапамагае ўрачу ў выяўленні паталогій шчытападобнай залозы, лепш за ўсё прайсці УГД.

РРБ современный европейский банк

Закрытое акционерное общество
«Акционерный банк реконверсии и развития»

220034, г. Минск, ул. Краснозвездная, 18

www.rrb.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2019 г.

Форма 1

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101	1	9 131	4 082
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	2	27 718	21 337
5	Средства в банках	1104	3	16 207	4 996
6	Ценные бумаги	1105	4	21 537	13 623
7	Кредиты клиентам	1106	5	135 413	103 446
8	Производные финансовые активы	1107		32	19
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108		-	-
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	6	20 040	29 237
11	Доходные вложения в материальные активы	1110		-	-
12	Имущество, предназначенное для продажи	1111	7	510	1 199
13	Отложенные налоговые активы	1112	8	28	31
14	Прочие активы	1113	9	9 257	1 309
15	ИТОГО активы	11		239 873	179 279
16	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
17	Средства Национального банка	1201	10	-	-
18	Средства банков	1202	11	2 829	15 062
19	Средства клиентов	1203	12	174 234	118 974
20	Ценные бумаги банка	1204	13	15 223	1 322
21	Производные финансовые обязательства	1205		-	-
22	Отложенные налоговые обязательства	1206		-	-
23	Прочие обязательства	1207	14	2 219	820
24	ВСЕГО обязательства	120		194 505	136 178
25	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ				
26	Уставный фонд	1211	15	20 429	20 429
27	Эмиссионный доход	1212		-	-
28	Резервный фонд	1213	16	5 615	1 174
29	Фонды переоценки статей баланса	1214	17	6 218	8 256
30	Накопленная прибыль	1215	18	13 106	13 242
31	ВСЕГО собственный капитал	121		45 368	43 101
32	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12		239 873	179 279

ОТЧЕТ о прибылях и убытках за 2018 год

Форма 2

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3		5	6
1	Процентные доходы	2011	19	15 048	15 275
2	Процентные расходы	2012	19	8 013	7 363
3	Чистые процентные доходы	201	19	7 035	7 912
4	Комиссионные доходы	2021	20	4 977	2 994
5	Комиссионные расходы	2022	20	999	792
6	Чистые комиссионные доходы	202	20	3 978	2 202
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	21	28	(119)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	22	2 162	1 738
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	23	30	143
11	Чистые отчисления в резервы	207	24	(71)	1 498
12	Прочие доходы	208	25	12 305	1 963
13	Операционные расходы	209	26	24 056	10 102
14	Прочие расходы	210	27	298	386
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		1 255	1 853
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212		369	212
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		886	1 641
18	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях				
19	Базовая прибыль на простую акцию	22	32	0,0056	0,0120
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23			

Отчет об изменении собственного капитала за 2018 год

Форма 3

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей собственного капитала					
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса	всего собственный капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Раздел I. За год, предшествующий отчетному							
1	Остаток на 1 января 2017 г.	3011	20 429	-	981	11 656	6 835	39 901
1,1	В том числе: результат от изменения учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-
2	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	193	1 586	1 421	3 200
2,1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	1 641	1 558	3 199
2,2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	193	(193)	x	-
2,3	операции с учредителями (участниками):	30123	-	-	-	-	x	-
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	-	x	-
2.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
2.7	внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	301234	x	x	-	-	x	-
2,8	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	137	(137)	-
2,9	прочие изменения	30126	-	-	-	1	-	1
3	Остаток на 1 января 2018 г.	3013	20 429	-	1 174	13 242	8 256	43 101
	Раздел II. За отчетный год							
4	Остаток на 1 января 2018 г.	3011	20 429	-	1 174	13 242	8 256	43 101
5	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	4 441	(136)	(2 038)	2 267
5,1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	886	1 382	2 268
5,2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	4 441	(4 441)	x	-
5,3	операции с учредителями (участниками):	30123	-	-	-	-	x	-
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	-	x	-
5.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
5.7	внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	301234	x	x	-	-	x	-
5,8	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	3 420	(3 420)	-
5,9	прочие изменения	30126	-	-	-	(1)	-	(1)
6	Остаток на 1 января 2019 г.	3013	20 429	-	5 615	13 106	6 218	45 368

Сведения о совокупном доходе за 2018 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль (убыток)	301211	18	886	1 641
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212		1 382	1 558
	В том числе:				
2,1	переоценка основных средств и прочего имущества	3012121	17	1 382	1 558
2,2	переоценка нематериальных активов	3012122		-	-
2,3	переоценка ценных бумаг	3012123		-	-
2,4	переоценка инструментов хеджирования	3012124		-	-
2,5	переоценка прочих статей баланса	3012125		-	-
3	ИТОГО совокупный доход	30121		2 268	3 199

ОТЧЕТ о движении денежных средств за 2018 год

Форма 4

(в тысячах белорусских рублей)

N п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2018 год	2017 год
1	2	3	4	5	6
1	ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ				
2	Полученные процентные доходы	70100	29	15 471	15 548
3	Уплаченные процентные расходы	70101	29	(7 599)	(7 687)
4	Полученные комиссионные доходы	70102	29	5 069	3 078
5	Уплаченные комиссионные расходы	70103	29	(995)	(793)
6	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104		-	-
7	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105	29	28	292
8	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106	29	1 260	1 813
9	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107	29	141	131
10	Прочие полученные доходы	70108	29	3 503	3 792
11	Прочие уплаченные расходы	70109	29	(12 737)	(9 272)
12	Уплаченный налог на прибыль	70110	29	(485)	50
13	Денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и операционных обязательствах – итого	701		3 656	6 952
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200	29	(1 262)	(580)
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201	29	(2 831)	272
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202	29	(6 274)	(6 338)
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203	29	(28 265)	(47 390)
18	Чистое снижение (прирост) денежных средств от производных финансовых активов	70204	29	-	-
19	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	70205	29	909	(273)
20	Потоки денежных средств от изменения операционных активов – итого	702		(37 723)	(54 309)
21	Чистый прирост (снижение) денежных средств Национального банка	70300	29	-	-
22	Чистый прирост (снижение) денежных средств банков	70301	29	(12 794)	2 644
23	Чистый прирост (снижение) денежных средств клиентов	70302	29	50 137	(7 368)
24	Чистый прирост (снижение) денежных средств от ценных бумаг, выпущенных банком	70303	29	13 499	(1 819)
25	Чистый прирост (снижение) денежных средств от производных финансовых обязательств	70304	29	-	-
26	Чистый прирост (снижение) денежных средств в прочих операционных обязательствах	70305	29	1 293	(305)
27	Потоки денежных средств от изменения операционных обязательств – итого	703		52 135	(6 848)
28	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от операционной деятельности	70		18 068	(54 205)
29	ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ				
30	Приобретение основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71100	29	(1 119)	(2 673)
31	Продажа основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71101	29	1 784	725
32	Приобретение долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71102		-	-
33	Продажа долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71103		-	-
34	Приобретение ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71104	29	(9 981)	(87 943)
35	Погашение (реализация) ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71105	29	9 981	152 986
36	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от инвестиционной деятельности	71	29	665	63 095
37	ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ				
38	Эмиссия акций	72100		-	-
39	Выкуп собственных акций	72101		-	-
40	Продажа ранее выкупленных собственных акций	72102		-	-
41	Выплата дивидендов	72103		-	-
42	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от финансовой деятельности	72		-	-
43	Влияние изменений валютного курса на денежные средства иих эквиваленты	73		(303)	236
44	Чистый прирост (снижение) денежных средств и их эквивалентов	74		18 430	9 126
45	Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного периода	740	29	X	28 932
46	Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного периода	741	29	47 362	X

Председатель Правления **В.В. Дранкевич**

Главный бухгалтер **Н.Н. Мостыко**

Дата подписания: 18 марта 2019 г.

Полная версия годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности размещена на сайте www.rrb.by

BDO

Телефон: +375 17 308 74 50
Факс: + 375 17 308 74 51
www.bdo.by

ООО «БДО»
пр-т Победителей, 103,
8-й этаж, пом. 7
Минск, Беларусь
220020

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ГОДОВОЙ БУХГАЛТЕРСКОЙ (ФИНАНСОВОЙ) ОТЧЕТНОСТИ

Акционерам, Совету Директоров, Аудиторскому комитету,
Правлению Закрытого акционерного общества «Акционерный банк реконверсии и развития», Национальному банку Республики Беларусь
Дата: 18 марта 2019 года
Исх. номер: 04-05/25

Аудиторское мнение

Реквизиты аудируемого лица:

Наименование: Закрытое акционерное общество «Акционерный банк реконверсии и развития» (сокращенное наименование банка – ЗАО «РРБ-Банк»).

Место нахождения: Республика Беларусь, 220034, г. Минск, ул. Краснозвездная, 18.

Сведения о государственной регистрации: Закрытое акционерное общество «Акционерный банк реконверсии и развития» зарегистрировано Национальным банком Республики Беларусь 22 февраля 1994 года, регистрационный номер 37.

УНП: 100361187.

Мы провели аудит годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности ЗАО «РРБ-Банк» (далее – «Банк»), состоящей из:

– бухгалтерского баланса на 1 января 2019 года;

– отчетов о прибылях и убытках; об изменении собственного капитала, о движении денежных средств за 2018 год;

– примечаний к годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности.

По нашему мнению, годовая бухгалтерская (финансовая) отчетность ЗАО «РРБ-Банк» достоверно отражает во всех существенных аспектах финансовое положение ЗАО «РРБ-Банк» на 1 января 2019 года, а также финансовые результаты его деятельности и изменения его финансового положения (движение денежных средств) за 2018 год в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности.

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности» и национальных правил аудиторской деятельности.

Наши обязанности в соответствии с этими требованиями описаны далее в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности» настоящего заключения. Нами соблюдались принцип независимости по отношению к аудируемому лицу согласно требованиям законодательства и нормы профессиональной этики.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения.

Заключение по отдельным проверяемым вопросам

В наши обязанности также входит оценка методики расчетов и достоверности информации, включенной в формы пруденциальной отчетности 2801 «Расчет достаточности капитала и величины левереджа», 2807 «Отчет о размере специальных резервов на покрытие возможных убытков по активам, подверженным кредитному риску, и операциям, не отраженным на балансе», 2809 «Расчет ликвидности», составленные ЗАО «РРБ-Банк» на 1 января 2019 года. Ответственность за подготовку данных форм пруденциальной отчетности несет руководство ЗАО «РРБ-Банк». В наши обязанности входит выражение мнения о достоверности указанных форм пруденциальной отчетности.

По нашему мнению, вышеназванные формы пруденциальной отчетности на 1 января 2019 года составлены ЗАО «РРБ-Банк» достоверно во всех существенных аспектах в соответствии с требованиями постановления Правления Национального банка Республики Беларусь от 31.10.2006 г. № 172 (с учетом дополнений и изменений) «Об установлении форм отчетности и утверждении Инструкции о порядке составления и представления банками, открытым акционерным обществом «Банк развития Республики Беларусь» и небанковскими кредитно-финансовыми организациями пруденциальной отчетности в Национальный банк Республики Беларусь».

Ключевые вопросы аудита

Ключевые вопросы аудита – это вопросы, которые, согласно нашему профессиональному суждению, являлись наиболее значимыми для проводимого аудита годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности за текущий период. Эти вопросы были рассмотрены в контексте аудита годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности в целом и при формировании нашего аудиторского мнения об этой отчетности, и мы не выражаем отдельного мнения об этих вопросах.

Статья «Кредиты клиентам» бухгалтерского баланса.

Определение достаточности величины резерва под обесценение кредитов, предоставленных клиентам, является ключевой областью суждения руководства Банка. Выявление признаков обесценения и определение возмещаемой стоимости являются процессом, включающим значительное использование профессионального суждения, использование допущений, а также анализ различных факторов, в том числе финансового состояния заемщика, ожидаемых будущих денежных потоков, стоимости реализации объектов залога.

Использование различных моделей и допущений существенно влияет на уровень резервов под обесценение кредитов, предоставленных клиентам. В силу существенности сумм кредитов, предоставленных клиентам, которые составляют 56 % от общего объема активов, а также высокого уровня субъективности суждений оценка резерва под обесценение представляет собой один из ключевых вопросов аудита.

Мы выполнили процедуры в отношении информации, раскрытой в Примечаниях 5, 24, 34 к годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности, на предмет полноты и соответствия требованиям законодательства Республики Беларусь, регулирующего порядок формирования и использования Банком специальных резервов на покрытие возможных убытков по активам и операциям, не отраженным на балансе.

Наши аудиторские процедуры включали в себя оценку методики расчета резерва под обесценение кредитов, предоставленных клиентам, тестирование входящих данных, анализ допущений, используемых Банком при расчете резерва под обесценение. Помимо того, в отношении резервирования существенных, индивидуально оцениваемых нами кредитов мы провели анализ ожидаемых будущих денежных потоков, в том числе стоимости реализуемого залога на основании анализа допущений, используемых руководством Банка при оценке залоговой стоимости и информации о рыночной стоимости из открытых источников. В отношении резервирования кредитов, оцениваемых на коллективной основе, наши аудиторские процедуры включали в себя анализ подходов по формированию специальных портфелей однородных кредитов, методики расчета резерва.

Обязанности аудируемого лица по подготовке годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности

Руководство аудируемого лица несет ответственность за подготовку и достоверное представление годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности в соответствии с законодательством Республики Беларусь и организацию системы внутреннего контроля аудируемого лица, необходимой для подготовки годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий.

При подготовке годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности руководство аудируемого лица несет ответственность за оценку способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно и уместности применения принципа непрерывности деятельности, а также за надлежащее раскрытие в годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности, за исключением случаев, когда руководство намеревается ликвидировать аудируемое лицо, прекратить его деятельность или когда у него отсутствует какая-либо иная реальная альтернатива, кроме ликвидации или прекращения деятельности.

Лица, наделенные руководящими полномочиями, несут ответственность за осуществление надзора за процессом подготовки годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности аудируемого лица.

Обязанности аудиторской организации по проведению аудита годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности

Наша цель состоит в получении разумной уверенности в том, что годовая бухгалтерская (финансовая) отчетность аудируемого лица не содержит существенных искажений вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий, и в составлении аудиторского заключения, включающего выраженное в установленной форме аудиторское мнение. Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с национальными правилами аудиторской деятельности, позволяет выявить все имеющиеся существенные искажения. Искажения могут возникать в результате ошибок и (или) недобросовестных действий и считаются существенными, если можно обоснованно предположить, что в отдельности или в совокупности они могут повлиять на экономические решения пользователей годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности, принимаемые на ее основе.

В рамках аудита, проводимого в соответствии с национальными правилами аудиторской деятельности, аудиторская организация применяет профессиональное суждение и сохраняет профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита. Кроме того, мы выполняем следующее:

– выявляем и оцениваем риски существенного искажения годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий; разрабатываем и выполняем аудиторские процедуры в соответствии с оцененными рисками, направленные на снижение этих рисков; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения. Риск необнаружения существенных искажений годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности в результате недобросовестных действий выше риска необнаружения искажений в результате ошибок, так как недобросовестные действия, как правило, подразумевают наличие специально разработанных мер, направленных на их сокрытие, таких как сговор, подлог или подделку документов, умышленные пропуски, представление недостоверных сведений или нарушение системы внутреннего контроля;

– получаем понимание системы внутреннего контроля аудируемого лица, имеющей отношение к аудиту годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения аудиторского мнения относительно эффективности функционирования этой системы;

– оцениваем надлежащий характер применяемой аудируемым лицом учетной политики, а также обоснованности учетных оценок и соответствующего раскрытия информации в годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности;

– оцениваем правильность применения руководством аудируемого лица допущения о непрерывности деятельности и на основании полученных аудиторских доказательств делаем вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с событиями или условиями, в результате которых могут возникнуть значительные сомнения в способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно. Если мы приходим к выводу о наличии такой существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в аудиторском заключении к соответствующему раскрытию данной информации в годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности. В случае если такое раскрытие информации отсутствует или является ненадлежащим, нам следует модифицировать аудиторское мнение. Наши выводы основываются на аудиторских доказательствах, полученных до даты подписания аудиторского заключения, однако будущие события или условия могут привести к тому, что аудируемое лицо утратит способность продолжать свою деятельность непрерывно;

– оцениваем общее представление годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности, ее структуру и содержание, включая раскрытие информации, а также оцениваем, обеспечивает ли годовая бухгалтерская (финансовая) отчетность достоверное представление о лежащих в ее основе операциях и событиях.

Мы осуществляем информационное взаимодействие с лицами, наделенными руководящими полномочиями, доводя до их сведения, помимо прочего, информацию о запланированных объеме и сроках аудита, а также о значимых вопросах, возникших в ходе аудита, в том числе о значительных недостатках системы внутреннего контроля.

Мы предоставляем лицам, наделенным руководящими полномочиями, заявление о том, что нами были выполнены все этические требования в отношении соблюдения принципа независимости и до сведения этих лиц была доведена информация обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые можно обоснованно считать угрозами нарушения принципа независимости, и, если необходимо, обо всех предпринятых мерах предосторожности.

Из числа вопросов, доведенных до сведения лиц, наделенных руководящими полномочиями, мы выбираем ключевые вопросы аудита и раскрываем эти вопросы в аудиторском заключении (кроме тех случаев, когда раскрытие информации об этих вопросах запрещено законодательством или когда мы обоснованно приходим к выводу о том, что отрицательные последствия сообщения такой информации превысят пользу от ее раскрытия).

Заместитель директора по аудиту финансовых институтов — Н. В. Кондратьева (свидетельство о соответствии квалификационным требованиям для осуществления аудиторской деятельности в банковской системе № 29 от 15.03.2006; квалификационный аттестат аудитора № 0001006 от 26.08.2003, рег. № 991)

Аудитор, возглавлявший аудит — М. В. Рассолько (свидетельство о соответствии квалификационным требованиям для осуществления аудиторской деятельности в банковской системе № 100 от 16.03.2017, квалификационный аттестат аудитора № 0002375 от 14.12.2016, рег. № 2130)

Дата аудиторского заключения: 18 марта 2019 года.

Место выдачи аудиторского заключения: г. Минск, Республика Беларусь.

Дата получения аудиторского заключения аудируемым лицом: 18 марта 2019 года

Сведения об аудиторе:

Наименование: Общество с ограниченной ответственностью «БДО».

Место нахождения: Республика Беларусь, 220020, г. Минск, пр-т Победителей, 103, 8-й этаж, помещение 7.

Сведения о государственной регистрации: Свидетельство о государственной регистрации выдано Минским городским исполнительным комитетом от 15 ноября 2013 года.

УНП 190241132.

ИЗВЕЩЕНИЕ
о проведении открытого аукциона по продаже земельных участков в частную собственность и на право заключения договоров аренды земельных участков

Организатор аукциона: Несвижский районный исполнительный комитет.

Аукцион состоится 14 мая 2019 г. в 11.00 по адресу: Минская обл., г. Несвиж, ул. Советская, 1, зал заседаний (кабинет 313).

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже земельных участков в частную собственность и Положением о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договоров аренды земельных участков, утвержденными постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462.

На аукцион выставляются:

1. По продаже земельных участков в частную собственность для строительства и обслуживания одноквартирных жилых домов:

№ лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Инженерная инфраструктура	Начальная цена, руб.	Задаток, руб.	Расходы по подготовке зем.-кад. документации, руб.
1	Минская обл., г. Несвиж, ул. Подгайских, 28, к/н 624250100001004823	0,0967	Возможность подключения электро-, водо-, газоснабжения, канализации	7583,52	800	1701,65
2	Минская обл., Несвижский р-н, г. п. Городея, ул. Заречная, 18, к/н 624255700001001571	0,2500	Возможность подключения электро-, газоснабжения	9179,30	1000	1520,27
3	Минская обл., Несвижский р-н, г. п. Городея, ул. Красногорская, 3, к/н 624255700001001586	0,1923		9977,10	1000	1913,13
4	Минская обл., Несвижский р-н, г. п. Городея, ул. Льнозаводская, 3, к/н 624255700001001570	0,1441		5118,42	600	1520,27
5	Минская обл., Несвижский р-н, г. п. Городея, ул. Льнозаводская, 10, к/н 624255700001001518	0,1520		5399,02	600	1759,05
6	Минская обл., Несвижский р-н, г. п. Городея, ул. Льнозаводская, 12А, к/н 624255700001001569	0,1382		4908,85	500	1520,27
7	Минская обл., Несвижский р-н, аг.Ударный, ул. Школьная, 122, к/н 624280406101000250	0,1500		2664,29	300	1819,42

Ограничения прав на земельные участки:

земельный участок по ул. Подгайских, 28 в г. Несвиже имеет ограничения в использовании на площади 0,0041 га – охранная зона линий электропередачи напряжением до 1000 В;

земельный участок по ул. Заречной, 18 в г. п. Городея Несвижского района имеет ограничения в использовании на площади 0,2500 га – водоохранная зона реки Городейка;

земельный участок по ул. Красногорской, 3 в г. п. Городея Несвижского района имеет ограничения в использовании на площади: 0,1923 га – водоохранная зона реки Городейка, 0,0002 га – охранная зона электрических сетей напряжением до 1000 В, 0,0156 га – охранная зона газораспределительной системы;

земельный участок по ул. Школьной, 122 в а. г. Ударный Несвижского района имеет ограничения в использовании на площади: 0,0004 га – охранная зона электрических сетей напряжением до 1000 В, 0,0033 га – охранная зона сетей и сооружений водоснабжения, 0,0213 га – охранная зона сетей и сооружений канализации.

Условия для победителя аукциона: в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона внести плату за земельный участок и возместить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением документации, необходимой для его проведения; осуществить в течение двух месяцев со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона государственную регистрацию перехода прав на земельный участок; получить в течение шести месяцев со дня государственной регистрации возникновения прав на земельный участок проектную документацию и разрешение на строительство жилого дома; снять на занимаемом земельном участке плодородный слой из под пятен застройки и использовать его для улучшения плодородия усадебных земель; занять земельный участок (начать строительство) не позднее одного года со дня утверждения в установленном порядке проектной документации на строительство жилого дома; возместить затраты на строительство, в том числе проектирование, объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры к земельному участку в соответствии с Положением о порядке возмещения лицом, которому предоставлен земельный участок, затрат на строительство, в том числе проектирование, объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры к такому земельному участку, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 1 апреля 2014 г. № 298.

2. На право заключения договоров аренды земельных участков:

№ лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Инженерная инфраструктура*	Срок аренды, лет	Начальная цена, руб.	Задаток, руб.	Расходы по подготовке зем.-кад. документации, руб.
8	Минская обл., г. Несвиж, ул. Ленинская (район ЗАО «Салигар»), к/н 624250100001003688, для установки и обслуживания торгового киоска	0,0026	Возможность подключения электроснабжения	20	177,62	20	1972,91
9	Минская обл., г. Несвиж, ул. Косача, к/н 624250100001004576, для установки торгового павильона с остановочным навесом	0,0055		20	397,07	40	618,17
10	Минская область, г. Несвиж, пересечение улиц Некрасова и Кутузова, к/н 624250100001004806, для строительства и обслуживания магазина непродовольственных товаров	0,2239	Возможность подключения электро-, водо-, газоснабжения	50	33211,24	4000,0	1387,17
11	Минская область, г. Несвиж, ул. Ленинская, к/н 624250100001004919, для строительства и обслуживания производственных зданий и сооружений	1,0217	Возможность подключения электро-, водо-, газоснабжения, канализации	51	52633,90	6000,0	-
12	Минская область, Несвижский р-н, аг. Новогородейский, ул. Советская, 10А, к/н 624280405101000208, для строительства и обслуживания торгового объекта	0,4220	Возможность подключения электро-, водо-, газоснабжения	51	3309,66	400	2144,45

*подключение к указанным коммуникациям возможно только в соответствии с техническими условиями на инженерно-техническое обеспечение соответствующего объекта, выдаваемыми эксплуатирующими и согласующими организациями.

Ограничения прав на земельные участки:

земельный участок по ул. Ленинской в г. Несвиже имеет ограничения в использовании на площади 0,0009 га – охранная зона электрических сетей напряжением до 1000 В;

земельный участок на пересечении улиц Некрасова и Кутузова в г. Несвиже Минской области имеет ограничения в использовании на площади 0,0022 га – охранная зона сетей и сооружений канализации;

земельный участок по ул. Ленинской в г. Несвиже Минской области имеет ограничения в использовании на площади: 0,1710 га – охранная зона сетей и сооружений водоснабжения, 0,0412 га – охранная зона объектов газораспределительной системы, 0,0036 га – охранная зона сетей и сооружений канализации.

земельный участок по ул. Советской, 10А в аг. Новогородейский Несвижского района имеет ограничения в использовании на площади: 0,4220 га – водоохранная зона реки Городейка, 0,0384 га – охранная зона электрических сетей до 1000 В.

Условия, предусмотренные в решениях райисполкома об изъятии земельных участков для проведения аукционов, и иные условия аукциона:

земельные участки по ул. Ленинской (район ЗАО «Салигар»), ул. Косача в г. Несвиже Минской области предоставляются с условиями: получить в течение двух месяцев со дня государственной регистрации возникновения прав на земельный участок разрешение на разработку архитектурного проекта; занять земельный участок (начать освоение) в течение шести месяцев со дня государственной регистрации возникновения прав на земельный участок; осуществить установку в сроки, определенные архитектурным проектом; осуществить благоустройство прилегающей территории, определенное архитектурным проектом.

земельный участок на пересечении улиц Некрасова и Кутузова в г. Несвиже предоставляется с условиями: в течение 10 (десяти) рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона возместить потери сельскохозяйственного производства в сумме 3000,76 белорусского рубля, вызванные изъятием 0,2239 га сельскохозяйственных земель для использования их в целях, не связанных с ведением сельского хозяйства; получить в установленном порядке проектную документацию и разрешение на проведение проектных работ на строительство; занять земельный участок (начать строительство) не позднее шести месяцев со дня утверждения в установленном порядке проектной документации на строительство; осуществить благоустройство прилегающей территории, определенное архитектурным и строительным проектами;

земельный участок по ул. Ленинской в г. Несвиже предоставляется с условиями: получить в течение двух месяцев со дня государственной регистрации возникновения прав на земельный участок разрешение на проведение проектно-изыскательских работ; осуществить разработку проекта на строительство производственных зданий и сооружений в срок в соответствии с нормами продолжительности проектирования со дня получения разрешения на проведение проектно-изыскательских работ (но не более девяти месяцев); занять земельный участок (начать строительство) не позднее шести месяцев со дня утверждения в установленном порядке проектной документации на строительство производственных зданий и сооружений; осуществить благоустройство прилегающей территории, определенное архитектурными и строительными проектами;

земельный участок по ул. Советская, 10А в а. г. Новогородейский Несвижского района предоставляется с условиями: получить в течение двух месяцев со дня государственной регистрации возникновения прав на земельный участок разрешения на проведение проектно-изыскательских работ; осуществить разработку проекта на строительство торгового объекта в срок в соответствии с нормами продолжительности проектирования со дня получения разрешения на проведение проектно-изыскательских

Мадэль і блогер Яўгенія ЦЮЛЕНЕВА:

«МНЕ ПАШАНЦАВАЛА: Я АБСАЛЮТНА СВАБОДНАЯ»

З крэсла кіраўніка на подыум, а потым і ў Басфор. Як памяняць жыццё і стаць шчаслівай

Яўгенія Цюленева зрабіла паспяховую кар'еру ў сферы энергетыкі, аднак, дасягнуўшы пасады кіраўніка кампаніі (дарэчы, маскоўскай), дзяўчына засумавала і зразумела, што пражывае не сваё жыццё. Выпадковая сустрэча падштурхнула яе да таго, каб адправіць сваю анкету на кастынг мадэляў plus size, неўзабаве Яўгенія адправілася ў Сінгапур на конкурс «Міс свету» і прывезла адтуль тытул «Віцэ-міс». Сёння Жэня камфортна адчувае сябе ў любой вазе, яна не замінае ёй актыўна займацца спортам, напрыклад, летась беларуска прыняла ўдзел у пяцікіламетровым заплыве ў Марселі, а цяпер рыхтуецца да прэстыжнага «Басфора» і трыятлона на Мінскім моры. Пра тое, як развіваецца мадэльны бізнес у катэгорыі plus size, што думае пра гэта грамадства і што такое не жыць стэрэатыпамі, Яўгенія Цюленева расказала ў сваім інтэрв'ю.

«Мара офісных работнікаў — рэзка ўсё памяняць»

— Яўгенія, вы вырашылі змяніць сваё жыццё ў трыццацігадовым узросце, маючы паспяховую кар'еру, напэўна, рэакцыя сяброў і сваякоў была неадназначнай.

— Большасць людзей у акружэнні мяне падтрымала, з неразуменнем ставіліся людзі больш сталыя. Тата, напрыклад, да гэтага часу з надзеяй запытвае: «Можа, думаеш вярнуцца?» А мама мяне падтрымала адразу, таму што бачыла, што праца ў гэтай сферы не робіць мяне шчаслівай. А наогул, рашэнне кардынальна змяніць жыццё не было для мяне спантанным, я рыхтавала да гэтага як сябе, так і сваё асяроддзе. Жыла з гэтай ідэяй год-два, трэба было падрыхтавацца фінансава, таму што я сыходзіла ў пустэчу і была гатова да таго, што год не буду працаваць, буду шукаць сябе.

Мне здаецца, некаторыя сябры нават пачалі ганарыцца мной, бо мара многіх офісных работнікаў узяць і рэзка ўсё памяняць, мала хто на гэта адважваецца, таму для кагосьці я стала прыкладам і матыватарам.

— За год да вашага сыходу са сферы энергетыкі знаёмая прапанавала адправіць анкету на конкурс прыгажосці...

— Я пасмяялася, думаю, так, дэфіле ў купальніку... Я ўжо адчуваю, як гэта ацэняць мае калегі. А калі да сыходу з працы заставаўся месяц, успомніла прапанову, напісала гэтай дзяўчыне і мяне абралі для ўдзелу ў «Міс свету» ад Беларусі.

— З крэсла дырэктара перабрацца на подыум было складана?

— Мне нават некамфортна было казаць, што я еду на конкурс прыгажосці, таму што раней здавалася, што гэта нейкая несур'ёзная сфера. Седзячы ў офісе, я думала, нейкія дзіўныя жанчыны. Нават калі прывезла карону ў Мінск, мне было некамфортна, як быццам гэта прымяншае іншыя мае вартасці тыпу інтэлекту ці адукацыі.

А трымацца ў кадры, пазіраваць я вучылася і да гэтага часу вучуся. Прайшла курсы макіяжу, укладкі, таму што часта ў нас мадэль усё павінна рабіць сама. Да гэтага часу, калі доўга не здымаюся, то адчуваю сябе некамфортна, не ведаю, куды дзець рукі, як устаць.

— Пасля таго як вы памянялі сферу дзейнасці, стаўленне людзей змянілася?

— Не, таму што маё кола зносін засталося ранейшым. А незнаёмыя людзі, калі ты прыходзіш на здымкі як мадэль, не ўглядаюцца ў твой інтэлект. Ты прыйшоў, зрабіў сваю працу і пайшоў. Спачатку, дарэчы, мяне вельмі не любілі за тое, што я спрабавала ўсюды ўставіць свае пяць капеек, сказаць, як я лічу лепш зрабіць. *(Смяецца.)*

«Ездзіць па свеце і збіраць кароны — не вельмі правільная гісторыя»

— Што самае складанае было для вас у конкурсе «Міс свету»?

— Увесь час трымаць «міну». Конкурс ідзе 24 гадзіны, за мадэлямі назіраюць на працягу пяці дзён і па паводзінах за гэтыя дні выбіраюць пераможцу. Таму трэба было ўвесь час памятаць, што як толькі ты выйшаў з нумара, за табой пачынаюць назіраць. Гэта значыць, што заўсёды трэба сачыць за асанкай, у цябе павінен быць прыемны выраз твару, ты нават не можаш паныць сваёй камандзе. Гэта для мяне было складана. Першы час здавалася, што я ў нейкай масцы, але потым падумала, чаго я іграю? Я ж сардэчны, культурны, выхаваны чалавек. Калі сябе адпусціла, стала лягчэй.

— Самі тытулы для вас важныя?

— Так, я мэтанакіравана ехала па перамогу. Сэнс удзельнічаць проста так? Трошкі знервавалася, таму што разлічвала на вышэйшае месца (Яўгенія стала чацвёртай. — **Аўт.**). Супраць мяне сыграла тое, што конкурс праходзіў у Азіі і большасць суддзяў былі азіятамі. І яшчэ мне не хапіла падтрымкі ў зале, гэта вельмі адчувалася.

— Конкурс быў у 2017 годзе, пасля гэтага ў падобных мерапрыемствах вы не ўдзельнічалі?

— Мне здавалася, што ездзіць па свеце і збіраць кароны — гэта не вельмі правільная гісторыя, але цяпер я ўжо сумую і, магчыма, як-небудзь паўтару гэты вопыт.

— Напэўна, пасля конкурсу вы сутыкнуліся з рознымі каментарыямі ў свой адрас, бо конкурсы прыгажосці plus size яшчэ не вельмі звыклыя для нашага грамадства.

— Я першапачаткова спакойна да гэтага ставілася, лічу, што пакрыўдзіць можа толькі той каментарый, які табе пакажа на нешта, што ты сам у сабе не прызнаеш, але лічыш, што гэта ў табе сапраўды ёсць. Калі мне кажуць: «Але яна ж тоўстая!» Вы сур'ёзна? Таму я і не паехала на стандартны конкурс 90-60-90. Як гэта можа пакрыўдзіць? Калі кажуць, што я страшная, гэта таксама вельмі суб'ектыўна, для мамы я самая прыгожая. Калі ты становішся публічным чалавекам, ёсць адзіны шлях не крыўдзіцца на негатыў — прыняць усе свае недахопы.

— Пасля конкурсу вам паступілі працоўныя прапановы ад азіяцкіх кампаній.

— У Азію трэба ехаць на паўгода. Пакуль не адважылася на такую прыгоду. У Беларусі з'явілася досыць прапаноў, але ў нас у прынцыпе не такі вялікі фэшн-рынак сам па сабе, а колькасць працы для plus size вельмі абмежавана. Хаця ў апошні час дызайнеры зразумелі, што шыць трэба на розных дзяўчат. Праблема з прыгожым адзенням вялікіх памераў да гэтага часу ёсць, значна лепш стала з прыходам мас-маркета.

«Ела на ноч сала, бургеры. Было вельмі крута»

— Вы заўсёды адчувалі сябе камфортна ў сваёй вазе?

— Я заўсёды была большая за 46-ы памер, нават калі актыўна займалася спортам. Гэта мой целасклад, і я з ім змірылася. Прымала сябе такой з дзяцінства і не вельмі пакутавала. Перад конкурсам вырашыла паправіцца і была тады ў сваёй максімальнай вазе. Ела на ноч сала, бургеры, усё тое, што нельга. Было вельмі крута, я атрымлівала ад гэтага задавальненне. Але зразумела, што пасля такой ежы ў мяне няма фізічных сіл.

— Летась вы прынялі ўдзел у заплыве на пяць кіламетраў у адкрытай вадзе ў Марселі...

— Ідэя пра заплывы прыйшла мне ў моры. Я адпачывала ў Тайландзе, там вельмі прыгожае мора і пляжы. Неяк плыла, плыла пад сонейкам, а калі вярнулася, аказалася, што мая сяброўка ўжо выклікала ратавальнікаў, таму што падумала, што я патанула. Мяне не было больш за гадзіну, а я гэтага нават не заўважыла. Я заўсёды хацела бегаць марафоны, але не магла рабіць гэта з-за праблем з каленямі, тады падумала, ёсць жа заплывы. Пачала шукаць, дзе яны праходзяць, аказалася, заплываў досыць шмат. Думаю, цяпер паступова год за годам буду іх праходзіць, гэта вельмі займальна.

У Марселі я ставіла перад сабой задачу не проста праплысці пяць кіламетраў, а ўкласціся ў пэўны час, і ў мяне гэта атрымалася. Цяпер рыхтуюся да 1/2 оўшэнмена, гэта заплыў на 4,5 кіламетра, але ў прэснай вадзе (прыраўноўваецца да пяці кіламетраў у марской), ён будзе праходзіць у вельмі прыгожым горным возеры ў канцы чэрвеня. Таксама купіла слот на «Басфор», напэўна, самы раскручаны заплыў з Еўропы ў Азію. Акрамя таго, рыхтуюся да 1/8 трыятлона (плаванне, бег, язда на ровары), які будзе праходзіць у нас на Мінскім моры, гэта для мяне значна складаней. Для некаторых яго дыстанцыі здаюцца дзіцячымі, але не для мяне, чалавека, якому складана даецца бег, ды і ездзіць на ровары я не вельмі люблю. Але хачу сябе паспрабаваць.

«Быць не замужам без дзяцей і працы — гэта ганьба»

— Які мужчына можа скарыць ваша сэрца?

— Скажу, што было раней, але зараз я гэта мяняю. У мяне быў вельмі мужчынскі погляд: падабаліся прыгожыя мужчыны, высокія, з прыгожым целам, і ў прынцыпе, мне больш нічога не трэба было. Яшчэ галоўнае, каб не моцна балбатаў. Цяпер спрабую ўбачыць у мужчынах асобу. Увогуле, пасля трыццаці, мне здаецца, па-іншаму глядзіш на тое, што сапраўды важна. Трэба, каб супадалі вашыя мэты, бачанне і ў адносінах абавязкова была павага.

— Што, на ваш погляд, самае галоўнае ў жыцці жанчыны?

— Усе людзі абсалютна розныя, і ў кожнага сваё галоўнае. Мне пашанцавала, я магу выбіраць, чым займацца, я абсалютна свабодная і не прывязаная да офіса, у мяне няма дзяцей, мужа, заўтра я магу сесці і паехаць у Азію. Нядаўна мне тут напісалі ў сацсетках, што ў маім узросце быць не замужам, без дзяцей і працы — гэта ганьба. Хтосьці знаходзіць галоўнае ў дзецях, самарэалізацыі, клопаце. Самае важнае — разабрацца, што для цябе галоўнае.

— Як вы ставіцеся да стэрэатыпаў пра тое, што жанчына ў 30 павінна мець дзяцей і мужа?

— Мне пашанцавала з бацькамі, яны з дзяцінства выхоўвалі мяне так, што я разумела, хлопчыкі і замужжа — гэта не галоўнае. Сёння яны хочуць, каб я была шчаслівая, і калі маё шчасце не ў гэтым, яны гэта прымуць. У мяне ёсць сяброўкі, якія ўсвядомілі, што не хочуць дзяцей, і ў гэтым я не бачу нічога страшнага, хоць сама хачу мець дзяцей у будучыні. Гэта смела — зразумець, што тваё, а што не.

— Вы называеце сваё жыццё рэаліці-шоу «Жыццё Цюленевай», што далей у яго сцэнарыі?

— Мяне так зацягнула гэтае шоу і ўсе сацыяльныя медыя, што не выключана, у верасні я зраблю сапраўднае рэаліці-шоу з камерай, запісамі і гэтак далей. Магчыма, праз гады 2-3 там з'явяцца дзеці.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

Фота Ліны МАЛІНІНАЙ.

Крынічка

Вядучая рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

Як правільна замочваць насенне перад пасадкай

Працэдура замочвання насення ў вадзе, стымулятары росту (прыродным або з крамы) дазваляе нашмат раней атрымаць усходы. Асабліва радуе тое, што замочанае насенне, як правіла, узыходзіць усё разам, дружна, і не трэба гадаць, час выстаўляць скрыні на падваконнік або чакаць, калі адсталае падцягнецца.

Якое насенне замочваць абавязкова?

Ёсць насенне, якое без замочвання прарастае цяжка і доўга. Варта запомніць правіла — замочванне абавязковае для:

- насення, якое змяшчае ахоўныя эфірныя алеі, якія запавольваюць прарастанне. Да такога адносяцца морква, пятрушка, сельдэрэй, пастарнак, кроп, фенхель і іншае. З замочанага па пэўнай тэхналогіі насення эфірныя алеі вымываюцца і парасткі з'яўляюцца значна хутчэй.
- насення пакрытага тоўстай абалонкай, якая абараняе семачку, але ў той жа час запавольвае працэс прарастання. Пры замочванні верхні шчыльны пласт у насення становіцца мякчэйшым і парастак хутчэй «выбіраецца на паверхню». У гэтую групу ўваходзяць гарох, фасоля, гарбуз, кабачкі, патысоны, агуркі, кавун, перац і іншыя.

Асноўныя правілы

Па-першае, не трэба замочваць насенне, апрацаванае вытворцам. Усё зялёнае, чырвонае, сіняе, плазменнае або грануляванае насенне ў замочванні не мае патрэбы.

Па-другое, адны культуры зручна замочваць у шклянцы (напрыклад, гарох, фасоль або буракі). Пры гэтым аб'ём вады павінен быць роўны аб'ёму насення. Іншыя (кавун, гарбуз, агуркі, перац) лепш за ўсё замочваць паміж двума ватнымі дыскамі або двума пластамі марлі, тонкай тканіны. У шырокай плоскай ёмістасці выкладваюць адзін кавалак марлі, увільгатняюць яго вадой ці пажыўным растворам, раскладваюць насенне і накрываюць другім кавалкам вільготнай тканіны. Аб'ём вады ў ёмістасці павінен быць напалову меншы, чым аб'ём насення.

Па-трэцяе, аптымальная тэмпература вады для замочвання насення складае 26—28 °С. Ваду давядзецца перыядычна мяняць і падліваць: ацяпленне ў нашых кватэрах здольнае высушыць што заўгодна, а намочанаму насенню высыхаць нельга. Вільготнасць у ёмістасці з насеннем добра ўтрымлівае звычайны поліэтыленавы пакет, надзеты зверху. Такі «парнічок» дастаткова паставіць у цёмнае месца і раз на чатыры гадзіны пазіраць, як справы «ўнутры».

Па-чацвёртае, мабыць, самае важнае правіла: для кожнай культуры існуе свой час на замочванне. Даўжэй трымаць насенне ў вадзе нельга, яно можа сапсавацца. Працягласць замочвання для насення кропу, цыбулі, пятрушкі і морквы — 48 гадзін; для насення кабачкоў, буракоў, агуркоў, кавуноў, капусты, таматаў — 17—18 гадзін; для насення гароху, фасолі — 12—15 гадзін.

У ідэале вада для замочвання павінна быць крынічнай, адталай ці хаця б бутэляванай. Гэта для фанатаў. Па вялікім рахунку і водаправодная вада падыходзіць. Асабліва калі даць ёй адстаяцца мінімум суткі.

Для замочвання насення можна выкарыстоўваць не проста ваду, а раствор якога-небудзь стымулятара росту.

Як праводзіць замочванне

Перш чым замочваць насенне агуркоў (а таксама гарбузоў, кабачкоў або патысонаў), раяць іх прагрэць. Прыкладна за месяц да пасадкі насенне складаюць у палатняны мяшочак і змяшчаюць побач з батарэяй прыкладна на суткі. Для чаго гэта трэба? У гарбузовых культур ёсць такая асаблівасць: расліны, выгадаваныя са старога насення, па максімуме выкарыстоўваюць свой шанц на «працяг роду» і даюць большы ўраджай. Праграваючы насенне, мы штучна састарваем яго, каб павялічыць ураджайнасць з кожнага куста. За 15—17 гадзін да пасадкі насенне замочваецца ў вадзе або біярастворы. Звычайна насенне заварочваюць у вільготную тканіну, кладуць у шкляны слоік, накрываюць вечкам і пакідаюць у цёплым месцы.

Працэдура замочвання насення морквы, кропу і пятрушкі мае істотныя адрозненні. Усяму віной эфірныя алеі, якія засцерагаюць семачку ад абуджэння ў неспрыяльны перыяд. Каб усходы былі дружнымі і хуткімі, гэтыя эфірныя алеі трэба папярэдне з насення вымыць. Можна, вядома, пратрымаць насенне ў вадзе 48 гадзін. А можна паскорыць працэс. Для гэтага насенне змяшчаюць у марлевы або тканінавы мяшочак, які добра палошчуць у ёмістасці з гарачай вадой (45—50 °С). Затым пакідаюць у вадзе да яе поўнага астывання. Пасля гэтага насенне прамываюць чыстай халоднай вадой і высушваюць на кавалачку тканіны. Цяпер насенне не будзе доўга ляжаць у зямлі, а дасць усходы на чацвёрты-пяты дзень пасля пасеву.

Насенне гароху заліваюць вадой пакаёвай тэмпературы, каб яна пакрывала яго цалкам. Кожныя тры гадзіны ваду мяняюць (усяго горах замочваецца 12—15 гадзін). Стымулятары росту дастаткова дадаць толькі адзін раз у першую ваду (гэта значыць на першыя тры гадзіны), а затым выкарыстоўваць звычайную ваду. Па заканчэнні часу ваду зліваюць, а насенне падсушваюць да сыпкага стану.

Правільнае замочванне — гэта выдатны метад падрыхтоўкі насення да пасеву. Аднак не варта забываць, што пасадка замочанага насення не заўсёды з'яўляецца аптымальным варыянтам. Калі замочанае насенне высейваецца адразу ў грунт, неабходна падтрымліваць яго ў вільготным стане. Нельга пасадзіць замочанае насенне агуркоў або гароху ў градку, а потым на тыдзень з'ехаць з дачы. Без вільгаці яно проста загіне. У такім выпадку лепш высадзіць сухое насенне: яно праляжыць у зямлі і дачакаецца спрыяльных умоў.

Даты | Падзеі | Людзі

10 КРАСАВІКА

У краіне

1581 год — створаны Трыбунал Вялікага Княства Літоўскага, Галоўны Літоўскі Трыбунал, найвышэйшы судовы апеляцыйны орган дзяржавы. Разглядаў скаргі на рашэнні земскіх, гарадскіх судоў і мясцовай адміністрацыі. Пастановы прымаліся на аснове Статутаў ВКЛ і соймавых канстытуцый. Сесіі трыбунала праходзілі ў Вільні, Навагрудку, Мінску, Троках і Гродне.

1634 год — гарадам Мсціслаў, Чавусы і мястэчку Бешанковічы дадзена самакіраванне паводле магдэбургскага права, а таксама гербы; у Магілёве заснавана праваслаўная епархія — у той час адзіная ў Беларусі.

1900 год — нарадзіўся (в. Малая Багацькаўка, цяпер у Мсціслаўскім раёне) Гаўрыла Іванавіч Гарэцкі, беларускі геолаг, акадэмік НАН Беларусі, доктар геолага-мінералагічных навук, заслужаны дзеяч навукі Беларусі. У 1930-я гады неаднаразова арыштоўваўся органамі НКУС, быў асуджаны на 10 гадоў пазбаўлення волі, пазбаўлены звання акадэміка. Цалкам рэабілітаваны ў 1958 годзе, адноўлены ў званні акадэміка. Апублікаваў больш за 160 навуковых прац. Аўтар работ па фальклоры, дэмаграфіі, эканомікі сельскай і лясной гаспадаркі, археалогіі. Адзін са стваральнікаў руска-беларускага слоўніка (1918). Навуковыя даследаванні прысвечаны эканамічнай геаграфіі, геалогіі антрапагену і інжынернай геалогіі. Праводзіў пошукі і даследаванні пад будаўніцтва каналаў і гідравузлоў. Распрацаваў асновы палеапатамалогіі — навукі пра рэкі мінулага. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР і Дзяржаўнай прэміі Беларусі. Памёр у 1988 годзе.

1944 год — нарадзіўся (в. Забалоцце Нясвіжскага раёна) Аляксандр Міхайлавіч Абрамовіч, правазнаўца, дзяржаўны дзеяч Беларусі, доктар юрыдычных навук, прафесар, заслужаны юрыст Беларусі. З 1992 года — старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь (з 1994-га — па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў). У 1996—2004 гадах — намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Аўтар навуковых прац па праблемах дзяржаўнага кіравання эканомікай, прававога статусу асобы, пытаннях тэорыі праватворчага працэсу. Памёр у 2018 годзе.

1959 год — заснаваны беларускі біятлон. Дарэчы, паводле пісьмовых крыніц, яшчэ ў 1767 годзе адбыліся першыя спаборніцтвы, якія аддалена нагадвалі спаборніцтвы біятланістаў: нарвежскія памежнікі на шведска-нарвежскай мяжы спускаліся па схіле на лыжах і ў ходзе хуткага руху імкнуліся трапіць у мішэні, устаноўленыя на адлегласці 40—50 м. Беларуская федэрацыя біятлона заснавана ў 1992 годзе. А першую ўзнагароду краіне прынесла Святлана Парамыгіна: у спрынтарскай гонцы на этапе Кубка свету ў Паклюцы яна заваявала «серабро».

У свеце

1710 год — у Англіі ўступіў у сілу першы ў свеце закон аб аўтарскім праве, які быў прыняты ў 1709 годзе.

1915 год — барон П'ер дэ Кубертэн падпісаў з муніцыпалітэтам г. Лазана (Швейцарыя) пагадненне, якое прадугледжвала стварэнне ў гэтым горадзе рэзідэнцыі Міжнароднага алімпійскага камітэта (МАК).

1919 год — нарадзіўся Юрый Васільевіч Сіланцьеў, савецкі дырыжор і кампазітар, народны артыст СССР. З 1958 года — мастацкі кіраўнік і галоўны дырыжор эстрадна-сімфанічнага аркестра Усесаюзнага радыё і Цэнтральнага тэлебачання. Аўтар шэрагу музычных твораў. Памёр у 1983 годзе.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	6.21	20.01	13.40
Віцебск	6.09	19.53	13.44
Магілёў	6.12	19.52	13.40
Гомель	6.11	19.46	13.35
Гродна	6.37	20.16	13.39
Брэст	6.40	20.14	13.34

Месяц

Маладзік 5 красавіка.
Месяц у сузор'і Блізнят.

Імяніны

Пр. *Іларыёна, Сцяпана, Яўстрата.*
К. *Малгажаты, Міхаліны, Барыса, Генрыха, Макара, Міхала.*

Фота Ліны МАЛІНІНАЙ.

ЗАЎТРА

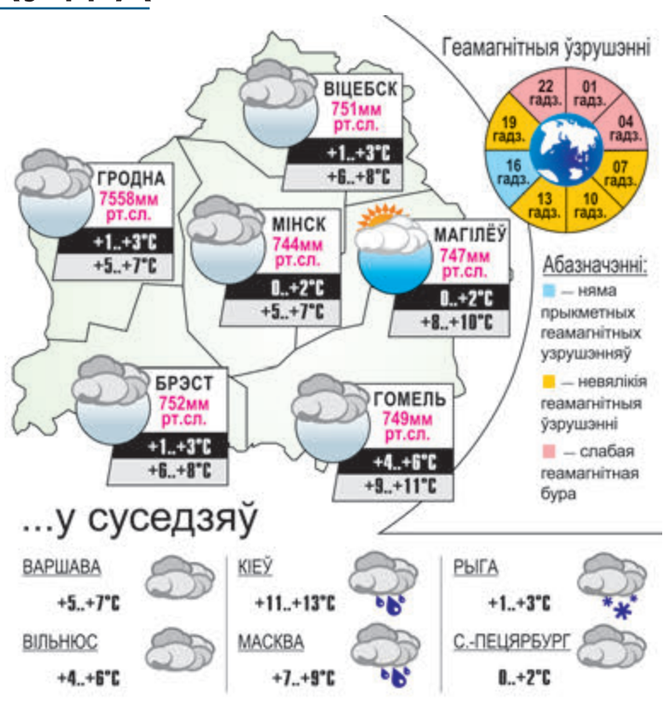

УСМІХНЕМСЯ

Менш ведаеш — мацнейшае піва.

— Гэта ваш першы бацькоўскі сход, і мне хацелася б пачаць яго з 50 рублёў.

Вага дома патрэбная, каб з гасцямі абмеркаваць, хто і калі ў спартыўную залу збіраецца.

— Колькі вам гадоў?
— Мне бліжэй да трыццаці, чым да дваццаці пяці.
— А больш дакладна?
— Пяцьдзясят пяць.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФРЫЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гомелі: 28 27 27, Магілёве: 32 74 31, па Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 1258.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30 9 красавіка 2019 года.